

VERGROTEN OUDERBETROKKENHEID BINNEN BREDE SCHOOL LA RES

Onderzoeksrapport als onderdeel van het onderzoek naar de wijze waarop Brede School La Res de ouderbetrokkenheid en -participatie bij haar activiteiten kan vergroten, met als doel bij te dragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen wonend in de wijk Laares.

J.M.(Anne-Marie) Vis

Universiteit Twente, Enschede

Onder begeleiding van:

Mevr. Dr. S.E. McKenney (Universiteit Twente)

Mevr. Dr. P.H.G. Fisser (Universiteit Twente)

Mevr. J. Blom (Gemeente Enschede - Brede School La Res)

Mevr. M.Y.M. Rosens (Basisschool La Res - Brede School La Res)

Voorwoord

Met het schrijven van dit voorwoord is bijna een eind gekomen aan mijn (tot nu toe) laatst gevolgde opleiding, Toegepaste Onderwijskunde. De laatste periode van deze opleiding heb ik mij beziggehouden met het verrichten van onderzoek naar het vergroten van ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res. Op basis van eigen ervaringen wel kan ik zeggen dat ouderbetrokkenheid voornamelijk positieve effecten met zich meebrengt. Zo probeerden mijn ouders, op geheel eigen wijze, mij te motiveren door het sturen van een kaartje. Op het kaartje had mijn vader ‘luctor et emergo’ geschreven. Pap, ik wil je zeggen: “ik heb geworsteld en ik ben boven gekomen!”.

Voor dit resultaat wil ik allereerst mijn begeleiders mevrouw McKenney en mevrouw Fisser bedanken voor hun kritische kijk, praktische hulp en hun vertrouwen in een goede afloop van dit afstudeerproces. Ook mevrouw Blom en mevrouw Rosens ben ik dank verschuldigd voor de mogelijkheid om deze afstudeeropdracht binnen Brede School La Res uit te voeren. Ook meneer Manschot (WOM De Laares) en alle ouders en medewerkers van de Brede Schoolpartners wil ik bedanken voor hun bijdrage aan dit onderzoek. Marije en Albert ook jullie wil ik bedanken voor de (inhoudelijke) hulp die jullie op een directe wijze geboden hebben aan het afstudeerproces.

Daarnaast heb ik met name tijdens deze afstudeerperiode gemerkt hoeveel mensen om mij heen staan. Zij spraken bemoedigende woorden, hielpen mij relativeren of bleven gewoon van mij houden terwijl ik misschien soms wat vinnig was. Lieve pap en mam ik wil jullie als eersten bedanken voor de mogelijkheden die jullie mij geboden hebben en jullie rotsvaste vertrouwen in mij. Naast mijn ouders wil ik ook mijn zusje en al mijn vrienden en vriendinnen bedanken voor wie jullie zijn en voor de vriendschappen die we hebben. Ik hoop dat ik hier niemand mee tekort doe, maar ik wil toch in dit voorwoord een aantal personen speciaal bedanken. Allereerst de ‘Praag-vrienden’. Jullie zijn fantastische mensen waar ik veel mooie momenten mee heb beleefd. Ik heb met jullie genoten van de nodige ontspannende activiteiten, maar ook van de interessante en vaak opbouwende gesprekken. Esther, mijn één-dag-in-de-week-afstudeermaatje, bedankt voor de toffe gesprekken, de heerlijke lunches en voor de mogelijkheden om op een ontspannende wijze te werken aan de afstudeeropdracht. Daarnaast uiteraard ook een dankwoord aan mijn studievriendinnen voor de geweldige avonden en voor het doorspitten en becommentariëren van mijn afstudeerwerk. Tot slot bedank ik mijn huisgenoten. Zij moeten soms behoorlijk wat incasseringsvermogen gehad hebben, omdat ik er weer even de ‘kracht niet voor had’.

Bedankt allemaal!

SDG

Anne-Marie Vis
Maart 2009

Samenvatting

Vanaf de jaren '90 zijn Brede Scholen een begrip in Nederland. Een Brede School kan gezien worden als een samenwerkingsverband tussen meerdere partners op het gebied van welzijn, cultuur, onderwijs, zorg, sport en/of (kinder)opvang. Veel Brede Scholen zijn op zoek naar manieren om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Ouderbetrokkenheid bij een Brede School kan onderverdeeld worden in *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid. Het verschil tussen beide ouderbetrokkenheidsvormen is dat de *home-based* betrokkenheid op directe wijze gericht is op de thuissituatie en de *Brede School-based* op de Brede School.

Ook Brede School La Res wil de ouderbetrokkenheid vergroten. Brede School La Res is een samenwerkingsverband tussen Consent (basisschool La Res), Alifa (wijkwelzijnswerk Laares en peuterspeelzaal Laares) en Stichting Kinderopvang Enschede (kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang) en gevestigd in de Enschedese wijk De Laares. Een aantal jaar geleden is men in de wijk De Laares begonnen met een herstructureringsplan. Deze herstructurering heeft tot gevolg dat de bevolkingssamenstelling van de wijk (is) veranderd. Er zijn bewoners van voor de herstructurering ('oude' bewoners) en bewoners die na de herstructurering in De Laares zijn komen wonen ('nieuwe' bewoners). Brede School La Res zou graag zien dat het vergroten van de ouderbetrokkenheid zal leiden tot het leveren van een bijdrage aan de ontwikkelingskansen van kinderen. Voor het achterhalen van de wijze waarop Brede School La Res de ouderbetrokkenheid van zowel 'oude' als 'nieuwe' ouders kan vergroten, zijn de volgende vragen opgesteld:

Op welke wijze kan Brede School La Res ouderbetrokkenheid bij haar activiteiten vergroten, met als doel bij te dragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen wonend in de wijk De Laares?

De hierbij horende deelvragen zijn:

- a) Wat is de vroegere, huidige en de gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res (en haar partners)?
- b) Op welke manier kan Brede School La Res invloed uitoefenen op factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden? Welke voorwaarden zijn hieraan verbonden?

Om deze vragen te beantwoorden is een case study, bestaande uit twee deelstudies, uitgevoerd. In de eerste deelstudie is door de afname van interviews antwoord gegeven op eerste deelvraag (a). De tweede deelvraag (b) is in deelstudie twee beantwoord door de afname van vragenlijsten en het voeren van groepsinterviews en groeps gesprekken.

Na het uitvoeren van beide deelstudies kan gezegd worden dat de huidige ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res als matig tot redelijk gedefinieerd kan worden. Om middels ouderbetrokkenheid een bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkelingskansen van kinderen, is het gewenst in te zetten op een samenhang tussen *home-based* en *Brede School-based* ouderbetrokkenheid. Uit dit onderzoek is gebleken dat Brede School La Res, voorafgaand aan het vergroten van de *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid, eerst moet werken aan het versterken van de basis voor ouderbetrokkenheid. Brede School La Res zal de basis voor ouderbetrokkenheid moeten versterken door het verbeteren van de samenwerking tussen de Brede Schoolpartners en de communicatie met ouders. Met betrekking tot de samenwerking lijkt het wenselijk dat Brede School La Res opnieuw haar visie kritisch gaat bekijken en nadenkt over de praktische uitvoering ervan (met name ook met betrekking tot ouderbetrokkenheid). Vervolgens is verbetering van de communicatie met ouders gewenst. Er heerst namelijk veel onduidelijkheid bij ouders over het Brede Schoolconcept en de rol van ouders binnen de Brede School. Daarnaast zeggen ouders dat ze graag op de hoogte gehouden worden van de verschillende ontwikkelingen binnen de Brede School. Een groot deel van de communicatie met ouders zal (naar verwachting) weggelegd zijn voor Brede Schoolmedewerkers en om hen hierbij te begeleiden, wordt aangeraden hen te trainen in het contact met ouders. Een laatste advies voor het versterken van de basis voor ouderbetrokkenheid is het in kaart brengen van de wensen/behoefte van ouders en hieraan tegemoet komen bij de organisatie van Brede Schoolactiviteiten.

Wanneer de basis voor ouderbetrokkenheid versterkt is, kan gewerkt worden aan het beïnvloeden van de *home-based* en *Brede School-based* ouderbetrokkenheid. Omdat ouders in dit onderzoek kenbaar hebben gemaakt dat ze voorkeur geven aan betrokkenheid bij de afzonderlijke Brede Schoolpartners, in tegenstelling tot betrokkenheid bij Brede School La Res, wordt Brede School La Res aanbevolen de *school-based* betrokkenheid te koppelen aan de *Brede School-based* betrokkenheid. Aangeraden wordt te beginnen met het stimuleren van de *home-based* betrokkenheid. Dit kan gedaan worden door ouders hierin te ondersteunen. De praktische uitvoering van deze ondersteuning kan bestaan uit het aanbieden van informatie (in de vorm van trainingen en/of ouderavonden), zodat de *self-efficacy* van ouders vergroot zal worden. Het vergroten van de *self-efficacy* zal naar verwachting leiden tot zelfverzekerdere *home-based* betrokken ouders, wat uiteindelijk ook weer positieve invloed zal hebben op de mate van *Brede School-based* ouderbetrokkenheid. Na het stimuleren van de *home-based* betrokkenheid, volgt het stimuleren van de *Brede School-based* betrokkenheid. Hierbij is het gewenst ouders op de hoogte te stellen van manieren waarop ze een bijdrage kunnen leveren aan de Brede School(activiteiten). De ‘oude’ en ‘nieuwe’ ouders hoeven niet per definitie geïntegreerd te worden, het lijkt beter betrokkenheid van beide groepen afzonderlijk te vergroten en vervolgens ontmoetingsactiviteiten te organiseren.

De algemene conclusie van dit onderzoek is dus dat de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res vergroot kan worden door allereerst de basis voor ouderbetrokkenheid te versterken en vervolgens de *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid te stimuleren. Om dit proces te ondersteunen is voor Brede School La Res het volgende stappenplan ontwikkeld:

1. Versterken basis ouderbetrokkenheid:
 - in kaart brengen van wensen/behoefte van ouders met betrekking tot Brede Schoolactiviteiten (resultaten vragenlijst, ideeënbus, inspraakavond, buurtonderzoek, Brede Schoolactiviteiten evalueren, etcetera) en hier rekening mee houden;
 - Brede Schoolvisie opnieuw bestuderen en nadenken over wijze waarop deze praktisch uit te voeren is;
 - verbeteren van samenwerking tussen de Brede Schoolpartners;
 - verbeteren van communicatie met bewoners De Laares (in het bijzonder met de ouders);
 - medewerkers trainen in het bewerkstelligen van ouderbetrokkenheid.
2. Beïnvloeden *home-based* ouderbetrokkenheid:
 - Ouders informatie aanbieden (bijvoorbeeld in de vorm van trainingen en/of ouderavonden) om hen ondersteunen en te stimuleren tot *home-based* betrokkenheid.
3. Beïnvloeden *Brede School-based* betrokkenheid:
 - ouders op de hoogte stellen over manieren waarop ze een bijdrage kunnen leveren aan de Brede School(activiteiten);
 - organiseren van ontmoetingsactiviteiten.

Summary

Most of the community schools in the Netherlands were founded in the nineties. A community school can be considered as a cooperation bond between several partners of well-being, culture, education, health care, sport and/or (child)care. Many community schools are searching for ways to increase the parent involvement. Parent involvement at a community school can be subdivided into home-based and community school-based involvement. Home-based involvement is aimed directly on the home situation while the community based involvement is aimed at the community school.

Community school Brede School La Res wants to increase their parent involvement. Brede School La Res is a cooperation bond between Consent (primary school La Res), Alifa (district well-being work Laares and playgroup Laares) and Stichting Kinderopvang Enschede (child nursery and after-school care), situated in the neighbourhood De Laares in Enschede. A few years ago the municipality started a restructuring of De Laares. This resulted in demographic changes which are relevant for this research. The residents can be divided into two groups: the people who lived in La Res before the restructuring (the so called 'old' residents) and the people who moved to the neighbourhood after the restructuring (the so called 'new' residents). Brede School La Res hopes to see increasing parent involvement resulting in a contribution of the possibilities for development of children. In order to trace how Brede School La Res can increase the parent involvement of both the 'old' and 'new' parents the following questions have been prepared:

How can Brede School La Res increase the parent involvement, with the aim to contribute in order to increase the possibilities of development of children living in De Laares?

The corresponding sub questions are:

- a) What is the past, current and the preferred situation with regards to the parent involvement inside Brede School La Res (and her partners)?
- b) Which way can Brede School La Res influence the factors which influence the parent involvement? Which terms are connected to this?

In order to answer these questions a two folded case study is executed. In the first part of the research the first research question was answered by conducting interviews (a). The second research question (b) was answered in the second part of the study by using questionnaires together with group interviews and meetings.

After conducting both the studies it can be concluded that the current level of parent involvement in Brede School La Res is average till considerable. In order to make use parent involvement to contribute to the development chances of children, it is necessary to create a connection between home-based and community school-based parent involvement. The research has shown that community school La Res first has to strengthen the foundation of parent involvement after which it can increase the home-based and community school based involvement. The solution for increasing the parent involvement lies in the improvement of the cooperation between Brede School partners and the communication with the parents. With regards to the cooperation Brede School La Res has to critically reconsider its vision and the practical implications (especially for the parent involvement). The communication has to be improved because there is a lot of ambiguity among parents about the developments regarding the concept of the Brede School and the role of the parents within the community school. The community school staff has an important role in this process to support the parents. It is recommended to train the staff in parental contact. Finally Brede School La Res has to discover the wishes and/or needs of the parents in order to organize customized activities.

After the foundation of parent involvement has been strengthened, home-based and community based involvement should be developed. In this study parents revealed their preference for involvement in the separate community school partners over involvement at Brede School La Res. For this reason it is recommended for Brede School La Res to link school-based involvement to community school based involvement. It is advised to start with the stimulation of the home-based involvement. This can be done by participation of the parents. The practical implication can be done by supplying information (training or parent meetings) to expand the self-efficacy. This self-efficacy is

expected to result in confident home-based involved parents, which will in the end have a positive effect on the degree of community school-based parent involvement. After stimulating the home-based involvement the community school-based involvement needs to be improved. Therefore it is important to inform parents about the ways they can contribute to the community school activities. It is not necessary to integrate the 'old' and the 'new' residents. It seems better to organize meeting activities between the two types of residents after increasing their separate involvement.

The overall conclusion of this research is that the parent involvement at Brede School La Res can be expanded by first strengthening the foundation of parent involvement and secondly stimulating the home-based and community based involvement. To support Brede School La Res in this process the following plan is developed:

1. Strengthen the foundation of parent involvement:
 - Mapping and processing the wishes and needs of the parents with regard to the community school activities (results of the questionnaire, idea box, participation meetings, neighbourhood investigation, evaluation of community school activities etc);
 - Reconsidering the community school vision and the practical implementation;
 - Improve the cooperation between the community school partners;
 - Improve the communication with the residents of De Laares (especially the parents);
 - Train staff in to enhance parent participation.
2. Influence the home-based parent participation:
 - Offer parents information (for example courses and/or parent meetings) to support and stimulate the home-based involvement.
3. Influence the community school-based participation:
 - Inform parents about the ways in which they can contribute to the community school (activities);
 - Organize meeting activities.

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	3
SAMENVATTING.....	5
SUMMARY	7
INHOUDSOPGAVE.....	9
LIJST MET FIGUREN	11
LIJST MET TABELLEN.....	12
1. AANLEIDING EN PROBLEEMSTELLING	13
2. BREDE SCHOOL LA RES.....	14
2.1 DE LAARES	14
2.2 SAMENWERKINGSVERBAND BREDE SCHOOL LA RES	14
2.2.1 Visie en aanpak.....	14
2.2.2 Activiteiten.....	15
3. THEORETISCH KADER.....	16
3.1 OUDERBETROKKENHEID BINNEN HET ONDERWIJS	16
3.1.1 Ouderbetrokkenheid	16
3.1.2 Ouderbetrokkenheidproces.....	17
3.1.3 Vergroten ouderbetrokkenheid	19
3.2 OUDERBETROKKENHEID BINNEN DE BREDE SCHOOL	20
3.2.1 Ouderbetrokkenheid	20
3.2.2 Ouderbetrokkenheidproces.....	21
3.2.3 Vergroten ouderbetrokkenheid	21
3.3 CONCLUSIE.....	22
4. DEELSTUDIE 1: CONTEXT- EN BEHOEFTEANALYSE	24
4.1 AANPAK	24
4.1.1 Doel	24
4.1.2 Instrumenten en respondenten.....	24
4.1.3 Data-analyse.....	24
4.2 RESULTATEN	25
4.2.1 Herstructurering De Laares	25
4.2.2 Brede School La Res.....	26
4.3 CONCLUSIE.....	30
5. DEELSTUDIE 2: OUDERBETROKKENHEIDANALYSE.....	31
5.1 AANPAK	31
5.1.1. Doel	31
5.1.2 Instrumenten en respondenten.....	31
5.1.2 Data-analyse.....	34
5.2 RESULTATEN	34
5.2.1 Algemeen	34
5.2.2. Ouderbetrokkenheid	34
5.2.3 Ouderbetrokkenheidproces.....	36
5.2.4 Vergroten ouderbetrokkenheid	39
5.3 CONCLUSIE.....	39
5.4 SAMENVATTING DEELSTUDIE 1 & 2.....	40

6. DISCUSSIE.....	41
6.1 UITKOMSTEN.....	41
6.2 BEPERKINGEN	42
6.2.1 <i>Beperkingen betreffende methoden</i>	42
6.2.2 <i>Beperkingen betreffende resultaten</i>	43
7. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN	45
7.1 OUDERBETROKKENHEID BREDE SCHOOL LA RES	45
7.1.1 <i>Versterken basis ouderbetrokkenheid</i>	45
7.1.2 <i>Vergroten home-based en Brede School-based betrokkenheid</i>	46
7.1.3 <i>Stappenplan vergroten ouderbetrokkenheid</i>	47
7.2 VERVOLGONDERZOEK.....	47
7.2.1 <i>Algemene aanbevelingen</i>	48
7.2.2 <i>Aanbevelingen betreffende ouderbetrokkenheid Brede School La Res</i>	48
7.2.3 <i>Aanbevelingen betreffende ouderbetrokkenheid Brede Scholen</i>	49
REFERENTIES	50
BIJLAGEN	52
BIJLAGE 1: ACTIVITEITEN BREDE SCHOOL LA RES.....	52
BIJLAGE 2: INTERVIEWSCHEMA'S (DEELSTUDIE 1).....	53
BIJLAGE 3: VERANTWOORDING VRAGENLIJST (DEELSTUDIE 2)	56
BIJLAGE 4: VRAGENLIJST EN BEGELEIDE BRIEF (DEELSTUDIE 2)	59
BIJLAGE 5: BEDANK-/HERINNERINGSBRIEF (DEELSTUDIE 2)	66
BIJLAGE 6: SPSS-UITVOER VRAGENLIJST (DEELSTUDIE 2)	67

Lijst met figuren

<i>Figuur 1.</i> Gereviseerd model ouderbetrokkenheidproces (Vis, 2009, naar Walker et al., 2005)	17
<i>Figuur 2.</i> Ouderbetrokkenheid binnen de school (Vis, 2009, naar Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995)	20
<i>Figuur 3.</i> Ouderbetrokkenheidproces Brede School (Vis, 2009, naar: Walker et al., 2005)	21
<i>Figuur 4.</i> Ouderbetrokkenheid binnen de school (naar: Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995, in Vis, 2009)	22
<i>Figuur 5.</i> Ouderbetrokkenheidproces Brede School (Vis, 2009, naar: Walker et al., 2005)	56

Lijst met tabellen

Tabel 1. <i>Operationalisaties home-based en school-based betrokkenheid (Vis, 2009, naar: Bloom, 1992, in Khan, 1996; Bloom, 1992, in Shepard & Rose, 1995; Sanders & Epstein, 1998).....</i>	16
Tabel 2. <i>Etniciteit bewoners De Laares (Gemeentelijke Basisadministratie (GBA), 2008, in gemeente Enschede, 2008).....</i>	25
Tabel 3. <i>Inkomen De Laares (gemeente Enschede, 2008)</i>	26
Tabel 4. <i>Vroegere, huidige en gewenste situatie ouderbetrokkenheid</i>	29
Tabel 5. <i>Specificatie respondenten vragenlijst</i>	33
Tabel 6. <i>Mate van betrokkenheid van respondenten vragenlijst</i>	35
Tabel 7. <i>Mate van betrokkenheid gespecificeerd naar woontuur De Laares</i>	35
Tabel 8. <i>Activiteiten Brede School La Res</i>	52
Tabel 9. <i>Stellingen factor ‘motivatieovertuiging ouders’</i>	57
Tabel 10. <i>Stellingen factor ‘waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid’</i>	57
Tabel 11. <i>Stellingen factor ‘ontvangen leefomgeving ouders’</i>	58
Tabel 12. <i>Deelname kinderen Brede Schoolactiviteiten</i>	67
Tabel 13. <i>Deelname volwassene Brede Schoolactiviteiten</i>	67
Tabel 14. <i>Participatie ouder(s) Brede School(activiteiten)</i>	67
Tabel 15. <i>Correlatieanalyse beïnvloedingsfactoren ouderbetrokkenheidproces Brede School</i>	68
Tabel 16. <i>Correlatieanalyse specificatie ‘tevredenheid’</i>	69
Tabel 17. <i>Correlatieanalyse specificatie ‘motivatieovertuiging ouders’</i>	70
Tabel 18. <i>Correlatieanalyse specificatie ‘waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid’</i>	70
Tabel 19. <i>Correlatieanalyse specificatie ‘ontvangen leefomgeving ouders’</i>	71

1. Aanleiding en probleemstelling

Vanaf de jaren '90 zijn Brede Scholen een begrip in Nederland. Een Brede School is een samenwerkingsverband tussen meerdere partners op het gebied van welzijn, cultuur, onderwijs, zorg, sport en/of (kinder)opvang (Ministerie OCW, 2000; Valkenstijn, 2002; Van der Grinten, Walraven, Broekhof, Studulski, en Hoogeveen, 2007a; Oberon, 2007; Helder, 2008). Deze samenwerking is onder andere gericht op het bieden van ontwikkelingskansen voor de kinderen (Oberon, 2007; Helder, 2008). Ontwikkelingskansen zijn kansen die kinderen geboden worden ter bevordering van hun ontplooiing, vaak op gebieden waar kinderen normaliter minder snel mee in aanraking komen (Oberon, 2007), een voorbeeld hiervan is de kennismaking of verrijking van kinderen met kunst en cultuur. Brede Scholen lijken op cognitief, sociaal-emotioneel en fysiek gebied bij te dragen aan ontwikkelingskansen van kinderen (De Blaay, Van Leijenhof, El Khetabi, Van der Grinten, Marlet & Larsen, 2007). Naast de invloed van de Brede School kunnen ook de ouders, door hun betrokkenheid bij het onderwijs, bijdragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen (Smit, 1991; Van der Grinten et al., 2007a). De betrokkenheid van de ouders bij de opvoeding en het onderwijs van het eigen kind, zowel thuis als op school, wordt ook wel ouderbetrokkenheid genoemd (Smit, Driessen, Sluiter & Brus, 2007b). Ouderbetrokkenheid lijkt hiermee een toegevoegde waarde voor de Brede School bij het aanbieden en vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen.

Brede School La Res, een samenwerkingsverband tussen Consent (basisschool La Res), Alifa (wijkwelzijnswerk Laares en peuterspeelzaal Laares) en Stichting Kinderopvang Enschede (kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang), zou graag zien dat de ouderbetrokkenheid bij haar activiteiten verhoogd wordt. In de Enschedese wijk De Laares, waar Brede School La Res gevestigd is, is men een aantal jaar geleden begonnen met een herstructurering van de wijk. Veel huurwoningen hebben door deze herstructurering plaats moeten maken voor (de bouw van) koopwoningen (VROM & Nirov, n.d.) en ook zijn ongeveer honderd woningen ingrijpend gerenoveerd (KEI, n.d.). Deze herstructurering heeft tot gevolg dat de bevolkingssamenstelling van de wijk is veranderd. Er zijn bewoners die al voor de herstructurering in De Laares woonden ('oude' bewoners) en er zijn bewoners die na de herstructurering in De Laares kwamen wonen ('nieuwe' bewoners). Met deze veranderde bevolkingssamenstelling zal wellicht rekening moeten worden gehouden bij het vergroten van de ouderbetrokkenheid. De vraag die in dit onderzoek centraal staat is:

Op welke wijze kan Brede School La Res ouderbetrokkenheid bij haar activiteiten vergroten, met als doel bij te dragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen wonend in de wijk De Laares?

De hierbij horende deelvragen zijn:

- a) Wat is de vroegere, huidige en de gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res (en haar partners)?
- b) Op welke manier kan Brede School La Res invloed uitoefenen op factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden? Welke voorwaarden zijn hieraan verbonden?

Bovenstaande hoofd- en deelvragen zijn aan de hand van diverse onderzoeksinstrumenten in een case study beantwoord. In hoofdstuk twee wordt een beschrijving gegeven van Brede School La Res, de doelgroep en de omgeving waarin de Brede School gevestigd is. In hoofdstuk drie is het theoretisch kader van dit onderzoek uiteengezet. Hierin wordt beschreven welke factoren invloed kunnen uitoefenen op de mate van ouderbetrokkenheid, op welke wijze de ouderbetrokkenheid kan bijdragen aan het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen en welke stappen zouden kunnen leiden tot het vergroten van de ouderbetrokkenheid. In hoofdstuk vier (deelstudie 1: context- en behoefteanalyse) is antwoord gegeven op de eerste deelvraag (a). Daarbij wordt ingezoomd op de vroegere, huidige en gewenste situatie met betrekking tot de ouderbetrokkenheid binnen de Brede School. Vervolgens wordt, in hoofdstuk vijf (deelstudie 2: ouderbetrokkenheidsanalyse), beschreven op welke wijze Brede School La Res invloed kan uitoefenen op factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden en welke stappen kunnen leiden tot het vergroten van de ouderbetrokkenheid (b). Hoofdstuk zes beslaat de discussie. In het laatste hoofdstuk, hoofdstuk zeven, worden conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

2. Brede School La Res

In dit hoofdstuk worden allereerst de laatste ontwikkelingen in De Laares beschreven. De Laares is de wijk waar de doelgroep van Brede School La Res woont en waar de Brede School gevestigd is. In de tweede paragraaf wordt de aanpak en visie van de Brede School La Res uitgewerkt en wordt aandacht besteed aan de activiteiten die Brede School La Res voor haar doelgroep organiseert.

2.1 De Laares

Brede School La Res is gevestigd in de wijk De Laares in Noordoost Enschede. De Laares behoort tot het stadsdeel Centrum, maar ligt net buiten het winkelcentrum van Enschede en heeft de afgelopen jaren een aantal veranderingen ondergaan. De wijk stond eerder bekend als een arbeiderswijk met kleine woningen uit de vooroorlogse periode. De kwaliteit van deze woningen liet te wensen over. Daarnaast was ook sociale achteruitgang in De Laares waarneembaar (VROM & Nirov, n.d.). Om deze redenen is men een aantal jaar geleden begonnen aan de herstructurering van De Laares. Veel huurwoningen hebben door de herstructurering plaats moeten maken voor (de bouw van) koopwoningen (VROM & Nirov, n.d.). Naast de sloop en nieuwbouw van deze woningen, zijn ook ongeveer honderd woningen ingrijpend gerenoveerd (KEI, n.d.). Deze herstructurering is ingezet met als doel structurele verbetering van De Laares, maar zorgt tegelijkertijd ook voor diversiteit en veranderingen in de wijk.

2.2 Samenwerkingsverband Brede School La Res

Een Brede School kan gedefinieerd worden als een samenwerkingsverband tussen meerdere partners op het gebied van welzijn, cultuur, onderwijs, zorg, sport en/of (kinder)opvang (Ministerie OCW, 2000; Valkenstijn, 2002; Van der Grinten et al., 2007a; Oberon, 2007; Helder, 2008). Binnen deze samenwerking moet sprake zijn van inhoudelijke, organisatorische en financiële verankering, zowel in het beleid als de uitvoering daarvan (Van der Grinten et al., 2007a). Het algemene doel dat een Brede School nastreeft is om gezamenlijk een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke functie die zij hebben (Van der Grinten et al., 2007a). Om dit doel te bereiken proberen Brede Schoolpartners in te spelen op de behoeften van de beoogde doelgroep (kinderen, ouders en/of overige wijkbewoners).

Om inzicht te verkrijgen in de werkwijze van Brede School La Res, wordt in deze paragraaf allereerst het beoogde doel, de visie en de aanpak van Brede School La Res beschreven. Vervolgens wordt worden komen de activiteiten die Brede School La Res organiseert voor de bewoners van De Laares aan de orde.

2.2.1 Visie en aanpak

Brede School La Res is een samenwerkingsverband tussen Consent, Alifa en Stichting Kinderopvang Enschede (SKE). Tot het samenwerkingsverband Brede School La Res behoren:

- basisschool La Res (Consent);
- wijkwelzijnswerk Laares (Alifa);
- peuterspeelzaal Laares (Alifa);
- kinderdagverblijf Robbedoes (SKE);
- buitenschoolse opvang Robbedoes (SKE).

Consent, Alifa en SKE hebben in juli 2006 een intentieverklaring ondertekend, waarin de volgende intenties staan beschreven (Blom, 2007):

- ontwikkelingskansen van kinderen tussen nul en achttien vergroten, cognitief en sociaal emotioneel met een doorgaande lijn;
- samenwerking instellingen verbeteren met behoud van ieders eigen identiteit;
- betrokkenheid van ouders en wijkbewoners vergroten;
- multifunctionaliteit gebruik optimaliseren (ruimtes, spelmateriaal, kennis);
- sluitende dagarrangementen.

Brede School La Res richt zich op alle bewoners uit de wijk De Laares, maar de focus ligt voornamelijk bij kinderen tussen de nul en twaalf jaar. Deze focus is ontstaan doordat de doelgroep

van deze Brede Schoolpartners voornamelijk kinderen in deze leeftijdscategorie betreft en daardoor veel intensiever samengewerkt kan worden voor deze doelgroep.

Het Brede Schoolprofiel van Brede School La Res is zowel wijkgericht als verrijktgericht. Door wijkgericht te werken probeert de Brede School basisvoorzieningen voor kinderen, ouders en overige bewoners in de wijk te bieden. Daarbij heeft Brede School La Res een aantal doelen, namelijk: vraaggericht werken, bevorderen van het welzijn van de doelgroep, stimuleren van de ontwikkeling van sociale cohesie en samenhang in de wijk, optimaliseren van de leefbaarheid in de wijk, vergroten van de betrokkenheid van ouders en wijkbewoners, optimaliseren van multifunctioneel gebruik van de Brede School en het bieden van sluitende dagarrangementen. De verrijking die de Brede School wil bieden heeft voornamelijk betrekking op het vergroten en verbreden van ontwikkelingskansen en het optimaliseren van een doorgaande lijn voor de kinderen. Dit wordt geprobeerd te bewerkstelligen door vraaggericht werken, kennisoverdracht, informatieafstemming, multifunctioneel gebouw, behoud van eigen identiteit afzonderlijke partners en het bevorderen van betrokkenheid. Brede School La Res wil zich onderscheiden in vraaggerichtheid en transparantie. Ze heeft het streven vraaggericht te werken met betrekking tot het aanbod van de activiteiten. Transparantie heeft betrekking op de openheid en het transparant willen werken, zowel op fysiek gebied (gebouwen die letterlijk transparant en open zijn) en in samenwerking met de Brede Schoolpartners als in communicatie naar de buitenwereld (Blom, 2007).

2.2.2 Activiteiten

Brede School La Res organiseert verschillende activiteiten in de wijk De Laares. In Bijlage 1 zijn de activiteiten die in de afgelopen twee schooljaren (2006-2007 en 2007-2008) door Brede School La Res zijn georganiseerd opgesomd. Dit activiteitenaanbod is bepaald naar aanleiding van wensen van ouders en kinderen, ideeën van professionals en thema's die landelijk, regionaal of binnen de school aan bod komen.

Gemeente Enschede heeft een aantal jaren, eerder genoemde Brede Schoolactiviteiten gesubsidieerd op basis van de BASISsubsidie (Gemeente Enschede, 2006). In het schooljaar 2008-2009 kon Brede School La Res niet beschikken over deze geldstroom. Voor schooljaar 2008-2009 moest Brede School La Res opnieuw een subsidieaanvraag bij gemeente Enschede indienen. Een groot aantal Brede Scholen heeft een aanvraag ingediend, waardoor het totaal aangevraagde budget het beschikbare budget oversteeg. Een onafhankelijke commissie heeft alle aanvragen beoordeeld. Hierbij is de aanvraag van Brede School La Res laag geëindigd en uiteindelijk niet gehonoreerd. Voor Brede School La Res betekent dit dat er in het schooljaar 2008-2009 minder naschoolse activiteiten kunnen worden aangeboden. De samenwerking van de Brede Schoolpartners gaat uiteraard wel door. De Brede Schoolpartners bekijken samen welke activiteiten aangeboden kunnen worden, door samen te werken bij activiteiten die al bij de afzonderlijke Brede Schoolpartners aan bod komen en door te bekijken waar eventueel middelen vandaan gehaald kunnen worden om enkele activiteiten te kunnen garanderen. Daarnaast wordt aan andere organisaties, zoals De Muziekschool Twente, gevraagd om binnen Brede School La Res een aanbod voor kinderen te doen. Dit gebeurt wanneer hier vraag naar is en tegen een eigen vergoeding van de kinderen. Voor het jaar 2009-2010 zal weer een nieuwe BASISsubsidie-aanvraag worden ingediend door Brede School La Res.

3. Theoretisch kader

Er is op dit moment nog weinig onderzoek gedaan naar ouderbetrokkenheid binnen Brede Scholen. Daarom is in een literatuurstudie (Vis, 2009) onderzocht op welke wijze de ouderbetrokkenheid vergroot kan worden, met als doel bij te dragen aan de ontwikkelingskansen van kinderen. Om deze informatie inzichtelijk te presenteren wordt allereerst de ouderbetrokkenheid en het proces tot ouderbetrokkenheid binnen het onderwijs beschreven. Deze informatie wordt in de tweede paragraaf vervolgens toegepast op de context van de Brede School. Het is geoorloofd deze beide situaties met elkaar te vergelijken, omdat de school het middelpunt vormt van de Brede School en er daardoor veel overeenkomsten zijn met het onderwijs.

3.1 Ouderbetrokkenheid binnen het onderwijs

In deze paragraaf komt allereerst de plaats van ouderbetrokkenheid binnen het onderwijs aan bod. Daarbij wordt het begrip ouderbetrokkenheid gedefinieerd en geoperationaliseerd. Vervolgens wordt het proces tot ouderbetrokkenheid geïntroduceerd, waarbij beschreven wordt welke factoren invloed hebben op de ouderbetrokkenheid. Tot slot wordt uiteengezet op welke wijze de school kan bijdragen aan het vergroten van de ouderbetrokkenheid binnen het onderwijs.

3.1.1 Ouderbetrokkenheid

Er zijn drie factoren die een grote invloed hebben op het leerproces van kinderen, namelijk: de familie (ouders), de school, en de gemeenschap (Harvard Family Research Project, 2000). Gezamenlijk zorgen deze drie factoren voor een coöperatieve relatie, welke ook wel partnerschap genoemd wordt (Epstein, Sanders, Simons, Salinas, Jansorn & Van Voorhis, 2002, in Smit, Driessen, Sluiter en Slegers, 2007a). De factoren binnen deze coöperatieve relatie kunnen verschillend, overlappend en opeenvolgend opereren (Epstein, 1992; Harvard Family Research Project, 2000). Het is waarschijnlijk dat het leerproces van de kinderen het meest beïnvloed wordt wanneer de factoren door frequente interactie elkaar overlappen. De factoren dragen dan namelijk gezamenlijke verantwoordelijkheid en kunnen daarmee het leerproces van de kinderen beïnvloeden (Epstein, 1995, in Harvard Family Research Project, 2000).

Ouderbetrokkenheid kan gezien worden als één factor van partnerschap en kan gedefinieerd worden als de relatie tussen het onderwijs van het kind en de ouders in de breedste zin van het woord (Bakker, 1999, in Lindgreen & De Jong, 2002). Ouderbetrokkenheid is de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van het kind. In Tabel 1 wordt ouderbetrokkenheid op schematische wijze inzichtelijk gemaakt.

Tabel 1

Operationalisaties home-based en school-based betrokkenheid (Vis, 2009, naar: Bloom, 1992, in Khan, 1996; Bloom, 1992, in Shepard & Rose, 1995; Sanders & Epstein, 1998)

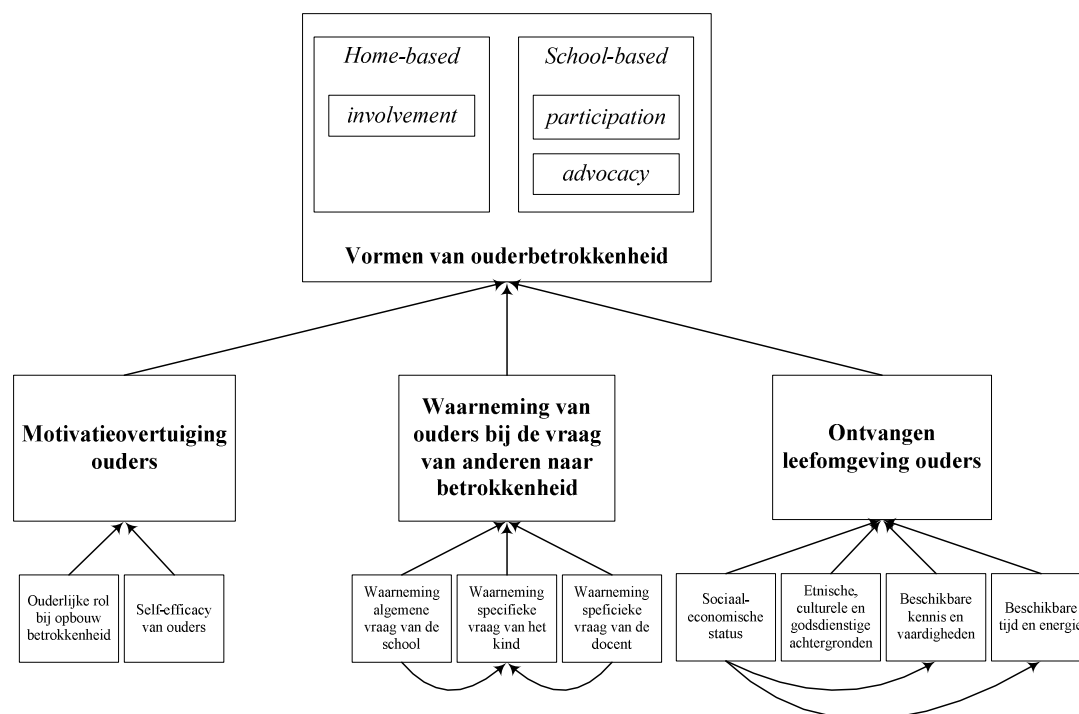
	Verschijningsvormen	Betrokkenheidsvormen
<i>home-based</i> betrokkenheid	<i>involvement</i>	communicatie opvoeding thuisleren
<i>school-based</i> betrokkenheid	<i>participation</i>	communicatie vrijwillige hulp
	<i>advocacy</i>	communicatie betrokken bij besluitvorming

Er zijn twee vormen van betrokkenheid te onderscheiden, *home-based* en *school-based* betrokkenheid (Vis, 2009). *Home-based* betrokkenheid heeft betrekking op de betrokkenheid van ouders binnen de thuissituatie en daarom behoort de verschijningsvorm *involvement* van Bloom (1992; in Khan, 1996; 1992, in Shepard & Rose, 1995) toe aan *home-based* betrokkenheid (Vis, 2009). *Involvement* heeft betrekking op de betrokkenheid die ouders tonen binnen de thuissituatie, zoals het lezen van berichten

die vanuit de school verstuurd worden en het bijhouden van het leerproces van het kind en indien nodig ondersteuning bieden. Betrokkenheidsvormen van Sanders en Epstein (1998) die betrekking hebben op *involvement* zijn: communicatie, opvoeding en thuisleren. De actieve betrokkenheid van ouders binnen de school wordt gedefinieerd als *school-based* betrokkenheid. *Participation* en *advocacy* zijn verschijningsvormen van Bloom (1992, in Khan, 1996; 1992; in Shepard & Rose, 1995) die vallen onder de *school-based* betrokkenheid. *Participation* kan gezien worden als de ouderparticipatie bij diverse activiteiten ten behoeve van de school en haar leerlingen (Klatter, Hofman, Heyl & Van den Berg, 2003; Vogels, 2002). Betrokkenheidsvormen van Sanders en Epstein (1998) die hieraan te koppelen zijn, zijn communicatie en het bieden van vrijwillige hulp. *Advocacy* is de ouderparticipatie in meer formele organisatorische en bestuurlijke kanten van het onderwijs, zoals zitting hebben in het schoolbestuur, de medezeggenschapsraad of de ouderraad (Klatter et al., 2002; Smit, 1991; Vogels, 2002). Communicatie en betrokken zijn bij besluitvormingsprocessen zijn betrokkenheidsvormen van Sanders en Epstein (1998) die onder te schalen zijn bij *advocacy*. Samenvattend betekent het dat ouderbetrokkenheid bestaat uit *home-based* en *school-based* betrokkenheid en dat binnen beide betrokkenheidsvormen communicatie een belangrijke rol speelt.

3.1.2 Ouderbetrokkenheidproces

Het besluit van ouders tot betrokkenheid wordt beïnvloed door de motivatieovertuiging van ouders met betrekking tot betrokkenheid, de waarneming van ouders wanneer zij door anderen gevraagd worden voor betrokkenheid en de ontvangen leefomgeving van ouders (Hoover-Dempsey & Sandler, 1997; Hoover-Dempsey, Walker, Sandler, Whetsel, Green, Wilkins & Closson, 2005; Walker, Wilkins, Dallaire, Sandler & Hoover-Dempsey, 2005). Voor een schematische weergave van de factoren die het besluit tot betrokkenheid beïnvloeden en de vormen van ouderbetrokkenheid, zie Figuur 1.

Figuur 1. Gereviseerd model ouderbetrokkenheidproces (Vis, 2009, naar: Walker et al., 2005).

De verschillende factoren die het besluit tot betrokkenheid beïnvloeden, zullen achtereenvolgens besproken worden.

Zoals uit Figuur 1 blijkt wordt de motivatieovertuiging gevormd door de ouderlijke rol en de *self-efficacy* van ouders. De ouderlijke rol kan het best gedefinieerd worden als de overtuiging van ouders wat ze kunnen doen in relatie tot het onderwijs van hun kind en het motief dat daarachter zit (Hoover-Dempsey & Sandler, 1995, 1997; Hoover-Dempsey, Wilkins, Sandler & O'Connor, 2004; Walker et al., 2005; in Hoover-Dempsey et al., 2005; Walker et al., 2005). De overtuiging van ouders wordt bewerkstelligd door hun eigen mening, maar ook door de verwachting(en) en mening(en) van anderen over de ouderlijke rol. De *self-efficacy* heeft alles te maken met de inschatting van ouders over hun persoonlijke mogelijkheden en de uitkomsten die zij verwachten na hun inspanning (Bandura, 1997; Hoover-Dempsey, Bassler & Brissie, 1992, in Hoover-Dempsey et al., 2005; Bandura, 1986, 1997, in Walker et al., 2005). De verwachting is dat een ouder met een positieve *self-efficacy* een actievare bijdrage zal leveren aan het leerproces van het kind (Hoover-Dempsey et al., 2005; Hoover-Dempsey, Bassler & Brissie, 1992, in Walker et al., 2005). Wanneer ouders zich kunnen voorstellen op welke wijze ze een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van hun kind en ervan overtuigd zijn dat hun inspanning ergens toe leidt, dan zullen ze sneller het besluit nemen tot betrokkenheid (Walker et al., 2005).

De tweede factor die het besluit tot betrokkenheid kan beïnvloeden is de waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid. De vraag naar ouderbetrokkenheid kan gesteld worden door de school, door het kind en/of door de docent. Door te vragen naar betrokkenheid wordt kenbaar gemaakt dat ouderbetrokkenheid bij het leerproces van het kind welkom en waardevol is. Vooral de docenten en het kind blijken hiermee invloed uit te kunnen oefenen op het besluit tot ouderbetrokkenheid. De vraag van de docent blijkt zelfs één van de sterkste voorspellers te zijn voor de *home-based* en *school-based* betrokkenheid (Dauber & Epstein, 1993, in Hoover-Dempsey et al., 2005). Door met ouders te communiceren over ouderbetrokkenheid worden ouders op de hoogte gesteld van de wijze waarop ze betrokken kunnen zijn bij het onderwijs, voelen ouders zich welkom om te participeren binnen de school, verkrijgen ze kennis over het leerproces van hun kinderen en krijgen ouders het vertrouwen dat hun betrokkenheid waardevol is en gewaardeerd wordt (Hoover-Dempsey et al., 2005). Ook de invloed van de vraag van het kind naar betrokkenheid heeft sterke invloed op het besluit van ouders tot betrokkenheid. Door de vraag te stellen, maakt het kind kenbaar aan de ouders dat hij behoefte heeft aan ouderbetrokkenheid en dat hij bereid is deze hulp ook te accepteren. Dit sterkt ouders in de mate waarin zij betrokken willen zijn bij het onderwijs van hun kind (Walker et al., 2005).

De laatste factor die invloed lijkt te hebben op het besluit tot ouderbetrokkenheid is de ontvangen leefomgeving van de ouders. De leefomgeving van ouders bevat kenmerken die (in)direct het besluit tot ouderbetrokkenheid kunnen beïnvloeden. Zo wordt allereerst de sociaaleconomische status (vergelijkbaar met sociale klasse of sociale status) van de familie door Hoover-Dempsey et al. (2005) in verband gebracht met ouderbetrokkenheid. Hoover-Dempsey et al. (2005) beschrijven situaties waarin er significante verschillen aangetoond worden in betrokkenheid bij onderzoek onder groepen met een verschillende sociaaleconomische status. Hieruit blijkt dat de sociaaleconomische status zowel positieve als negatieve invloed kan hebben op het besluit van ouders tot betrokkenheid. Ook de etnische, culturele en godsdienstige achtergronden van de ouders kunnen de ouderbetrokkenheid beïnvloeden (Hill & Taylor, 2004; Vogels, 2002). De heersende cultuur binnen de familie of de taalbeheersing van ouders zijn voorbeelden van etnische, culturele en godsdienstige achtergronden die het besluit tot ouderbetrokkenheid kunnen beïnvloeden. Tot slot kunnen de perceptie(s) van ouders over de beschikbare kennis, vaardigheden, tijd en energie die zij hebben, het besluit tot betrokkenheid beïnvloeden (Hoover-Dempsey et al., 2005; Khan, 1996; Lareau, 1987; Walker et al., 2005). Deze indicatoren kunnen voorwaarden creëren, waardoor ouderbetrokkenheid mogelijk gemaakt kan worden (Hoover-Dempsey et al., 2005). Ouders die aangeven minder kennis, vaardigheden, tijd en energie te hebben, zullen over het algemeen sneller *home-based* betrokken zijn dan *school-based* betrokken. Wanneer ouders aangeven meer tijd, energie, vaardigheden en kennis te hebben, zijn ze naast *home-based* betrokken vaak ook nog *school-based* betrokken (Walker et al., 2005).

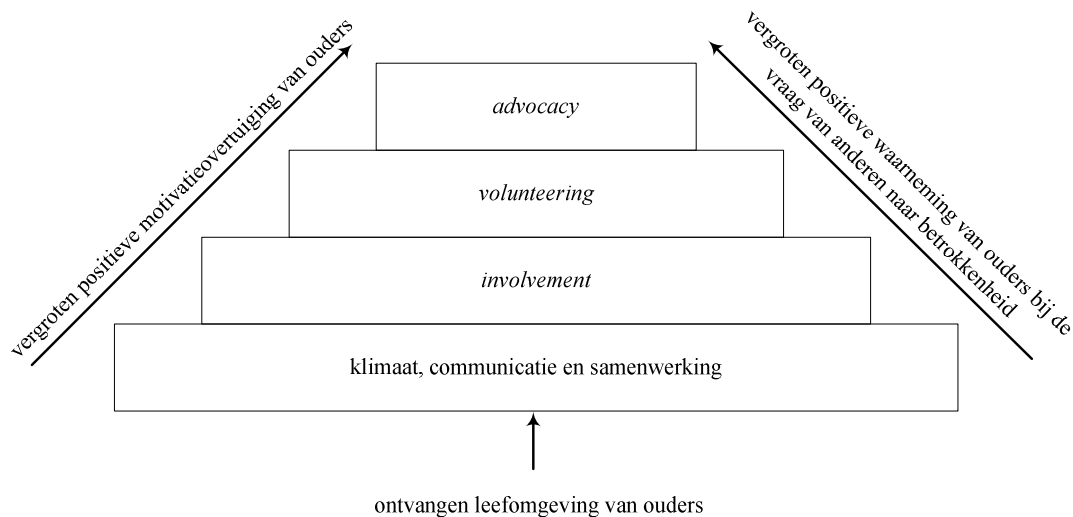
3.1.3 Vergroten ouderbetrokkenheid

De ouderbetrokkenheid, waaronder zowel *home-based* als *school-based* betrokkenheid vallen, brengt effecten op het niveau van het kind, de ouders en docenten met zich mee (Vis, 2009). Wanneer het een doel is om bij het vergroten van de ouderbetrokkenheid een bijdrage te leveren aan de ontwikkelingskansen van kinderen, dan zal er een samenhang gecreëerd moeten worden tussen de *home-based* en *school-based* ouderbetrokkenheid (Broekhof, 2006). Voor het vergroten van de *home-based* en *school-based* betrokkenheid zal rekening gehouden moeten worden met factoren die de individuele ouderbetrokkenheid beïnvloeden, maar ook zullen er voorwaarden gecreëerd moeten worden die zouden kunnen leiden tot het vergroten van de algemene ouderbetrokkenheid.

Voor het vergroten van de individuele ouderbetrokkenheid, wordt teruggegrepen op de factoren die het besluit tot ouderbetrokkenheid beïnvloeden (Figuur 1). Omdat de ontvangen leefomgeving, in tegenstelling tot de andere twee factoren, naar verwachting weinig of niet beïnvloedbaar is, zal deze factor gezien worden als een randvoorwaarde voor het vergroten van de individuele ouderbetrokkenheid. De overige twee factoren lijken wel beïnvloedbaar en zullen bij het vergroten van de ouderbetrokkenheid nadrukkelijk aandacht moeten hebben. De doelen die in dit kader zijn opgesteld, zijn:

- vergroten van de positieve motivatieovertuiging van de ouders;
- vergroten van de positieve waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid.

Wanneer het doel is om de ouderbetrokkenheid binnen de school te vergroten, zal niet alleen gekeken moeten worden naar de factoren die op individueel ouderniveau de ouderbetrokkenheid beïnvloeden. Er zal ook aandacht besteed moeten worden aan manieren waarop de school de algemene ouderbetrokkenheid binnen de school kan vergroten (zie Figuur 2). Een stevige basis voor ouderbetrokkenheid is daarbij van essentieel belang (Shepard & Rose, 1995). Communicatie, klimaat en samenwerking zijn essentiële componenten voor het bewerkstelligen van een stevige basis voor ouderbetrokkenheid binnen het onderwijs (Barrera, 2002, in Barrera & Warner, 2006; Henderson, 1987, in Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995). Het initiatief voor het leggen van een basis voor ouderbetrokkenheid, zal moeten komen van de schoolmedewerkers, omdat ouders over het algemeen wel geïnteresseerd zijn, maar een afwachtende houding hebben (Smit et al., 2007a). Bij het leggen van de basis voor ouderbetrokkenheid, zullen de school en haar medewerkers rekening moeten houden met de ontvangen leefomgeving van de ouders. Deze is (voornamelijk) in het verleden opgebouwd, waardoor de school er weinig of geen invloed meer op heeft en hier dus beter rekening mee kan houden. Wanneer de basis voor ouderbetrokkenheid gelegd is, noemt Vis (2009) verschillende handreikingen om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Daarna volgt het vergroten van de *school-based* betrokkenheid, waarbij naar verwachting eerst de *participation* vergroot zal moeten worden en daarna de *advocacy* (Shepard & Rose, 1995). De ouderbetrokkenheid kan leiden tot het vergroten van een positieve motivatieovertuiging en tot een positieve waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid bij de individuele ouders (zie pijlen in Figuur 2). De positieve beïnvloeding van deze factoren kan op basis van de informatie in hoofdstuk twee, leiden tot positieve beïnvloeding van de *home-based* en/of *school-based* ouderbetrokkenheid.

Figuur 2. Ouderbetrokkenheid binnen de school (Vis, 2009, naar: Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995).

Zoals in Figuur 2 te zien is, zullen niet alle ouders op hetzelfde moment en op alle mogelijke manieren betrokken zijn bij de school. Toch moet het een streven van de school zijn om voor alle ouders een stevige basis voor ouderbetrokkenheid te bieden. De school moet er wel rekening mee houden dat niet alle ouders *home-based* of *school-based* betrokken worden/zijn. Ook zal er, naar verwachting, altijd een grotere groep ouders *home-based* betrokken zijn dan *school-based* betrokken. Een voorbeeld hiervan is dat minder ouders betrokken zijn bij besluitvormingsprocessen binnen het onderwijs (*advocacy*) dan ouders die *home-based* betrokken zijn (*involvement*).

3.2 Ouderbetrokkenheid binnen de Brede School

In de vorige paragraaf is besproken op welke wijze het ouderbetrokkenheidproces binnen het onderwijs verloopt. In deze paragraaf wordt naar aanleiding van de vorige paragraaf de ouderbetrokkenheid toegepast op de Brede Schoolcontext. Allereerst wordt de ouderbetrokkenheid binnen de Brede School beschreven. Vervolgens wordt het ouderbetrokkenheidproces binnen de Brede School kort toegelicht. Tot slot wordt aangedragen op welke wijze de Brede School de ouderbetrokkenheid kan vergroten met als doel bij te dragen aan de ontwikkelingskansen van de kinderen.

3.2.1 Ouderbetrokkenheid

Bij de Brede School zijn evenals bij het onderwijs drie factoren die grote invloed hebben op het leerproces van de kinderen. Voor de Brede School zijn deze factoren: de familie (ouders), de Brede School, en de gemeenschap (Vis, 2009). De ouderbetrokkenheid binnen de Brede School maakt, evenals bij het onderwijs, deel uit van partnerschap.

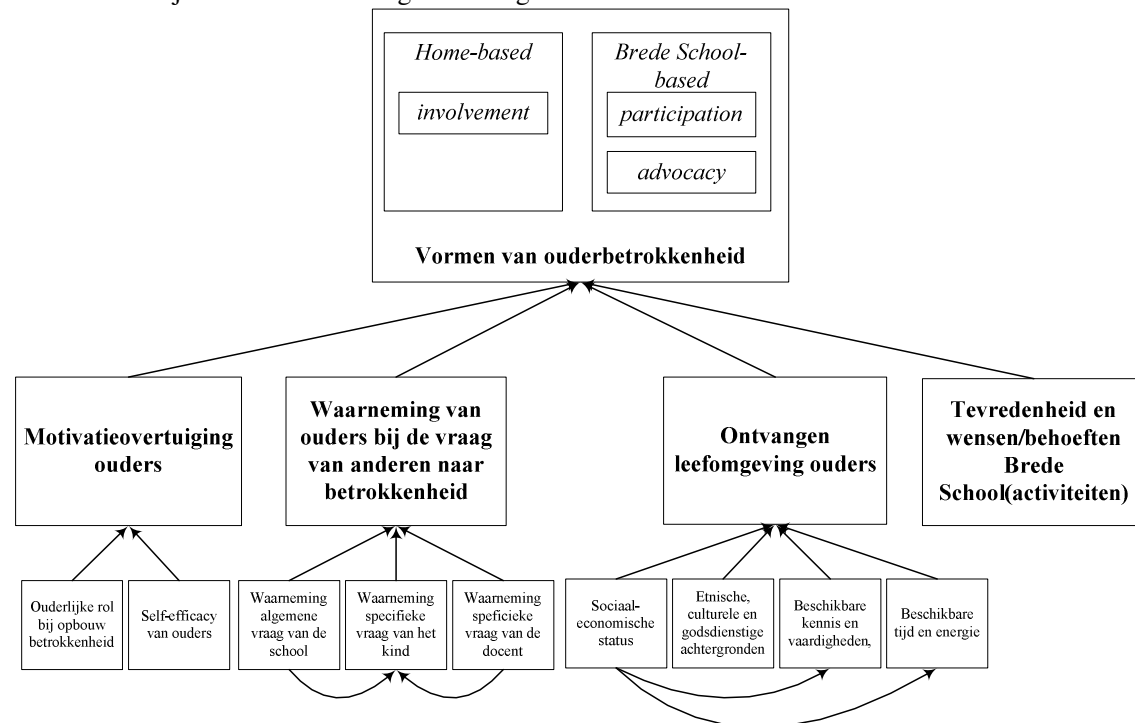
Wanneer gesproken wordt over ouderbetrokkenheid binnen de Brede School dan zijn er verschillende betrokkenheidvormen te onderscheiden. De betrokkenheid van ouders die tot uiting komt binnen de thuissituatie, wordt gedefinieerd als *home-based* betrokkenheid. Actieve betrokkenheid van ouders binnen de Brede School, door het bieden van vrijwillige hulp bij Brede Schoolactiviteiten of het betrokken zijn bij besluitvormingsprocessen binnen de Brede School, wordt gedefinieerd als *Brede School-based* betrokkenheid. In paragraaf 3.1.1 is al beschreven dat de *home-based* en *school-based* betrokkenheid te operationaliseren zijn door de betrokkenheidvormen van Sanders en Epstein (1998) en de verschijningsvormen van Bloom (1992, in Khan, 1996; 1992, in Shepard & Rose, 1995). De *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid zijn op dezelfde wijze te operationaliseren, waarbij *school-based* betrokkenheid gewijzigd moet worden in *Brede School-based* betrokkenheid.

3.2.2 Ouderbetrokkenheidproces

Het besluit van ouders tot betrokkenheid (zowel *home-based* als *Brede School-based* betrokkenheid) wordt naar verwachting evenals bij het onderwijs beïnvloedt door drie factoren, namelijk:

- motivatieovertuiging ouders;
- waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid;
- ontvangen leefomgeving ouders.

Naast deze factoren lijkt het volgens Vis (2009) aannemelijk dat tevredenheid over en het voldoen aan de wensen/behoefden van de ouders met betrekking tot de Brede School(activiteiten) invloed heeft op het besluit van ouders tot betrokkenheid. Het grote verschil tussen de Brede School en het onderwijs is dat het volgen van het onderwijs voor kinderen tot en met zestien jaar verplicht is en dat de Brede Schoolactiviteiten op vrijwillige basis bezocht kunnen worden. De in deze paragraaf besproken factoren die naar verwachting het besluit van ouders tot betrokkenheid bij de Brede School beïnvloeden zijn schematisch weergegeven in figuur 3.

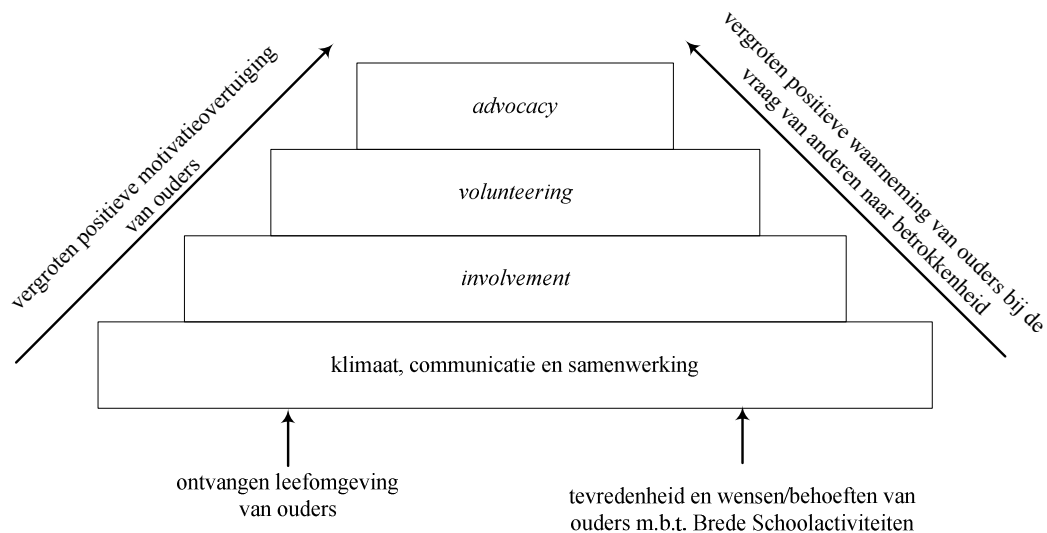

Figuur 3. Ouderbetrokkenheidproces Brede School (Vis, 2009, naar: Walker et al., 2005).

3.2.3 Vergroten ouderbetrokkenheid

Wanneer men de ouderbetrokkenheid wil vergroten en daarbij tegelijkertijd een bijdrage wil leveren aan de ontwikkelingskansen van kinderen, zal de Brede School (evenals het onderwijs) zich moeten richten op het creëren van een samenhang tussen de *home-based* en de *Brede School-based* betrokkenheid (Broekhof, 2006; Klatter et al., 2003; Schenkeveld & Van Eerde, 1998, in Studulski, 2002; Van der Vegt & Studulski, 2004). Voordat men zich kan richten op deze vormen van ouderbetrokkenheid, zal allereerst aandacht besteed moeten worden aan het leggen van een goede basis voor (individuele) ouderbetrokkenheid. Deze basis kan gelegd worden wanneer de Brede School extra aandacht besteedt aan het klimaat, de communicatie en de samenwerking met organisaties, bedrijven en met ouders. Bij het bewerkstelligen van de basis moet wel rekening gehouden worden met de ontvangen leefomgeving van de ouders en met de wensen/behoefden van de ouders met betrekking tot de Brede School(activiteiten). Wanneer er een basis is gelegd voor de ouderbetrokkenheid, is de verwachting dat er bij een aantal ouders *home-based* betrokkenheid gestimuleerd kan worden en vervolgens eventueel ook *Brede School-based* betrokkenheid. In het proces van ouders tot *home-based* of *Brede School-based* betrokkenheid, zullen naar verwachting de positieve motivatieovertuiging en de positieve waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar

betrokkenheid stijgen. Met het oog op het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen zal de Brede School zich moeten richten op zowel de *home-based* als de *Brede School-based* betrokkenheid, zodat er samenhang tussen beide gecreëerd kan worden. Uit bovenstaande is op te maken dat er één verschil is tussen het vergroten van de ouderbetrokkenheid binnen de school en binnen de Brede School. Bij het opbouwen van de basis voor ouderbetrokkenheid, zal binnen de Brede Schoolcontext rekening gehouden moeten worden met de tevredenheid en wensen/behoefte van ouders met betrekking tot de Brede Schoolactiviteiten. Het proces van het vergroten van de ouderbetrokkenheid binnen de Brede School is schematisch weergegeven in figuur 4.

Figuur 4. Ouderbetrokkenheid binnen de Brede School (Vis, 2009, naar: Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995).

3.3 Conclusie

Wanneer het doel van het vergroten van de ouderbetrokkenheid binnen de Brede School is om een bijdrage te leveren aan de ontwikkelingskansen van kinderen, dan zal de Brede School in moeten zetten op een samenhangende vorm van *home-based* en *Brede School-based* ouderbetrokkenheid. Voor beide betrokkenheidvormen is het leggen van een stevige basis van groot belang. Dit kan gedaan worden door aandacht te besteden aan communicatie met ouders, positief Brede Schoolklimaat te bewerkstelligen en samen te werken met verschillende partners. Bij het bewerkstelligen van deze basis zal rekening gehouden moeten worden met de ontvangen leefomgeving van de ouders, maar ook met de tevredenheid en wensen/behoefte van ouders met betrekking tot de Brede School(activiteiten). Na het bewerkstelligen van de basis voor ouderbetrokkenheid, zal de Brede School strategieën moeten hanteren om de *home-based* en de *Brede School-based* ouderbetrokkenheid te vergroten. Om erachter te komen op welke wijze Brede School La Res de ouderbetrokkenheid kan vergroten is dit onderzoek opgezet. Op basis van een case study is antwoord gegeven op onderstaande hoofd- en deelvragen:

Op welke wijze kan Brede School La Res ouderbetrokkenheid bij haar activiteiten vergroten, met als doel bij te dragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen wonend in de wijk De Laares?

De hierbij horende deelvragen zijn:

- a) Wat is de vroegere, huidige en de gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res (en haar partners)?
- b) Op welke manier kan Brede School La Res invloed uitoefenen op factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden? Welke voorwaarden zijn hieraan verbonden?

De case study bestond uit twee deelstudies: een context- en behoefteanalyse (deelstudie één) en een ouderbetrokkenheidsanalyse (deelstudie twee). Middels deelstudie één is antwoord gegeven op de eerste deelvraag (a). In deze deelstudie is de *home-based*, *school-based* en *Brede School-based* betrokkenheid van ouders gepeild. Daarnaast zijn gegevens over de wijk De Laares geanalyseerd om inzicht te krijgen in de geschiedenis en de inwoners van de wijk. Daarnaast zijn, om inzicht te verkrijgen in de ouderparticipatie bij Brede School La Res, participatiegegevens geanalyseerd. In deelstudie twee is antwoord gegeven op de tweede deelvraag (b). Figuur 3 is als uitgangspunt gebruikt worden voor het achterhalen van factoren die invloed uitoefenen op ouderbetrokkenheid bij de Brede School.

De resultaten van de beschreven deelstudies, die deel uitmaken van de case study, worden in de volgende hoofdstukken besproken. Uiteindelijk hebben beide deelstudies geleid tot een stappenplan, welke naar verwachting zal leiden tot het vergroten van de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res. Hiermee is ook antwoord gegeven op de hoofdvraag van dit onderzoek.

4. Deelstudie 1: context- en behoefteanalyse

In dit hoofdstuk zal allereerst de onderzoeksopzet van de context- en behoefteanalyse beschreven worden. In de daaropvolgende paragraaf worden de resultaten van de context- en behoefteanalyse gepresenteerd.

4.1 Aanpak

In deze paragraaf zal de onderzoeksopzet horende bij deelstudie één nader toegelicht worden. Allereerst wordt het doel beschreven, daarna de gehanteerde instrumenten en de daarbij horende respondenten en tot slot de data-analyse.

4.1.1 Doel

De eerste deelstudie van het onderzoek betrof de context- en behoefteanalyse. Het doel hiervan was om de eerste deelvraag: *Wat is de vroegere, huidige en de gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid binnen de Brede School La Res (en haar partners)?* te beantwoorden. Voor het beantwoorden van deze vraag is allereerst de context en vervolgens de behoeften met betrekking tot de ouderbetrokkenheid geanalyseerd. Middels de context- en behoefteanalyse is inzicht verkregen in Brede Schoolcontext en de behoefte met betrekking tot de ouderbetrokkenheid binnen de Brede School La Res en haar partners.

4.1.2 Instrumenten en respondenten

Voor de context- en behoefteanalyse is gebruik gemaakt van documentanalyses en het afnemen van interviews met ouders en medewerkers van Brede Schoolpartners. Beide onderzoeksmethoden zullen achtereenvolgens in deze paragraaf worden toegelicht.

De eerste onderzoeksmethode in deze deelstudie was de raadpleging en analyse van documenten. Allereerst zijn beschikbare gegevens van de gemeente Enschede, zoals bevolkingssamenstelling, inkomensverdeling en huur/koopwoningen over de wijk De Laares geanalyseerd. Deze analyse is voornamelijk gebruikt om de context rondom Brede School La Res te kunnen beschrijven. Daarnaast zijn ook de participatiegegevens van de Brede School geanalyseerd, om zo behoeftebeschrijving met betrekking tot de ouderbetrokkenheid in te vullen.

De tweede onderzoeksmethode in deze deelstudie bestond uit het afnemen interviews met vijftien ouders en dertien medewerkers van de Brede School(partners). De ouders zijn gevraagd voor deelname aan het onderzoek op het moment dat zij hun kinderen wegbrachten of ophaalden van de basisschool, peuterspeelzaal of kinderopvang. Bij het benaderen van de ouders is geprobeerd om zowel 'oude' als 'nieuwe' bewoners van De Laares te ondervragen. Naast de geïnterviewde ouders hebben ook medewerkers van de Brede Schoolpartners meegewerkt aan het vooronderzoek. Deze medewerkers zijn allen werkzaam bij de basisschool, de buitenschoolse opvang, het kinderdagverblijf, de tussenschoolse opvang en/of de peuterspeelzaal. Van de basisschool zijn middels een gestratificeerde steekproef vijf medewerkers geselecteerd voor een interview. De leidinggevende van de SKE heeft vijf kinderdagverblijfwerkmedewerkers en één medewerker van de buitenschoolse opvang bereid gevonden mee te werken aan het onderzoek. Tot slot zijn ook twee medewerkers van de peuterspeelzaal en één medewerker van de tussenschoolse opvang uitgekozen voor de afname van een interview. Het aantal werknemers per Brede Schoolpartner dat geïnterviewd is, is bepaald naar het aantal kinderen dat daar ondergebracht wordt en het aantal medewerkers dat er werkt. Een interviewschema bood structuur aan de afgenomen interviews (zie Bijlage 2 voor het interviewschema). In ieder interview kwamen de onderwerpen algemene betrokkenheid, informatievoorziening(en), ervaringen, deelname activiteiten, participatie en de wijk De Laares aan de orde.

4.1.3 Data-analyse

De data-analyse van de documentanalyses en de interviews vond plaats volgens de stappen van Miles en Huberman (1994): datareductie, datapresentatie en trekken en verifiëren van conclusies. De data van de ouderparticipatie is gereduceerd door deze gegevens in een matrix te plaatsen en deze te

vergelijken. Gegevens over de wijk De Laares zijn gereduceerd door de kernpunten eruit te halen en ze in samenvattende vorm te beschrijven. De resultaten hiervan zijn in de interviews geverifieerd met ouders en/of Brede Schoolmedewerkers. Naast de documentanalyses zijn in deze deelstudie ook interviews met ouders en Brede Schoolmedewerkers gevoerd. De interviews zijn eerst in samenvattende vorm uitgewerkt volgens Meulenberg, 1995): kop (elementaire gegevens over o.a. interviewer, geïnterviewde), romp (samenvattende weergave interview) en afsluiting (afspraken en/of bijlagen). Deze uitwerkingen zijn aan alle geïnterviewden voorgelegd ter autorisatie. Totaal hebben twaalf ouders en tien medewerkers autorisatie verleend. Een aantal ouders en medewerkers heeft geen reactie gegeven op het verzoek tot autorisatie. Naar verwachting is de reden hiervan dat de laatste interviews net voor de zomervakantie vielen. Zo gaf één van de ouders, tijdens het interview, aan binnen een paar dagen op vakantie te gaan. Na het uitwerken van de interviews, zijn de resultaten in een matrix geplaatst, zodat datapresentatie kon plaatsvinden. De verschillende interviews (van zowel ouders en medewerkers) zijn op deze wijze met elkaar vergeleken, waarbij is gezocht naar overeenkomsten en verschillen.

4.2 Resultaten

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de eerste deelvraag van dit onderzoek (*Wat is de vroegere, huidige en gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res (en haar partners)?*). Allereerst wordt de geschiedenis en de huidige situatie in De Laares beschreven. Vervolgens komen de vroegere, huidige en de gewenste situatie met betrekking tot de ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res (en haar partners) aan de orde.

4.2.1 Herstructurering De Laares

Zoals al eerder aangehaald is de wijk De Laares de afgelopen jaren ingrijpend veranderd. Er zijn in verhouding veel koopwoningen gebouwd in De Laares. Cijfers over de eigendomsverhoudingen van woningen in De Laares bevestigen dat in een korte periode van een jaar (2006 - 2007) het aantal huurwoningen (particuliere verhuur en verhuur door woningbouwcoöperatie) is afgenomen (I&O Research, 2008).

Het inwoneraantal van De Laares is eveneens (mede) door de herstructurering gedaald. In januari 1996 woonden er 1.957 mensen in Laares en op 1 januari 2008 1.379. In Tabel 2 is te zien dat de daling onder andere te wijten is aan het vertrek van inwoners met een Nederlandse en een niet-westerse (in het bijzonder Mediterrane) etniciteit.

Tabel 2

Etniciteit bewoners De Laares (Gemeentelijke Basisadministratie (GBA), 2008, in I&O Research, 2008)

	Januari 1996	April 2008
Nederlands	1.408	1.018
Overig westerse landen (A2-landen met uitzondering van Nederlands Nieuwguinea en Nederlands Indië)	155	110
Niet-westerse landen	394	251
▪ Oost-Europese landen (zoals Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Bulgarije, Roemenië)	31	29
▪ Middellandse Zee (Turkije, Marokko en overige mediterrane landen)	246	133
▪ Suriname/Nederlandse Antillen (en Aruba)	44	15
▪ Indonesië (Indonesië, Nederlands Nieuwguinea en Nederlands Indië)	45	27
▪ Overig	28	47
Totaal	1.957	1.379

Noot. Definiëring etniciteit volgens VNG-definitie, op peildatum (I&O Research, n.d.).

Toch is aan de diversiteit van de etniciteit van bewoners van De Laares na de herstructurering weinig veranderd. Er waren voor de herstructurering voornamelijk bewoners met een Nederlandse, overig

Westerse of Mediterrane etniciteit en het merendeel van de huidige bewoners van De Laares heeft deze etniciteit ook.

Op basis van gegevens van de I&O Research (2008) blijkt dat het gemiddeld besteedbaar inkomen van de inwoners van De Laares is veranderd na de herstructurering (Tabel 3).

Tabel 3
Inkomen De Laares (I&O Research, 2008)

	1998	2005
Aantal inwoners (CBS-cijfer)	2.200	1.610
GBI per inwoner (euro)	6.807	9.000
Aantal inwoners met 52-weeken inkomen	1.200	950
GBI per inwoners met 52-weeken inkomen	11.254	13.900
Aantal huishoudens (CBS-cijfer)	900	580
GBI per huishouden	16.472	22.200

Noot. GBI: gemiddeld besteedbaar inkomen per persoon, totaalinkomsten minus loon-, inkomsten- en vermogensbelasting van individuen die het gehele jaar inkomen hebben genoten.

Uit bovenstaande tabel, daterend uit 1998 en 2005, kan geconcludeerd worden dat tijdens de herstructurering van de wijk De Laares het gemiddeld besteedbaar inkomen per persoon in De Laares gestegen is.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat de wijk De Laares de afgelopen jaren een ingrijpende verandering heeft ondergaan. Gevolgen hiervan zijn dat het aantal huurwoningen gedaald is en het aantal koopwoningen gestegen is. Daarnaast is het gemiddeld besteedbaar inkomen van de wijkbewoners van De Laares gestegen. Door de herstructurering van De Laares is dus ook de inwonerspopulatie veranderd. Op basis van de uitkomsten van de interviews kan gesteld worden dat er bewoners zijn die zich zorgen maken over het contact tussen de bewoners die al voor de herstructurering in De Laares woonden ('oude' bewoners) en de bewoners die na de herstructurering in De Laares kwamen wonen ('nieuwe' bewoners). Daarnaast geven een aantal medewerkers (n = 2) aan dat deze 'groepen' bewoners ook verschillende behoeften lijken te hebben en het is lastig om hen met elkaar in contact te brengen (n = 1).

4.2.2 Brede School La Res

In deze paragraaf wordt uiteengezet wat ter sprake is gekomen in de interviews met ouders en Brede Schoolmedewerkers. De informatie die in deze paragraaf gepresenteerd wordt, heeft betrekking op de Brede Schoolsituatie in 2008 en daarvoor. Allereerst wordt beschreven wat ouders en Brede Schoolmedewerkers vinden van de activiteiten die door Brede School La Res aangeboden worden. Daarna komt de communicatie van Brede School La Res naar ouders en overige wijkbewoners ter sprake. Vervolgens wordt uiteengezet wat de ouders en Brede Schoolmedewerkers vinden van de ouderbetrokkenheid bij de Brede School. Tot slot worden de vroegere, huidige en gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid bij de Brede School besproken.

Activiteiten

Wanneer gekeken wordt naar de gezinssituaties in De Laares, kan geconcludeerd worden dat van het totale aantal gezinnen (n = 286) in De Laares 24,5% van de gezinnen kinderen heeft (n = 191). Deze gezinnen met kinderen bestaan uit echtparen met kinderen (n = 164) en éénoudergezinnen (n = 27). Deze 191 gezinnen met kinderen hebben in totaal 236 kinderen in de leeftijd van nul tot twaalf jaar (I&O Research, 2008). Deze groep kinderen kan gezien worden als de doelgroep van Brede School La Res, omdat zij in haar visie prioriteit legt bij kinderen in deze leeftijd.

Gemiddeld wordt een Brede Schoolactiviteit tussen de 20 en 50 kinderen in de leeftijd van twee tot twaalf bezocht (zie Bijlage 1 voor exacte gegevens). Bij sommige Brede Schoolactiviteiten is echter sprake van uitschieters met betrekking tot het aantal deelnemers. Zo zijn er activiteiten met minder dan tien kinderen, maar er zijn ook activiteiten waar 170 kinderen deelnemen (dit gebeurt

wanneer alle kinderen van basisschool La Res deelnemen). Van de vijftien geïnterviewde ouders geeft meer dan de helft van de ouders (n = 9) aan dat één van hun kinderen minimaal één keer heeft deelgenomen aan een Brede Schoolactiviteit. Ouders waarvan kinderen niet deelnemen aan Brede Schoolactiviteiten geven aan dat zij hun kind nog te jong vinden voor deelname (n = 5). Al met al kan geconcludeerd worden dat de activiteiten die Brede School La Res organiseert, over het algemeen genomen redelijk goed bezocht worden. Met name over het Open Atelier zijn de ouders (n = 7) (en hun kinderen) erg enthousiast. Dit is ook terug te zien aan het hoge deelnemeraantal bij deze activiteit.

Het merendeel van de ouders (n = 12) en alle Brede Schoolmedewerkers (n = 13) vinden het belangrijk dat vanuit de Brede School activiteiten worden georganiseerd. Redenen die de geïnterviewde medewerkers en ouders hiervoor geven zijn:

- Brede Schoolactiviteiten zijn leuk voor de kinderen uit de buurt en ze leren elkaar kennen en met elkaar te spelen (ouders: n = 9);
- Brede Schoolactiviteiten zijn goed voor de ontwikkeling van de kinderen (medewerkers: n = 5; ouders: n = 4);
- de kinderen komen in aanraking met activiteiten, waar ze normaliter weinig of niet mee in aanraking zouden komen (ouders: n = 3);
- Brede Schoolactiviteiten zijn een vorm van tijdbesteding voor de kinderen (medewerkers: n = 3; ouders: n = 2);
- het is financieel aantrekkelijk om deel te nemen aan Brede Schoolactiviteiten (medewerkers: n = 1; ouders: n = 2);
- Brede Schoolactiviteiten kunnen de wijk De Laares tot leven brengen (medewerkers: n = 1; ouders: n = 2);
- Brede Schoolactiviteiten kunnen 'oude' en 'nieuwe' bewoners van De Laares meer in contact brengen met elkaar (medewerkers: n = 2);
- Brede Schoolactiviteiten stimuleren tot voldoende beweging (ouders: n = 2);
- Brede Schoolpartners en hun medewerkers komen nader tot elkaar, je kunt samen meer dan alleen (medewerkers: n = 2);
- Brede Schoolactiviteiten kunnen kinderen voorbereiden op de basisschool, doorlopende leerlijnen (medewerkers: n = 2);
- door de 'gezonde lunch' worden kinderen gestimuleerd gezond te eten (ouders: n = 1);
- met activiteiten wordt geprobeerd een grote doelgroep te bereiken (ouders: n = 1);
- kinderen komen in aanraking met (het aanbod van) de andere Brede Schoolpartners (medewerkers: n = 1)
- de Brede School probeert te voldoen aan de behoefte van ouders – naschoolse opvang, omdat veel ouders werken (medewerkers: n = 1).

Al met al kan gezegd worden dat de Brede Schoolactiviteiten redelijk bezocht worden door de doelgroep van de Brede School. Daarnaast zien veel ouders en medewerkers het belang van de Brede School in.

Communicatie

Om ouders op te hoogte te stellen van de Brede School(activiteiten) wordt vanuit Brede School La Res gebruik gemaakt van verschillende informatiekkanalen. Voorbeelden van informatiekkanalen die genoemd worden voor het contact met ouders en kinderen, zijn:

- brieven/briefjes (medewerkers: n = 3; ouders: n = 5);
- Jippie-folder (medewerkers: n = 3; ouders: n = 8);
- kinderen die elkaar op de hoogte stellen (medewerkers: n = 1)
- nieuwsbrief basisschool La Res (medewerkers: n = 1; ouders: n = 6)
- persoonlijk contact (medewerkers: n = 1; ouders: n = 1);
- poster/affiches (medewerkers: n = 2; ouders: n = 3);
- wijkkrant (medewerkers: n = 3; ouders: n = 2);
- website Brede School (medewerkers: n = 1).

Eén medewerker vindt dat ouders goed geïnformeerd worden over de Brede School(activiteiten). Een aantal ouders (n = 8) en medewerkers (n = 2) geeft aan dat de communicatie naar kinderen en ouders toe via deze informatiekkanalen verbeterd kan worden. Zo blijkt uit interviews met ouders dat een aantal ouders niet weet wat een Brede School precies is (n = 4), welke activiteiten zij organiseert en

voor wie (n = 4) en wat de functie is van een Brede Schoolregisseur (n = 3). Daarnaast zal een aantal ouders (n = 5) graag op de hoogte gehouden willen worden van de ontwikkelingen met betrekking tot de verbouwing van de Brede School. Hierbij kan gedacht worden aan informatie over wat de Brede School nodig heeft en informatievoorziening over de naderende verbouwing die invloed kan hebben op de Brede School en haar activiteiten (voornamelijk voor de buitenschoolse opvang). Een aantal ouders (n = 3) geeft tijdens de interviews aan dat ze ideeën over mogelijke Brede Schoolactiviteiten wel zouden willen spuien via een ideeënbus, inspraakavond of een buurtonderzoek.

Over het algemeen kan gezegd worden dat de meerderheid van de medewerkers goed geïnformeerd is over de Brede School(activiteiten). De meeste geïnterviewde medewerkers (n = 7) zeggen te weten welke Brede Schoolactiviteiten georganiseerd worden. Een aantal medewerkers (n = 3) geeft aan dat het wel eens voorkomt dat ze laat geïnformeerd worden over Brede Schoolactiviteiten door hun leidinggevende.

Een aantal ouders en medewerkers merkt op dat er vanuit de Brede School onvoldoende gedaan wordt om de gehele beoogde doelgroep op de hoogte te stellen van de Brede Schoolactiviteiten. Wanneer men wel in de wijk woont, maar geen kinderen onderbrengt bij één van de Brede Schoolpartners, ontvangt men (naar verwachting) de Jippie-folder, maar de werknemers (n = 3) vragen zich af of dit voldoende is. Daarbij komt nog dat een aantal ouders (n = 3) aangeeft dat de verspreiding van de Jippie-folder in de wijk zeer te wensen overlaat. Uit gesprekken met de medewerkers kan opgemaakt worden dat een paar medewerkers (n = 3) niet tevreden zijn over de communicatie naar de wijkbewoners en van mening zijn dat de wijkbewoners zeer matig/slecht op de hoogte gehouden worden van de Brede School(activiteiten). Volgens een andere medewerker (n = 1) is de kennismaking met de Brede School voldoende. Deze respondent geeft aan dat het belangrijk is dat de wijkbewoners weten wat de Brede School is, maar dat de wijkbewoners niet zitten te wachten om betrokken te zijn bij de Brede Schoolactiviteiten.

Betrokkenheid

Onder de medewerkers is verdeeldheid over de mate van ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res. Een aantal medewerkers (n = 5) geeft aan dat zij de ouderbetrokkenheid als laag of matig definieert, andere medewerkers vinden dat de ouders best betrokken zijn bij Brede School La Res (n = 2) (of de betrokkenheid wordt in ieder geval steeds groter, n = 1). Eén medewerker geeft aan dat het wenselijk is om in een plan uiteen te zetten wat Brede School La Res wil met betrekking tot de ouderbetrokkenheid. Hierdoor ontstaat, volgens deze Brede Schoolmedewerker, naar verwachting duidelijkheid bij de Brede Schoolmedewerkers en bij de ouders over de ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res. Een andere medewerker (n = 1) is van mening dat de ouderbetrokkenheid in ontwikkeling is, omdat Brede School La Res nog echt moet werken aan het opbouwen van contacten met ouders en wijkbewoners.

Vanuit de Brede School en volgens een tweetal medewerkers is actieve betrokkenheid, participatie, van ouders bij Brede School La Res gewenst. Zie Bijlage 1 voor Brede Schoolactiviteiten waarvoor volgens de Brede Schoolregisseur van Brede School La Res actieve betrokkenheid gewenst is. Brede School La Res ervaart dat de ouderparticipatie bij Brede Schoolactiviteiten zeer minimaal is. Een aantal ouders participeert binnen de Brede School door te helpen bij de tussenschoolse opvang, maar in tegenstelling tot participatie bij de andere activiteiten, krijgen de ouders hiervoor een vergoeding. Dit wordt bevestigd door de ondervraagde ouders: slechts twee van hen zeggen te participeren binnen Brede School La Res. Ouders die niet participeren binnen Brede School La Res geven hier verschillende redenen voor, zoals:

- niet op de hoogte van de behoefte van Brede School La Res (n = 4);
- eigen kinderen nemen niet deel aan Brede Schoolactiviteiten (n = 3);
- voldoende andere bezigheden en Brede Schoolactiviteiten zijn vaak onder werktijd (n = 2);
- worden niet gevraagd voor (actieve) betrokkenheid (n = 2);
- kort woonachtig in De Laares (n = 1);
- gezondheidsredenen (n = 1).

Een aantal ouders (n = 3) zegt wel te willen participeren binnen Brede School La Res. Echter geven twee ouders daarbij eerst de voorkeur aan participatie bij activiteiten die door de basisschool en/of kinderdagverblijf georganiseerd worden. Alle geïnterviewde ouders (n = 14) en een aantal medewerkers (n = 5) geven aan dat de ouderbetrokkenheid bij de afzonderlijke Brede Schoolpartners

groter is dan bij Brede School La Res. Volgens ouders en medewerkers komt dit doordat ouders direct contact hebben met de medewerkers van de afzonderlijke Brede Schoolpartner(s), omdat de kinderen hier noodzakelijk en/of verplicht heen moeten (en dit geldt niet voor de Brede School). Dit komt overeen met het algemene beeld dat tijdens de interviews met de ouders gecreëerd wordt, volgens hen hangt ouderbetrokkenheid af van de deelname van kinderen aan Brede Schoolactiviteiten en de tevredenheid van ouders ten opzichte van de Brede School(activiteiten).

Vroegere, huidige en gewenste situatie ouderbetrokkenheid

Dit onderzoek is opgezet naar aanleiding van de vraag vanuit Brede School La Res, omdat zij de wens had om de ouderbetrokkenheid te vergroten en daarmee tegelijkertijd een bijdrage te leveren aan de ontwikkelingskansen van kinderen. Uit deze deelstudie blijkt dat het lastig te achterhalen is wat de vroegere situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res was. Een verklaring hiervoor is dat het samenwerkingsverband binnen Brede School La Res na de herstructurering van de wijk De Laares is opgezet en er dus nog weinig historie betreffende ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res is. Wanneer ouders gevraagd wordt naar betrokkenheid van ouders voor de herstructurering van de wijk De Laares, dan blijkt uit observaties en uit de interviews dat deze vroegere situatie bij een aantal bewoners van De Laares gevoelig ligt. Dit is op te maken uit de korte of ontwijkende antwoorden die ouders geven, maar ook uit hun houding en gezichtsuitdrukkingen. De huidige en gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid zijn samenvattend in Tabel 4 beschreven.

Tabel 4

Vroegere, huidige en gewenste situatie ouderbetrokkenheid

<u>Ouderbetrokkenheid Brede School La Res</u>	
Vroegere situatie	De betrokkenheid van 'oude' en 'nieuwe' bewoners bij Brede School La Res lijkt gevoelig te liggen. Wel kan gesteld worden dat de ouders voorkeur geven aan betrokkenheid bij de afzonderlijke Brede Schoolpartners in plaats van betrokkenheid bij de Brede School.
Huidige situatie	▪ communicatie tussen Brede School en ouders vindt plaats middels verschillende informatiekanalen; ▪ weinig ouderparticipatie (alleen bij tussenschoolse opvang); ▪ Brede School La Res zou graag meer betrokkenheid van ouders zien, ouders lijken juist liever betrokken bij de verschillende Brede Schoolpartners.
Gewenste situatie	Medewerkers Brede School La Res: ▪ grotere (actieve) ouderbetrokkenheid; ▪ in plan uitzetten wat Brede School La Res wil met ouderbetrokkenheid; ▪ verbetering communicatie ouders (over onder andere: doel Brede School, Brede Schoolactiviteiten, beoogde doelgroep, functie Brede Schoolregisseur, verbouwing Brede School); ▪ verbetering communicatie medewerkers Brede School; ▪ meer communicatie naar wijk (verspreiding Jippie-folder), om ook ouders van kinderen te bereiken die niet bij één van de Brede Schoolpartners ondergebracht worden. Ouders Brede School La Res: ▪ verbetering communicatie ouders (over onder andere: doel Brede School, Brede Schoolactiviteiten, beoogde doelgroep, functie Brede Schoolregisseur, verbouwing Brede School); ▪ verbetering van communicatie naar wijk (verspreiding Jippie-folder), om ook ouders van kinderen te bereiken die niet bij één van de Brede Schoolpartners ondergebracht worden.

4.3 Conclusie

De eerste deelvraag van dit onderzoek was: *Wat is de vroegere, huidige en gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res (en haar partners)?* De vroegere situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res bleek op basis van de gevoerde interviews lastig te achterhalen. Op basis van observaties leek het wel een gevoelig onderwerp te betreffen. De huidige situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid is dat de Brede School graag een hogere ouderbetrokkenheid zou willen zien. De ouders blijken op basis van de gevoerde interviews gemiddeld matig tot redelijk *home-based* betrokken zijn bij de Brede School. Er wordt geprobeerd ouders op verschillende manieren te informeren over de Brede School(activiteiten). Echter blijkt dit niet voor alle ouders voldoende om een duidelijk beeld van de Brede School en haar activiteiten te krijgen. De *Brede School-based* betrokkenheid bij Brede School La Res is zeer miniem. Brede School La Res zou graag een grotere *Brede School-based* ouderbetrokkenheid zien. De ouders geven in de interviews aan echter voorkeur te hebben voor (actieve) betrokkenheid bij één (of meerdere) Brede Schoolpartners. De ouders en medewerkers vinden dat in de gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid, de communicatie naar ouders en overige wijkbewoners verbeterd zal moeten worden.

Op basis van de resultaten van deelstudie één kan gesteld worden dat de ouders aangeven matig tot redelijk *home-based* betrokken te zijn bij de Brede School. Om deze reden lijkt het interessant voor deelstudie twee te achterhalen welke factoren ten grondslag liggen aan de *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid. De resultaten van deelstudie één zijn als vertrekpunt genomen voor deelstudie twee. In deelstudie twee is geprobeerd te achterhalen welke factoren invloed hebben op deelname van kinderen en ouders aan Brede Schoolactiviteiten. Ook de tevredenheid en wensen/behoefte van ouders bij Brede Schoolactiviteiten komen ruim bod. Alles met als doel te achterhalen op welke wijze Brede School La Res de ouderbetrokkenheid kan vergroten.

5. Deelstudie 2: ouderbetrokkenheidsanalyse

In dit hoofdstuk zal allereerst de aanpak van de ouderbetrokkenheidsanalyse beschreven worden. In de daaropvolgende paragraaf worden de resultaten van de ouderbetrokkenheidsanalyse uiteengezet.

5.1 Aanpak

Op basis van de resultaten van de context- en behoefteanalyse is een ouderbetrokkenheidsanalyse uitgevoerd. Het doel van deze tweede deelstudie wordt uiteengezet en vervolgens komen de gebruikte instrumenten en de respondenten aan de orde. Tot slot zal de data-analyse kort toegelicht worden.

5.1.1. Doel

Het doel van de ouderbetrokkenheidsanalyse is om antwoord te geven op de tweede deelvraag: *Op welke manier kan Brede School La Res invloed uitoefenen op factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden?* En: *Welke voorwaarden zijn hieraan verbonden?* De ouderbetrokkenheidsanalyse is gebruikt om inzicht te krijgen in welke factoren en in welke mate invloed hebben op ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res.

5.1.2 Instrumenten en respondenten

De ouderbetrokkenheidsanalyse bestond uit het afnemen van een schriftelijke vragenlijst onder ouders, voeren van groepsinterviews met ouders en het voeren van een groepsgesprek met de kerngroep Brede School. Er is gekozen voor gebruik van deze verschillende onderzoeksinstrumenten, triangulatie, zodat bijgedragen wordt aan de betrouwbaarheid van het onderzoek. In dit onderzoek is gestimuleerd dat ouders meerdere malen zouden meewerken aan het onderzoek. Zo zijn er ouders van wie bekend is dat ze op alle mogelijke manieren meegewerkt hebben aan het onderzoek: interviews (deelstudie één), vragenlijst (deelstudie twee) en groepsinterviews (deelstudie twee). Deze terugkerende deelname van een aantal ouders levert een bijdrage aan de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Vragenlijst

De eerste onderzoeksmethode binnen de ouderbetrokkenheidsanalyse is de afname van een vragenlijst. Voor het ontwikkelen van de vragenlijst is gebruik gemaakt van het stappenplan van 't Hart, Van Dijk, De Goede, Jansen en Teunissen (1996). Voor het inhoudelijke aspect van en de precieze formuleringen van vragen en antwoorden is gebruik gemaakt van het eerder beschreven theoretisch kader (zie Bijlage 3 voor de verantwoording hiervan), de resultaten vanuit deelstudie één, de regels van Dijkstra en Smit (1999) en vragenlijsten uit andere onderzoeken. Zo is gebruik gemaakt van vragenlijsten uit andere onderzoeken van Van der Grinten, Walraven, Broekhof, Studulski en Hoozeveld (2007b), Walker et al. (2005) en Landelijk Platform Allochtone Ouders en Onderwijs (2008). De voor dit onderzoek ontwikkelde vragenlijst met begeleidende brief (Bijlage 4) is op te delen in vijf onderdelen, welke in specifieke volgorde achter elkaar geplaatst zijn. Eerst de algemene vragen (onderdeel A), daarna de vragen over de Brede School(activiteiten) (onderdeel B), vervolgens de vragen over de betrokkenheid bij de Brede School (onderdeel C), dan tips en opmerkingen en tot slot de vraag of ouders willen deelnemen aan het laatste deel van het onderzoek (onderdeel D). De algemene vragen zijn in logische volgorde geplaatst. De overige vragen binnen deze verschillende onderdelen van de vragenlijst zijn in willekeurige volgorde gezet. De antwoorden konden, een uitzondering daargelaten, gegeven worden op basis van een 6- of 5-puntsschaal. De uitzonderingen betroffen de volgende antwoordformuleringen: open, ja/nee of schaalindeling. De 6-puntsschaal is gekozen om respondenten te stimuleren een keuze te maken voor positief of negatief. Wanneer de 5-puntsschaal is gehanteerd, was de keuze tussen positief en negatief minder van belang. Deze schaal is namelijk gehanteerd bij vragen die gingen over de invloed van factoren op de deelname aan en/of participatie bij Brede Schoolactiviteiten. Bij deze vragen is de keuze gemaakt om ouders geen keuze te laten maken tussen positief en negatief, omdat ouders van mening kunnen zijn dat bepaalde factoren geen invloed hebben op de deelname en/of participatie. Geen neutrale antwoordmogelijkheid kan dit tot frustratie leiden en dit is niet gewenst. Naast de vragenlijst is ook een begeleidende brief opgesteld. Deze brief was bedoeld om het doel van de vragenlijst kort toe te lichten, maar was tegelijkertijd ook

bedoeld om de non-respons te reduceren. Er is geprobeerd de non-respons te reduceren door in de brief het doel en het belang van het onderzoek te beschrijven en de vertrouwelijkheid en anonimiteit van het onderzoek te benadrukken. Andere manieren waarop geprobeerd is de non-respons te reduceren zijn het vermelden van contactgegevens (telefoonnummer en e-mailadres) en het afsluiten van de brief met een persoonlijke handtekening (Dijkstra & Smit, 1999). Daarnaast stond in de brief ook een link voor de elektronische versie van de vragenlijst. Het concept van de vragenlijst en begeleidende brief is voorgelegd aan zeven personen met de vraag of zij de vragenlijst wilden beoordelen op correctheid, duidelijkheid en begrijpelijkheid, ook is hen gevraagd eventuele tips voor verbetering te geven. Deze personen waren ouders, onderwijskundigen en mensen uit het werkveld. Na feedback van deze zeven personen zijn vragenlijst en begeleidende brief aangepast en verspreid onder 190 ouders van basisschool La Res, peuterspeelzaal Laares en kinderdagverblijf Robbedoes. Alle ouders van basisschool La Res, zowel locatie Rozenstraat als Dotterbloemstraat, hebben de vragenlijst ontvangen via de zogenoemde heen-en-weermap. Bij peuterspeelzaal Laares zijn de vragenlijsten met de begeleidende brief persoonlijk door de onderzoeker uitgedeeld. Via de manager van kinderdagverblijf Robbedoes zijn veertig vragenlijsten verspreid in postvakjes van ouders die wonen binnen het postcodegebied van De Laares. Er is gekozen voor deze groep ouders, omdat ze door één of meerdere kinderen betrokken zijn bij één van de instanties die vallen binnen het samenwerkingsverband Brede School La Res en omdat ze (vrijwel) allemaal wonen in Laares, de wijk waarin de doelgroep van de Brede School woont. Na een week is aan alle ouders van de peuterspeelzaal en de basisschool opnieuw een brief meegegeven (Bijlage 5). Hierin werden de ouders bedankt voor hun medewerking of herinnerd aan het feit dat ze de vragenlijst nog in moeten vullen (Dijkstra & Smit, 1999). De ouders aan wie het management van het kinderdagverblijf de vragenlijst had verspreid, was niet meer te achterhalen, vandaar dat deze groep geen tweede brief ontvangen heeft. Naast dat ouders van de beide locaties van de basisschool (Rozenstraat en Dotterbloemstraat) en de peuterspeelzaal deze tweede brief meekregen, heeft de onderzoeker meerdere malen op het buurtplein of bij de ingangen van de Brede Schoolpartners gestaan om ouders (bij het wegbrengen en ophalen van hun kinderen) het belang van deelname aan het onderzoek te benadrukken en nogmaals de vragenlijsten uit te delen. Op het verzoek om de vragenlijst in te vullen, hebben 54 ouders gereageerd. Hieronder vallen acht ouders die, om verschillende redenen, niet hebben meegewerkt aan het onderzoek. Hiervoor genoemde redenen zijn:

- niet wonend in De Laares;
- onvoldoende niveau Nederlands;
- beschouwen zichzelf niet als doelgroep van Brede School La Res.

Totaal hebben 46 ouders de vragenlijst ingevuld, wat neerkomt op een respons van 24.4%. Wanneer aangenomen wordt dat in 2000 de herstructurering van De Laares ingezet is, dan is deze vragenlijst voor 54.3 % (n = 25) ingevuld door 'nieuwe' ouders en voor 21.9 % (n = 10) door 'oude' ouders. Van de overige 23.9% is onbekend hoe lang ze in De Laares wonen.

Gezamenlijk hebben deze ouders minimaal 99 kinderen. Het is aannemelijk dat deze kinderen voor een groot deel de doelgroep van Brede School La Res beslaan. Al kan een deel van deze kinderen ook buiten de doelgroep vallen, omdat ze bijvoorbeeld niet meer thuis wonen. De 46 ouders brengen hun kinderen bij verschillende partners van Brede School La Res onder. De verschillende opties zijn in Tabel 5 schematisch weergegeven.

Tabel 5
Specificatie respondenten vragenlijst

	Aantal	Percentage	Valide percentage	Cumulatief percentage
BS	17	37.0	37.8	37.8
KDV	6	13.0	13.3	51.1
PSZ	5	10.9	11.1	62.2
BS, BSO	7	15.2	15.6	77.8
BS, BSO, KDV	4	8.7	8.9	86.7
BS, BSO, PSZ, BH	1	2.2	2.2	88.9
BS, KDV	1	2.2	2.2	91.1
BS, PSZ	4	8.7	8.9	100.0
Totaal	45	97.8	100.0	
Onbekend	1	2.2		
Totaal	46	100.0		

Noot. BH: buurthuis; BS: basisschool; BSO: buitenschoolse opvang; KDV: Kinderdagverblijf; PSZ: peuterspeelzaal.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat 34 ouders kinderen op basisschool La Res hebben zitten, 12 ouders hun kinderen naar de buitenschoolse opvang brengen, 11 ouders hun kinderen onderbrengen bij het kinderdagverblijf, 10 ouders gebruik maken van de peuterspeelzaalfaciliteit en één ouder de kinderen onderbrengt bij het buurthuis.

Groepsinterviews

In de vragenlijst was een vraag opgenomen waarin gevraagd werd of de ouders nogmaals mee zouden willen werken aan het onderzoek. Achttien ouders (n = 18) vulden bij deze vraag in dat zij bereid waren mee te werken aan het onderzoek middels een groepsinterview. Van deze groep van achttien ouders hebben in totaal negen ouders (n = 9) deelgenomen aan het groepsinterview (tweede onderzoeksmethode binnen de ouderbetrokkenheidanalyse). Afmeldingen hierbij hadden voornamelijk betrekking op praktische aspecten, zoals geplande datum en tijdstip van de groepsinterviews. De negen ouders hebben, verspreid op twee momenten, deelgenomen aan de groepsinterviews. De groepsinterviews met deze ouders, welke in ieder geval kinderen onderbrengen bij de basisschool en enkelen ook bij de peuterspeelzaal en het kinderdagverblijf, hebben plaatsgevonden op basisschool La Res. Aan de hand van een PowerPointpresentatie is tijdens deze groepsinterviews een aantal resultaten bediscussieerd en heeft een brainstormsessie plaatsgevonden over de wijze waarop de Brede School de ouderbetrokkenheid kan vergroten. Er is gekozen om de interviews te structureren middels een PowerPointpresentatie, omdat beide groepsinterviews dan beter vergelijkbaar zouden zijn.

Groepsgesprek

Deelstudie twee is afgesloten met een groepsgesprek met de kerngroep van de Brede School. In deze kerngroep hebben de managers van de verschillende partners van de Brede School zitting en dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor Brede School La Res. Tijdens het groepsgesprek waren vier kerngroepelieden aanwezig. Zij zijn op hoogte gesteld van de voortgang van het onderzoek. Het was praktisch niet mogelijk om tijdens dit groepsgesprek in te gaan op de beïnvloedingsfactoren met betrekking tot ouderbetrokkenheid en het vergroten van ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res. Om deze reden zijn de vier leden van de kerngroep gemaild met onderstaande vragen:

- Welke factoren hebben volgens u invloed op de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res?
- Op welke manier denkt u dat invloed uitgeoefend kan worden op deze factoren?

Drie personen van de kerngroep (of een afgevaardigde daarvan) hebben per e-mail antwoord gegeven op eerder genoemde vragen.

5.1.2 Data-analyse

Evenals in deelstudie één vond data-analyse ook in deze deelstudie plaats door de stappen van Miles en Huberman (1994) te volgen. Datareductie van de vragenlijsten heeft plaatsgevonden door de antwoorden te verwerken, statistisch te testen en te analyseren (correlatieanalyse) in SPSS. Om de samenhang van twee variabelen te bepalen, is een correlatieanalyse met de correlatiecoëfficiënt van Pearson gebruikt. Beide groepsinterviews met ouders zijn door een onafhankelijke persoon genotuleerd. Deze notulen zijn gereduceerd door ze in een matrix te plaatsen en vervolgens zijn daar conclusies uit getrokken. Het derde onderzoeksinstrument in deze deelstudie betrof het groeps gesprek met de kerngroep Brede School. Drie kerngroep leden hebben antwoorden op de twee eerder geformuleerde vragen over de ouderbetrokkenheid na het groeps gesprek gemaïld naar de onderzoeker. Deze antwoorden zijn eveneens in een matrix geplaatst en geanalyseerd.

5.2 Resultaten

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de tweede deelvraag van dit onderzoek: *“Op welke manier kan Brede School La Res invloed uitoefenen op factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden? Welke voorwaarden zijn hieraan verbonden?”*. Dit antwoord is ontstaan op basis van resultaten van de vragenlijsten, de groepsinterviews met ouders en het groeps gesprek met de kerngroep Brede School.

Voor het beantwoorden van de tweede deelvraag, komt in deze paragraaf allereerst de deelname van ouders en kinderen bij Brede Schoolactiviteiten aan de orde. Vervolgens wordt de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res besproken en tot slot op welke wijze deze ouderbetrokkenheid vergroot kan worden. Om hier antwoord op te geven worden onder andere correlatieanalyses uitgevoerd met de antwoorden die gegeven zijn in de vragenlijst. Voorafgaande aan deze analyses is de Cronbach's Alpha berekend, welke .674 is. Dit betekent dat de interne consistentie van de vragenlijst acceptabel is.

5.2.1 Algemeen

Ongeveer 60% van de ouders heeft in de vragenlijst aangegeven dat minimaal één (van hun) kind(eren) in schooljaar 2007-2008 heeft deelgenomen aan Brede Schoolactiviteiten (Bijlage 6, Tabel 12). Daarnaast zegt bijna 30% van de ouders zelf deel te hebben genomen aan Brede Schoolactiviteiten (Bijlage 6, Tabel 13). Wanneer ouders gevraagd wordt of er factoren zijn die invloed hebben op de deelname van hen en hun kind(eren) aan Brede Schoolactiviteiten, dan lijken deelname van andere ouders/buurbewoners, eerdere ervaringen met de Brede School, activiteitsaanbod, interesse in aanbod en locatie van de Brede Schoolactiviteiten gemiddeld een kleine positieve invloed te hebben. Factoren die gemiddeld gezien geen invloed hebben op de deelname van de kinderen aan Brede Schoolactiviteiten zijn: kosten, duur (lengte) en het aantal contactmomenten per activiteit. Tijdens de groepsinterviews met ouders is specifiek doorgevraagd op de invloed van kosten op deelname van kinderen aan Brede Schoolactiviteiten. Tijdens deze interviews waren de meeste ouders van mening dat de kosten voor de Brede Schoolactiviteiten de gemaakte kosten moeten dekken. Eén van de ouders pleitte voor een symbolisch bedrag, zodat deelname aan Brede Schoolactiviteiten voor meerdere kinderen mogelijk is. De ouders zijn het er wel over eens dat het belangrijk is om een bedrag te vragen voor deelname aan de activiteiten. Volgens hen heeft dit invloed op de houding van zowel ouders als kinderen en wordt de 'druk' groter om daadwerkelijk de Brede Schoolactiviteit volledig te doorlopen.

5.2.2. Ouderbetrokkenheid

In de vragenlijst is de ouders gevraagd in een schaal van één tot tien aan te geven in welke mate ze betrokken zijn bij Brede School La Res. Op basis van de antwoorden op deze vraag kan gesteld worden dat de gemiddelde ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res 5.21 is, met een standaarddeviatie van 2.55. De precieze antwoorden zijn in Tabel 6 weergegeven.

Tabel 6

Mate van betrokkenheid van respondenten vragenlijst

	Niet betrokken								Erg betrokken	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aantal respondenten	7	3	x	3	9	3	11	5	1	1

Noot. Gestelde vraag: *In welke mate bent u betrokken bij de Brede School (in een schaal van 1 tot 10)?*; n = 43.

In Tabel 7 is de mate van ouderbetrokkenheid gespecificeerd naar de woonduur van de respondenten in De Laares. Hieruit blijkt dat de woonduur in De Laares geen voorspeller is voor de mate waarin ouders betrokken zijn bij de Brede School. Ook wanneer een correlatieanalyse uitgevoerd wordt, blijkt dat er geen correlatie bestaat tussen de woonduur van ouders in De Laares en de mate van ouderbetrokkenheid (p-waarde 'nieuwe' bewoners: ,183; p-waarde 'oude' ouders: -,344).

Tabel 7

Mate van betrokkenheid gespecificeerd naar woonduur in De Laares

	Niet betrokken								Erg betrokken		Totaal
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Nieuw	4	1	x	0	7	3	4	5	0	x	24
Oud	1	0	x	2	2	0	3	0	1	x	9
Totaal	5	1	x	2	9	3	7	5	1	x	33

Noot. nieuw: < 8 jaar in De Laares; oud: > 8 jaar in De Laares.

Deze uitkomst is op zijn minst opvallend te noemen, want na de interviews in deelstudie één en op basis van de informatie van de kerngroepleden (n = 3), was wel een verschil verwacht tussen 'oude' en 'nieuwe' ouders.

Uit de groepsinterviews is gebleken dat er volgens ouders verschillende uitingvormen van betrokkenheid zijn. Zij geven aan dat er een deel betrokkenheid ligt in de betrokkenheid bij en belangstelling voor de Brede Schoolactiviteiten. Dit kan, volgens de ouders, bijvoorbeeld tot uiting komen wanneer een activiteit bezocht wordt om daarmee op de hoogte te zijn van wat er binnen de Brede School gebeurt. Naast het tonen van belangstelling bestaat er volgens de ouders ook een actieve vorm van betrokkenheid, hiermee bedoelen ze dat ouders meehelpen bij bepaalde activiteiten, de handen uit de mouwen steken. Betreffende deze actieve ouderbetrokkenheid, participatie van ouders bij Brede Schoolactiviteiten, geeft ongeveer 20% van de ouders in de vragenlijst aan in het schooljaar 2007-2008 vrijwillige hulp te hebben geboden bij Brede Schoolactiviteiten (Bijlage 6, Tabel 14). Factoren die een (zeer) kleine invloed hebben op het besluit van ouders tot het bieden van vrijwillige hulp zijn: deelname van andere ouders/ buurtbewoners, eerdere ervaringen met de Brede School, de vrijwilligheid, interesse/affiniteit met de activiteiten, tijdstip en locatie van de activiteiten. Tijdens de groepsinterviews gaven meerdere ouders aan dat het onmogelijk/lastig is om onder werktijd actief betrokken te zijn binnen de Brede School. Omdat veel ouders werken is actieve betrokkenheid overdag lastig, maar als de ouders toch besluiten tot betrokkenheid is het aan te raden opvang voor de overige kinderen te regelen of ouders op ruilbeurt te vragen voor actieve betrokkenheid. Daarnaast lijkt het meest gewenste tijdstip voor actieve ouderbetrokkenheid in de avonduren te zijn. De afwezigheid van andere instanties, zoals onder andere de bibliotheek, binnen de Brede School is een factor die volgens de ouders geen invloed op het besluit tot het bieden van vrijwillige hulp binnen de Brede School.

Daarnaast is tijdens de groepsinterviews ter sprake gekomen dat betrokkenheid van de verschillende ouders van De Laares gevoelig ligt. Vooral de ouders die al voor de herstructurering in De Laares woonden ('oude' ouders), lijken hier hinder van te ondervinden. De geïnterviewde ouders denken dat dit misschien wel één van de redenen is dat een groot deel van deze 'oude' ouders zich terugtrekt. Een aantal ouders denkt dat het moeilijk is om beide groepen ouders betrokken te hebben, maar tegelijkertijd denken ze dat het tijd nodig heeft en dat het misschien wel groeit.

De betrokkenheid van ouders bij de Brede School lijkt per Brede Schoolpartner te verschillen. In de groepsinterviews kwam onder andere naar voren dat ouders het idee hebben dat niet alle Brede Schoolpartners dezelfde drive voor de Brede School hebben en dit heeft volgens hen wellicht invloed

op de betrokkenheid van ouders. Daarnaast geven de ouders tijdens de groepsinterviews aan dat de interesse en de leeftijd van het kind en de intensiteit waarmee gebruik gemaakt wordt van de Brede Schoolpartner wel degelijk invloed kunnen hebben op de betrokkenheid van de ouders. Het merendeel van de ouders deelt overigens niet de mening dat het onderbrengen van meerdere kinderen bij verschillende Brede Schoolpartners invloed heeft op de mate van ouderbetrokkenheid bij de Brede School.

5.2.3 Ouderbetrokkenheidproces

Op basis van het theoretisch kader, zoals beschreven in hoofdstuk 3, is het interessant verbanden te leggen tussen de mate van ouderbetrokkenheid en factoren die volgens Vis (2009, naar: Walker et al., 2005) de ouderbetrokkenheid beïnvloeden. In twee onderdelen (B en C) van de vragenlijst zijn ouders bevraagd over factoren die het ouderbetrokkenheidproces beïnvloeden. In onderdeel B betrof dit de tevredenheid en wensen/behoefte van ouders met betrekking tot de Brede School(activiteiten) en in onderdeel C de factoren van Walker et al. (2005). Onderdeel A zal niet apart besproken worden, omdat in dit onderdeel voornamelijk algemene informatie is verzameld, zoals de mate waarin ouders zichzelf betrokken vinden bij Brede School La Res. In deze paragraaf zullen per onderdeel (B en C) de resultaten van de correlatieanalyses besproken worden.

Onderdeel B

Na het uitvoeren van een correlatieanalyse met eenzijdige toetsing, lijkt de tevredenheid van ouders met betrekking tot Brede School(activiteiten) negatief te correleren met de mate van ouderbetrokkenheid (Bijlage 6, tabel 15). Een samenhang tussen twee variabelen wordt gedefinieerd als negatieve samenhang wanneer de samenhang zo gericht is dat de stijging van de ene variabele gepaard gaat met een daling van de andere variabele. Op basis van deze resultaten lijkt het erop dat de ouders met een hogere betrokkenheid een lagere mate van tevredenheid hebben bij de Brede School(activiteiten). Ouders met lagere betrokkenheid bij Brede School La Res, zijn juist meer tevreden over de Brede School(activiteiten). Deze resultaten kunnen op waarheid berusten, maar op basis van de resultaten uit deelstudie één is het aannemelijker dat ouders met een hogere betrokkenheid ook meer tevreden zijn over de Brede School(activiteiten). Een verklaring voor het feit dat de tevredenheid negatief correleert met ouderbetrokkenheid kan zijn dat de vragen wellicht te fictief zijn gesteld en niet specifiek is gevraagd naar de tevredenheid van ouders met betrekking tot Brede School La Res en haar activiteiten. Met andere woorden: de tevredenheid van de ouders bij Brede School La Res is door deze vraag niet gemeten.

De stellingen die ten grondslag liggen aan de tevredenheid van ouders met betrekking tot Brede School(activiteiten), correleren vrijwel allemaal significant bij een α van 0.01 of 0.05 met elkaar (Bijlage 6, tabel 16). De stellingen die niet significant correleren met alle andere stellingen zijn:

- Ik ben tevreden over de Brede Schoolactiviteiten die voor mij en/of mijn kind(eren) zijn georganiseerd, wanneer de schooldag een aantal dagen in de week verlengd wordt, waarbij de activiteiten voor alle kinderen verplicht worden;
- Ik ben tevreden over de Brede Schoolactiviteiten die voor mij en/of mijn kind(eren) zijn georganiseerd, wanneer de activiteiten minimaal eens in de week aangeboden worden.

Op basis van de resultaten kan gesteld worden dat de volgende factoren invloed hebben op de mate van tevredenheid van ouders met betrekking tot de Brede Schoolactiviteiten:

- wanneer activiteiten plaatsvinden op vooraf vastgestelde tijd en plaats;
- wanneer activiteiten de kinderen kennis laten maken met verschillende aspecten op het gebied van sport, cultuur, enzovoort;
- wanneer activiteiten onder leiding staan van gekwalificeerde personen;
- wanneer leiding wordt gegeven door enthousiaste personen.

Betreffende wensen/behoefte van ouders met betrekking tot Brede School(activiteiten) kan gesteld worden dat deze factor niet significant correleert met ouderbetrokkenheid (Bijlage 6, tabel 15). Ondanks dat de eerder genoemde factor niet correleert met de mate van ouderbetrokkenheid, lijkt het toch gewenst rekening te houden met de wensen/behoefte van ouders. Allereerst omdat de wensen/behoefte van ouders betrekking hebben op deelname van kinderen (en ouders) aan Brede

Schoolactiviteiten. Ten tweede blijkt uit dit onderzoek dat de wensen/behoeften invloed op de tevredenheid van ouders bij de Brede School. Voor Brede School La Res is het gewenst te weten dat het merendeel van de ouders het belangrijk vindt dat voor hun kind(eren) de volgende activiteiten en/of voorzieningen binnen de Brede School aanwezig zijn:

- creatieve cursus;
- computer-/ internetcursus;
- kunst en cultuurschool;
- huiswerkbegeleiding/bijles;
- sport;
- tussenschoolse opvang;
- opvang na schooltijd;
- spelen en spelletjes doen.

De ouders lijken het minder belangrijk te vinden dat er Brede Schoolactiviteiten en/of –voorzieningen voor henzelf georganiseerd worden of aanwezig zijn. Gemiddeld genomen lijken de ouders de volgende Brede Schoolactiviteiten en/of voorzieningen belangrijk te vinden:

- sport;
- ruimte voor ontmoeten andere ouders;
- medische hulp;
- speltheek;
- dependance bibliotheek;
- consultatiebureau.

Van bovenstaande opsomming vinden veel ouders vooral de beschikbaarheid van een speltheek en een dependance van de bibliotheek binnen de Brede School belangrijk. De verdeeldheid onder de ouders is hoog wanneer het gaat over het belang van onderstaande Brede Schoolactiviteiten en/of –voorzieningen:

- hulp/advies bij opvoeding;
- creatieve cursus;
- computer-/ internetcursus;
- kunst en cultuurschool;
- taalcursus Nederlands;
- andere taalcursus;
- ruimte voor ontmoeten buurtbewoners;
- maatschappelijk werk.

Onderdeel C

Na het uitvoeren van een correlatieanalyse met eenzijdige toetsing, lijken de volgende factoren bij een α van 0.01/0.05 het ouderbetrokkenheidproces positief te beïnvloeden (Bijlage 6, Tabel 15, 17, 18 en 19):

- motivatieovertuiging van ouders (p-waarde: ,566; α : 0.01);
- waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid (p-waarde: ,379; α : 0.05);
- ontvangen leefomgeving van ouders (p-waarde: ,539; α : 0.01).

De ontvangen leefomgeving correleert significant met ouderbetrokkenheid bij een α van 0.01. Opvallend is dat drie van de vier subfactoren die ten grondslag liggen aan de ontvangen leefomgeving significant met elkaar correleren bij een α van 0.01 (Bijlage 6, Tabel 19). De subfactor die binnen de factor ontvangen leefomgeving van ouders niet correleert met de andere subfactoren is: etnische, culturele en godsdienstige achtergronden.

Wanneer afzonderlijk naar de stellingen gekeken wordt, dan is er een aantal stellingen, dat bij een α van 0.01 significant correleert met ouderbetrokkenheid, namelijk:

- Ik voel me welkom bij de Brede School (p-waarde: ,374);
- Voor het functioneren van de Brede School voel ik mij (mede) verantwoordelijk (p-waarde: ,616);
- Ik houd mij bezig met de behoeften van de Brede School (wat de school nodig heeft) (p-waarde: ,657);

- Mijn verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van de Brede School kan ertoe leiden dat ik besluit mee te helpen bij activiteiten (p-waarde: ,615);
- Mijn kind praat wel eens met mij over (activiteiten van) de Brede School (p-waarde: ,452);
- Ik word op de hoogte gesteld van Brede Schoolactiviteiten waarbij ik kan helpen (p-waarde: ,389);
- Ik wil meehepen bij de Brede School als men vooraf duidelijke doelen opstelt (p-waarde: ,471);
- Ik zie het nut van de Brede School in en vind het daarom belangrijk om mee te helpen bij de Brede School (p-waarde: ,632);
- De meerwaarde van de Brede School zal voor mij een reden zijn om mee helpen binnen de Brede School (p-waarde: ,574);
- Mijn kind vraagt mij wel eens mee te gaan naar een Brede Schoolactiviteit en/of presentatie (p-waarde: ,396).

Vervolgens is er ook een aantal stellingen, dat bij een α van 0.05 significant correleert met ouderbetrokkenheid:

- Ik heb voldoende tijd en energie om aanwezig te zijn bij activiteiten en/of presentaties van de Brede School (p-waarde: ,356);
- Mijn kind heeft mij wel eens gevraagd om te helpen bij Brede Schoolactiviteiten (p-waarde: ,265);
- Ik weet op welke manier ik een bijdrage kan leveren aan de Brede School (p-waarde: ,361);
- Ik ben van mening dat ik voldoende kennis en vaardigheden bezit om een positieve bijdrage te leveren aan de Brede School (p-waarde: ,279);
- Ik heb voldoende tijd en energie om (indien nodig) te helpen bij activiteiten of presentaties van de Brede School (p-waarde: ,369);
- Ik weet hoe ik dingen op een begrijpelijke manier kan uitleggen aan kinderen (p-waarde: ,288);
- Ik heb voldoende tijd en energie om contact te leggen met de leiding van de Brede School (p-waarde: ,340).

Een aantal van bovenstaande stellingen heeft overeenkomsten en is daarom onder te verdelen in verschillende subgroepen. Deze subgroepen zijn: het draagvlak voor het Brede Schoolconcept ($n = 5$), contact vanuit de Brede School over Brede School(activiteiten) ($n = 3$), vraag vanuit het kind naar betrokkenheid van ouders ($n = 3$), competenties en *self-efficacy* van ouders ($n = 3$) en voldoende tijd en energie van ouders ($n = 3$).

Concluderend kan gesteld worden dat op basis van de uitkomsten van de vragenlijsten en de gevoerde groepsinterviews met ouders de factoren motivatieovertuiging van ouders, waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid en de ontvangen van leefomgeving van ouders positieve invloed hebben op de mate van ouderbetrokkenheid. De tevredenheid van ouders met betrekking tot de Brede School(activiteiten) lijkt op een negatieve wijze de mate van ouderbetrokkenheid te beïnvloeden. De wensen/behoefte van ouders met betrekking tot Brede School(activiteiten) lijkt niet op een directe wijze invloed uit te oefenen op de mate van ouderbetrokkenheid.

Deze uitkomsten komen redelijk overeen met de ideeën van de kerngroepleden over factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden. Een aantal kerngroepleden ($n = 2$) geeft aan dat volgens hen de verwachtingen een sterke beïnvloedingsfactor zijn. De verwachtingen die de kerngroepleden hier bedoelen, hebben alles te maken met de factor waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid. Daarnaast heeft een aantal kerngroepleden ($n = 2$) het idee dat de bekendheid en tevredenheid over de Brede School(activiteit) invloed zal hebben op de mate van ouderbetrokkenheid. Deze verwachting komt overeen met de verwachting van Vis (2009), maar is op basis van de resultaten in deze deelstudie niet te bevestigen.

5.2.4 Vergroten ouderbetrokkenheid

In de groepsinterviews met ouders is gevraagd hoe de ouders denken dat de ouderbetrokkenheid vergroot kan worden. Zij gaven op deze vraag de volgende antwoorden:

- In een Brede Schoolgids helder uiteen zetten wat ouders allemaal moeten weten over de Brede School (visie Brede School met daarin Brede Schoolactiviteiten, beoogde doelgroep, functie Brede Schoolregisseur).
- Een Brede Schoolkalender met alle Brede Schoolactiviteiten verspreiden in de wijk De Laares.
- Een bord plaatsen op het buurtplein, met informatie over de Brede School en haar activiteiten.
- Meer overleg met kinderen, ouders en andere wijkbewoners over de Brede Schoolactiviteiten.
- Regelmatigere en betere verspreiding van de Jippie-folder (niet ouders die meerdere exemplaren hebben, maar alle ouders één exemplaar). Eventueel de Jippie-folder elektronisch verspreiden.
- Niet alleen op schriftelijke wijze met ouders communiceren, maar voornamelijk persoonlijk.
- Kenbaar maken aan ouders wat de specifieke behoeften van de Brede School zijn en ouders vragen of zij hieraan een bijdrage zouden willen leveren. Daarbij kan het belang voor de Brede School benadrukt worden, maar kan ook aangehaald worden wat het effect kan zijn dat de betrokkenheid teweeg brengt bij het kind.
- Ouders op tijd informeren over Brede Schoolactiviteiten (niet te vroeg en niet te laat).
- Bord met foto's van personen die betrokken zijn bij de Brede School, zodat een (nog) niet-betrokken ouder weet bij wie informatie te verkrijgen is over de Brede School.
- Ontmoetingsactiviteiten in De Laares organiseren, zoals 'heitje voor een karweitje'.
- De Brede School moet lering trekken uit de georganiseerde activiteiten. De Brede Schoolactiviteiten zouden geëvalueerd moeten worden en op basis hiervan zou een besluit genomen moeten worden met betrekking tot nieuw te organiseren activiteiten.

De antwoorden die gegeven zijn door de ouders komen deels overeen met de mening van de kerngroepleden. Zo zijn de kerngroepleden, evenals de ouders, het erover het eens dat er iets moet gebeuren met de communicatie naar ouders toe. Het concept van de Brede Schoolgids zoals deze door de ouders genoemd wordt, wordt ook aangehaald door een kerngroepleid ($n = 1$). De kerngroepleden zijn wel degelijk bewust dat de communicatie betreffende de verwachtingen ($n = 2$) en de manieren waarop ouders betrokkenheid kunnen tonen ($n = 1$), verbeterd moet worden (zie ook paragraaf 5.2.3). De ouders geven op een praktische wijze adviezen aan Brede School La Res waarop ze de communicatie zouden kunnen verbeteren. Een andere overeenkomst tussen de ouders en kerngroepleden betreft de keuze van de Brede Schoolactiviteiten. Een aantal kerngroepleden ($n = 2$) geeft, evenals de ouders, aan dat rekening gehouden moet worden met de wensen/behoeften van ouders. Het is namelijk belangrijk dat successen geboekt worden met Brede Schoolactiviteiten ($n = 1$). Naast de overeenkomsten, zijn er ook verschillen in opvatting over de wijze waarop de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res vergroot kan worden. De kerngroepleden noemen nog een aantal manieren waarop de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res vergroot kan worden:

- regie van Brede School La Res in handen van één persoon;
- gemeente die een beleid opstelt voor Brede Scholen waarin het kind centraal staat;
- opstellen van een ouderparticipatiebeleidsplan met daaraan jaarlijks een werkplan (activiteitenplan) gekoppeld;
- verbeteren planning (zoals tijdig data doorgeven);
- verbeteren systematische werving Brede Schoolactiviteiten.

5.3 Conclusie

In deze deelstudie zijn vragenlijsten verspreid onder ouders, zijn groepsinterviews gevoerd met ouders en heeft een groepsgesprek plaatsgevonden, dit alles met als doel een antwoord te kunnen geven op de tweede deelvraag (*Op welke manier kan Brede School La Res invloed uitoefenen op factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden? Welke voorwaarden zijn hieraan verbonden?*). De motivatieovertuiging en de ontvangen leefomgeving van ouders zijn factoren die op basis van de resultaten uit deze studie invloed zouden kunnen hebben op de mate van ouderbetrokkenheid. Dit geldt ook voor de waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid, maar in iets

mindere mate dan de voorgaande factoren. Stellingen die significant correleerden met ouderbetrokkenheid hadden voornamelijk betrekking op het draagvlak van ouders voor het Brede Schoolconcept, contact vanuit Brede School La Res, vraag van het kind naar betrokkenheid van ouders, competenties en *self-efficacy* van ouders en de tijd en energie van ouders.

In deze deelstudie gaven de ouders tijdens de groepsinterviews aan dat Brede School La Res de ouderbetrokkenheid kan vergroten door onder andere aandacht te besteden aan de communicatie met de ouders en de overige wijkbewoners. Daarnaast lijkt het op basis van deze resultaten gewenst dat Brede School La Res niet alleen een gezamenlijke visie heeft, maar deze visie ook in de praktijk brengt en een samen met de Brede Schoolpartners een sterk front vormt.

5.4 Samenvatting deelstudie 1 & 2

Middels twee deelstudies is onderzoek gedaan naar de wijze waarop Brede School La Res de ouderbetrokkenheid bij haar activiteiten kan vergroten, met als doel bij te dragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van de kinderen wonend in de wijk De Laares.

Op basis van beide deelstudies kan geconcludeerd worden dat de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res matig tot redelijk gedefinieerd kan worden. De definiëring van de ouderbetrokkenheid is opgebouwd uit de mate waarin deze groep ouders zichzelf betrokken voelt bij Brede School La Res en het algemene beeld dat Brede Schoolmedewerkers hebben van ouderbetrokkenheid. Brede School La Res heeft de wens de ouderbetrokkenheid te vergroten om daarmee bij te dragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen wonend in de wijk De Laares. Echter blijkt op basis van de (groeps)interviews dat ouders de voorkeur geven aan betrokkenheid bij de afzonderlijke Brede Schoolpartners.

Om toch te proberen de ouderbetrokkenheid te vergroten, is het volgens ouders en medewerkers van de Brede School gewenst aandacht te besteden aan het verbeteren van de communicatie met ouders en samenwerking tussen de Brede Schoolpartners. Door het benadrukken van deze twee verbeterpunten, lijkt het of ouders en medewerkers van de Brede School de basis voor ouderbetrokkenheid willen versterken. Na het versterken van deze basis zal gewerkt moeten worden aan het vergroten van de *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid. Op basis van de antwoorden van de vragenlijst zouden de volgende factoren invloed kunnen hebben op de mate van ouderbetrokkenheid: draagvlak van ouders voor het Brede Schoolconcept, contact vanuit de Brede School, vraag van het kind naar betrokkenheid van ouders, competenties en *self-efficacy* van ouders en de tijd en energie van ouders.

6. Discussie

In dit hoofdstuk zullen allereerst de uitkomsten van het onderzoek samengevat worden. Vervolgens zullen de beperkingen van het onderzoek op het gebied van onderzoeksmethoden en onderzoeksresultaten beschreven worden.

6.1 Uitkomsten

Brede School La Res zou graag de ouderbetrokkenheid bij de Brede School willen vergroten, met als doel een bijdrage te leveren aan de ontwikkelingskansen van de kinderen in de wijk De Laares (Enschede). Om dit te kunnen onderzoeken zijn twee deelstudies uitgevoerd om onderstaande hoofd- en deelvragen te kunnen beantwoorden:

Op welke wijze kan Brede School La Res ouderbetrokkenheid bij haar activiteiten vergroten, met als doel bij te dragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen wonend in de wijk De Laares?

De hierbij horende deelvragen zijn:

- a) Wat is de vroegere, huidige en de gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res (en haar partners)?
- b) Op welke manier kan Brede School La Res invloed uitoefenen op factoren die de ouderbetrokkenheid beïnvloeden? Welke voorwaarden zijn hieraan verbonden?

De eerste deelvraag heeft betrekking op de vroegere, huidige en gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid binnen Brede School La Res. Op basis van de eerste deelstudie kan voorzichtig gesteld worden dat de vroegere situatie in De Laares gevoelig ligt. Dit is waarschijnlijk een reden waardoor in dit onderzoek weinig bekend geworden is over de vroegere situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid. De huidige ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res kan als matig tot redelijk gedefinieerd worden. De Brede School heeft te kennen gegeven dat zij graag de ouderbetrokkenheid bij de Brede School wil vergroten (dit is vanuit Brede School La Res de gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid). Echter gaf een aantal ouders in deelstudie één aan dat zij de voorkeur hebben voor (actieve) betrokkenheid bij één (of meerdere) Brede Schoolpartners. Ouders en medewerkers hebben in de interviews de wens uitgesproken dat ze graag zien dat de communicatie van de Brede School naar ouders en overige wijkbewoners en de samenwerking tussen de afzonderlijke Brede Schoolpartners verbeterd wordt.

Het doel van deelstudie twee was het achterhalen van factoren die invloed hebben op het ouderbetrokkenheidsproces en te achterhalen welke voorwaarde ten grondslag liggen aan het vergroten van de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res. De volgende factoren correleren significant met ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res:

- motivatieovertuiging ouders;
- waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid;
- ontvangen leefomgeving ouders.

Daarnaast kan gesteld worden dat de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res wordt beïnvloed door de Brede School, door de kinderen en door de ouders zelf. De Brede School en de kinderen lijken op basis van deze uitkomsten een positieve rol te kunnen spelen in het vergroten van de positieve waarneming bij de vraag van anderen naar betrokkenheid. De tevredenheid en wensen/behoefte lijken op basis van de analyses geen of juist een negatieve invloed te hebben op de mate van ouderbetrokkenheid.

Uit dit onderzoek is gebleken dat de ouderbetrokkenheid door de Brede School La Res vergroot kan worden door aandacht te besteden aan communicatie tussen de Brede School(partners) en ouders en de samenwerking tussen de Brede Schoolpartners. Vervolgens zal men daarna de *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid van ouders moeten proberen te stimuleren.

6.2 Beperkingen

In de voorgaande paragraaf zijn de uitkomsten van dit onderzoek samenvattend beschreven. Toch is het belangrijk in ogenschouw te nemen dat dit onderzoek ook zijn beperkingen kent. In de volgende paragrafen worden de beperkingen van het onderzoek uiteengezet, allereerst de beperkingen betreffende de gehanteerde methoden en vervolgens de beperkingen van de resultaten.

6.2.1 Beperkingen betreffende methoden

De eerder beschreven resultaten zijn verkregen door onderzoek te verrichten onder ouders en medewerkers van partners van Brede School La Res. Een groot deel van de ouders woont in De Laares en deze wijk is de afgelopen jaren onderhevig geweest aan vele veranderingen. De wijk is geherstructureerd en dit heeft zichtbare en minder zichtbare effecten teweeg gebracht. Bij zichtbare effecten moet gedacht worden aan de veranderende wijkuitstraling en de veranderingen met betrekking tot de bewoners van De Laares ('oude' en 'nieuwe' bewoners). Minder zichtbare effecten hebben te maken met de gevoelens en gedachten van de bewoners in De Laares over de herstructurering en de gang van zaken in de wijk. Deze factoren hebben naar verwachting wel degelijk effect op de resultaten van het onderzoek, het is echter lastig om met deze verschillende factoren rekening te houden tijdens het verrichten van het onderzoek. Toch is geprobeerd een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de mening van zowel 'oude' als 'nieuwe' ouders, daarom zijn beide groepen benaderd. Zowel 'oude' als 'nieuwe' ouders hebben meegewerkt aan het onderzoek, al waren de 'nieuwe' bewoners wel in de meerderheid. Toch blijft de vraag hoe representatief deze groep ouders is voor de populatie van De Laares, vooral op het gebied van de onzichtbare effecten van de herstructurering.

De betrouwbaarheid is onder andere afhankelijk van de onderzoeksinstrumenten die gebruikt worden. In dit onderzoek is sprake van triangulatie, door het gebruik van: documentanalyses, (groeps)interviews, een groepsgesprek en een vragenlijst. Over het algemeen genomen was de respons van ouders, medewerkers en kerngroepleden van de Brede School bij de verschillende instrumenten redelijk, met een uitschieter bij de respons op de vragenlijst. Van de verschillende onderzoeksinstrumenten was de respons op de vragenlijst het hoogst, echter waren voor het invullen van de vragenlijst ook vrij veel ouders van Brede School La Res gevraagd. Toch zijn er kijkend naar de inhoud van de onderzoeksinstrumenten wel enkele kanttekeningen te plaatsen. Zo bleek na afname van de vragenlijst en de gevoerde groepsinterviews dat veel ouders niet weten wat het verschil is tussen de Brede Schoolpartners, in het bijzonder de school, en de Brede School. Het lijkt aannemelijk dat deze onduidelijkheid zowel in deelstudie één als in deelstudie twee aanwezig was, waardoor de resultaten een vertekend beeld van de werkelijkheid kunnen geven. Om de betrouwbaarheid van de vragenlijsten te vergroten is gebruik gemaakt van vragen uit andere onderzoeken (Landelijk Platform Allochtone Ouders en Onderwijs, 2008; Van der Grinten et al., 2007b; Walker et al., 2005). Echter werd de vragenlijst hierdoor lang en dit heeft wellicht tot gevolg gehad dat de minder betrokken ouders de vragenlijst niet hebben ingevuld. Ook hebben ouders met Nederlands als tweede taal de vragenlijst zeer waarschijnlijk niet ingevuld. Deze aanname is gemaakt op basis van afmeldingen voor het invullen van de vragenlijst (zowel schriftelijk als mondeling) van ouders met Nederlands als tweede taal. Naast deze kanttekening is nog een aantal kanttekeningen te plaatsen bij de betrouwbaarheid en validiteit van de resultaten van de vragenlijst. Het op verschillende wijzen benaderen van ouders voor het invullen van de vragenlijst, heeft allereerst afbreuk gedaan aan de betrouwbaarheid van de resultaten. De ouders van de peuterspeelzaal zijn meerdere malen mondeling benaderd, terwijl de ouders van het kinderdagverblijf eenmaal schriftelijk benaderd zijn voor het invullen van de vragenlijst. Deze verschillende benaderingswijze kan ervoor gezorgd hebben dat de ouders die de vragenlijst ingevuld hebben, niet een correcte afspiegeling zijn van de ouderpopulatie bij Brede School La Res. Maar ook inhoudelijk vertoont de vragenlijst op verschillende punten hiaten. De vragen over de tevredenheid van ouders met betrekking tot de Brede School zijn misschien te fictief gesteld. Gevolg hiervan is dat deze vragen niet per definitie op de tevredenheid van ouders bij Brede School La Res hoeven te slaan. Ouders konden het gevoel hebben dat hen gevraagd werd naar een ideale situatie met betrekking tot tevredenheid bij een Brede School. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor de negatieve correlatie tussen de tevredenheid en de ouderbetrokkenheid. Ook waren in de vragenlijst stellingen opgenomen die de etnische, culturele en godsdienstige achtergronden en de sociaaleconomische status van de respondent zouden moeten meten. Echter lijken deze stellingen na

analyse niet volledig de lading van de genoemde factoren te dekken, wat afbreuk doet aan de validiteit van dit onderdeel van de vragenlijst. Betreffende de validiteit van de groepsinterviews met ouders kan de vraag gesteld worden of misschien iets teveel is ingezet op het brainstormen over manieren waarop Brede School La Res de ouderbetrokkenheid kan vergroten, in plaats van het checken van de uitkomsten welke factoren invloed kunnen hebben op de mate van ouderbetrokkenheid. Tot slot heeft het groeps gesprek met de kerngroep Brede School niet geleid tot wat beoogd was, namelijk dat de kerngroepleden een mening zouden geven over de resultaten van het onderzoek. Door de veranderingen van personen binnen de kerngroep en door de drukke decembermaand, kon pas in januari een afspraak gepland worden met de kerngroep. Tijdens het gesprek bleek het lastig om de vragen over ouderbetrokkenheid bij de Brede School direct te beantwoorden, waardoor de kerngroepleden hun antwoorden hebben gemaild naar de onderzoeker. Dit brengt uiteraard andere resultaten met zich mee dan wanneer hierover was gediscussieerd. Een laatste algemene kanttekening is dat de onderzoeker zelf alle analyses heeft uitgevoerd. Dit kan tot gevolg hebben dat de resultaten gekleurd zijn door bijvoorbeeld de mening en voorkennis van de onderzoeker.

6.2.2 Beperkingen betreffende resultaten

De beperkingen van de resultaten worden in twee delen besproken. Allereerst de beperkingen die betrekking hebben op de resultaten van de ouderbetrokkenheid. Vervolgens de beperkingen van de resultaten van het vergroten van de ouderbetrokkenheid.

Ouderbetrokkenheid

De ouderbetrokkenheid bij de Brede School is onder te verdelen in *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid. De ouders lijken op basis van resultaten uit de (groeps)interviews en vragenlijsten gemiddeld matig tot redelijk *home-based* betrokken bij de Brede School. Na documentanalyses, (groeps)interviews en de afname van vragenlijsten kan gesteld worden dat de *Brede School-based* betrokkenheid bij Brede School La Res zeer miniem is. Betreffende de ouderbetrokkenheid binnen een schoolsituatie impliceren Shepard en Rose (1995) dat ouders *school-based* betrokkenheid eventueel volgt na *home-based* betrokkenheid. Op basis van deze literatuur kan het verschil tussen de *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid verklaard worden.

Er was verwacht dat in dit onderzoek een verschil zou zijn tussen de betrokkenheid van ‘oude’ en ‘nieuwe’ ouders. Dit verschil was gebaseerd op onderzoeken van Khan (1996) en Lareau (1987). Zij stellen dat de middelen die verbonden zijn aan de sociaaleconomische status een grote invloed zouden hebben op het besluit tot betrokkenheid. De ontvangen leefomgeving, vooral betreffende de sociaaleconomische status, kan gezien worden als het algemene verschil tussen ‘oude’ en ‘nieuwe’ bewoners van De Laares. De verwachting was daarom dat ‘oude’ ouders minder betrokken zouden zijn dan ‘nieuwe’ ouders. Dit verschil is echter niet gevonden. Dat hierin geen verschil gevonden is, zou verklaar kunnen worden vanuit het onderzoek van Smit et al. (2007a), waarin beschreven wordt dat ouders met een hogere sociaaleconomische status (onder andere) door hun werk minder of geen hebben voor betrokkenheid. Vervolgonderzoek hiernaar zou hierover uitsluitel kunnen geven.

Vergroten ouderbetrokkenheid

Dit onderzoek is opgezet vanuit Brede School La Res, omdat zij de wens hebben de ouderbetrokkenheid te vergroten. Ouders geven echter de voorkeur aan (actieve) betrokkenheid bij één (of meerdere) afzonderlijke Brede Schoolpartners.

Toch zijn ouders en medewerkers van Brede Schoolpartners in beide deelstudies ondervraagd over het vergroten van de ouderbetrokkenheid. Op basis van de literatuur zou het ten behoeve van het vergroten van de ouderbetrokkenheid allereerst gewenst zijn aandacht te besteden aan de basis voor ouderbetrokkenheid (Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995), door te werken aan klimaat, communicatie en samenwerking. Vervolgens zou onder andere op basis van onderzoek van Walker et al. (2005) naar de ouderbetrokkenheid binnen het onderwijs, invloed uitgeoefend moeten worden op (Vis, 2009, naar: Walker et al., 2005):

- tevredenheid en wensen/behoefte met betrekking tot Brede School(activiteiten)
- motivatieovertuiging ouders;
- waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid;

- ontvangen leefomgeving ouders.

In beide deelstudies gaven ouders en medewerkers aan dat Brede School La Res moet werken aan samenwerking en communicatie. Dit lijkt erop te wijzen dat ouders en Brede Schoolmedewerkers belang hechten aan het creëren van een stevige basis voor ouderbetrokkenheid. Communicatie en samenwerking zijn namelijk twee van de drie componenten die een stevige basis voor ouderbetrokkenheid zouden moeten bewerkstelligen (Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995). Op basis van de frequentie van het benoemen van de aandachtspunten communicatie en samenwerking en in terugkoppeling naar de literatuur, lijken dit wel degelijk interessante factoren voor het vergroten van de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res. Het is opvallend te noemen dat het derde component klimaat (Barrera & Warner, 2006), waarmee op het klimaat binnen de Brede School bedoeld wordt, in beide deelstudies niet terugkwam.

Met het oog op het vergroten van de ouderbetrokkenheid, kan op basis van dit onderzoek geconcludeerd worden motivatieovertuiging ouders, waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid en de ontvangen leefomgeving van ouders invloed hebben op de ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res. Daarnaast kwam in dit onderzoek naar voren dat het draagvlak van ouders voor het Brede Schoolconcept, contact vanuit de Brede School, vraag van het kind naar betrokkenheid van ouders, competenties en *self-efficacy* van ouders en de tijd en energie van ouders invloed hebben op de ouderbetrokkenheid.

7. Conclusies & aanbevelingen

In dit onderzoek is onderzocht op welke wijze Brede School La Res de ouderbetrokkenheid kan vergroten, met als doel een bijdrage te leveren aan de ontwikkelingskansen van kinderen. In dit hoofdstuk zullen allereerst de conclusies van dit onderzoek beschreven worden. Naar aanleiding van deze conclusies wordt in dezelfde paragraaf het stappenplan voor het vergroten van ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res gepresenteerd. In de tweede paragraaf van dit hoofdstuk worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek.

7.1 Ouderbetrokkenheid Brede School La Res

Dit onderzoek kan gezien worden als een kleinschalig onderzoek naar de wijze waarop ouderbetrokkenheid bij de Brede School vergroot kan worden, met als doel een bijdrage te leveren aan de ontwikkelingskansen van kinderen. In het onderzoek is ouders en medewerkers van Brede School La Res de mogelijkheid geboden input te geven. Een aantal ouders en medewerkers heeft hier gehoor aan gegeven en heeft daadwerkelijk een bijdrage geleverd aan de uiteindelijke resultaten van dit onderzoek. Tijdens en na het onderzoek is de indruk gewekt dat zowel ouders als Brede Schoolmedewerkers in meer of mindere mate nadenken over ouderbetrokkenheid bij de Brede School.

Het doel van het onderzoek was het achterhalen van wijzen waarop Brede School La Res de ouderbetrokkenheid kan vergroten, met als doel bij te dragen aan de ontwikkelingskansen van kinderen. Vanuit de literatuur kan gesteld worden dat ingezet moet worden op *home-based* ouderbetrokkenheid om bij te dragen aan de ontwikkelingskansen van kinderen (Broekhof, 2006; Klatter et al., 2003; Schenkeveld & Van Eerde, 1998, in Studulski, 2002; Van der Vegt & Studulski, 2004), al wordt de meest ideale situatie met betrekking tot de ontwikkelingskansen gecreëerd wanneer er samenhang is tussen *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid (Vis, 2009, naar Broekhof, 2006). De uitkomsten van dit onderzoek lijken erop te wijzen dat het belangrijk is allereerst de basis voor ouderbetrokkenheid te versterken, om vervolgens mogelijkheden te creëren voor het vergroten van de *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid. Ondanks de beperkingen van het onderzoek, lijken de resultaten onderbouwd te kunnen worden vanuit de literatuur en op basis daarvan wordt in deze paragraaf het stappenplan gepresenteerd, wat naar verwachting zal leiden tot het vergroten van ouderbetrokkenheid binnen de Brede School.

7.1.1 Versterken basis ouderbetrokkenheid

Essentiële componenten voor de basis voor ouderbetrokkenheid zijn klimaat, samenwerking en communicatie (Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995). In beide deelstudies komen de laatste twee componenten nadrukkelijk terug als verbeterpunten voor Brede School La Res, wanneer zij de ouderbetrokkenheid wil vergroten.

Met samenwerking wordt in dit onderzoek de onderlinge samenwerking binnen het Brede Schoolverband bedoeld. Een aantal ouders heeft het idee dat de partners als losse instellingen onder de noemer van de Brede School werken en volgens hen zou juist de samenwerking tussen de partners de meerwaarde van de Brede School moeten zijn. Daarom lijkt het gewenst dat de Brede Schoolpartners rond de tafel gaan zitten en gezamenlijk de Brede Schoolvisie bespreken. In die bespreking(en) is het van belang na te denken over het uitdragen van de visie, met andere woorden: de praktische uitwerking van de Brede Schoolvisie. Hierbij is het belangrijk dat de verschillende betrokkenheidsvormen uitgewerkt worden.

Naast het verbeteren van de samenwerking, is in deze twee deelstudies ook naar voren gekomen dat de communicatie verbeterd kan worden. Effectieve communicatie tussen ouders en Brede School zal zich moeten kenmerken door tweerichtingscommunicatie waarbij regelmatig informatie gedeeld wordt die voor beide partijen betekenis heeft (Barrera & Warner, 2006; Davis, 2000). Het initiatief voor deze communicatie moet vanuit de Brede School komen, omdat ouders over het algemeen wel geïnteresseerd zijn, maar een afwachtende houding hebben (Smit et al., 2007a). Voor effectieve communicatie tussen de Brede School en de ouders is het allereerst belangrijk dat de Brede Schoolmedewerkers toegankelijk zijn en dat informatie tijdig gepubliceerd wordt (Davis, 2000). Het contact tussen de Brede School en de ouders hoeft niet per definitie bewerkstelligd en/of onderhouden

te worden door een Brede Schoolmedewerker, maar er kan ook gebruikt gemaakt worden van een tussenpersoon. Deze tussenpersoon kan het kind van de ouders zijn, maar ook een reeds betrokken ouder. Uit analyses van de resultaten van de vragenlijst is gebleken dat in het bijzonder de rol van het kind niet onderschat moet worden. De vraag van het kind naar betrokkenheid van ouders correleert namelijk significant met ouderbetrokkenheid. Reeds betrokken ouders kunnen in het contact tussen de Brede School en de ouders ook een brugfunctie vervullen (Hogeboom, 1994). Hierbij kan gedacht worden aan ouders met een vergelijkbare achtergrond, waardoor bijvoorbeeld ouders in hun eigen taal aangesproken kunnen worden. Ook kan een Brede School ervoor kiezen om een oudercoördinator aan te stellen. De oudercoördinator kan een vrij geroosterde medewerker of een ouder zijn. Deze coördinator kan zich volledig richten op het construeren van ouderbetrokkenheid (Van der Grinten et al., 2004). Bij het aanstellen van een oudercoördinator is het wel belangrijk om gekwalificeerde coördinatoren aan te stellen, zodat de communicatie die bewerkstelligd wordt waarschijnlijk voor zowel ouders als voor Brede Schoolmedewerkers waardevol is. In dit onderzoek zijn door ouders en medewerkers van Brede Schoolpartners handreikingen gedaan waardoor de communicatie met ouders naar verwachting sterk verbeterd kan worden. De communicatie kan volgens hen verbeteren door:

- In een Brede Schoolgids helder uiteen zetten wat ouders allemaal moeten weten over de Brede School (visie Brede School met daarin Brede Schoolactiviteiten, beoogde doelgroep, functie Brede Schoolregisseur).
- Een Brede Schoolkalender met alle Brede Schoolactiviteiten verspreiden in de wijk De Laares.
- Een bord plaatsen op het buurtplein, met informatie over de Brede School en haar activiteiten.
- Betere en regelmatige verspreiding van de Jippie-folder (niet ouders die meerdere exemplaren hebben, maar alle ouders één exemplaar). Eventueel de Jippie-folder elektronisch verspreiden.
- Niet alleen op schriftelijke wijze met ouders communiceren, maar voornamelijk persoonlijk;

Kortom het is van belang goed te communiceren met ouders over het concept, de ontwikkeling en het aanbod van de Brede School (Studulski, 2002). Naast eerdergenoemde handreikingen van ouders geeft Vis (2009) ook handreikingen om de communicatie te verbeteren. Het wordt sterk aanbevolen aan Brede School La Res om deze verschillende handreikingen te bestuderen en te beoordelen of deze handreikingen passen binnen bijvoorbeeld de visie, het budget en de praktische haalbaarheid.

Volgens Vis (2009) moet bij het bewerkstelligen en behouden van een stevige basis voor ouderbetrokkenheid, rekening gehouden worden met de ontvangen leefomgeving van de ouders en de tevredenheid en wensen/behoefte van ouders met betrekking tot de Brede Schoolactiviteiten. In deelstudie twee is bevestigd dat de ontvangen leefomgeving invloed heeft op de ouderbetrokkenheid. Echter is de invloed van de tevredenheid en wensen/behoefte van ouders met betrekking tot de Brede Schoolactiviteiten in dit onderzoek niet bewezen. Toch lijkt het wenselijk hier rekening mee te houden bij het bewerkstelligen van een basis voor ouderbetrokkenheid. Op basis van de (groeps)interviews met de ouders lijken de wensen/behoefte invloed te hebben op de ouderbetrokkenheid.

7.1.2 Vergroten *home-based* en *Brede School-based* betrokkenheid

Na het bewerkstelligen van een basis voor ouderbetrokkenheid volgt eventueel *home-based* en/of *Brede School-based* betrokkenheid (Vis, 2009, naar: Shepard & Rose, 1995). Voor het vergroten van zowel de *home-based* als *Brede School-based* betrokkenheid is het aan te raden om de betrokkenheid van ouders bij de afzonderlijke partners te koppelen aan de betrokkenheid bij de Brede School. Veel ouders hebben namelijk in beide deelstudies te kennen gegeven dat ze over het algemeen meer betrokken zijn bij de afzonderlijke Brede Schoolpartners, dan bij de Brede School als geheel (zowel *home-based* als *school-based/Brede School-based*). Daarbij geven ze ook aan dat voor hen de voorkeur ligt voor betrokkenheid bij de afzonderlijke Brede Schoolpartners, omdat ze vanwege de activiteiten die hun kinderen bezoeken meer te maken hebben met één of meer afzonderlijke partners. Toch is ouderbetrokkenheid bij de Brede School gewenst, daarom lijkt het gewenst de betrokkenheid bij de Brede Schoolpartners meer te koppelen aan de betrokkenheid bij de Brede School.

Voor het vergroten van de *home-based* betrokkenheid (*involvement*) bij de Brede School zou de koppeling tussen de betrokkenheid bij de Brede School en haar partners bewerkstelligd kunnen worden door ouders informatie en/of trainingen aan te bieden die ondersteuning kunnen bieden bij de *home-based* betrokkenheid bij de Brede School en haar partners (Davis, 2000; Hogeboom, 1994; Shepard & Rose, 1995). De verwachting is dat dit een positievere *self-efficacy* met zich meebrengt,

waardoor de ouders wellicht op een effectievere manier *home-based* betrokken zullen zijn. Bovendien is een positievere *self-efficacy* een sterke voorspeller voor de *Brede School-based* en *school-based* betrokkenheid van ouders (Walker et al., 2005). Dus ook met het oog op het vergroten van de *Brede School-based* en *school-based* betrokkenheid is het belangrijk om te werken aan de *self-efficacy* van ouders. Wanneer ouders *home-based* betrokken zijn, zal aandacht besteed moeten worden aan de *volunteering* en *advocacy*, beide *Brede School-based* betrokkenheidsvormen (Shepard & Rose, 1995). Brede School La Res wil graag zowel ‘oude’ als ‘nieuwe’ ouders actief betrekken bij haar activiteiten. Op basis van de analyses van de vragenlijsten lijkt er geen correlatie te bestaan tussen de etnische, culturele en godsdienstige achtergronden van ouders en ouderbetrokkenheid. Deze resultaten lijken te verklaren door de formulering van de stellingen, want verschillend onderzoek heeft uitgewezen dat deze factor wel degelijk invloed heeft op de ouderbetrokkenheid (Hill & Taylor, 2004; Vogels, 2002). Bruins en Van Dijk (2003) benadrukken dat het een goed streven is om betrokkenheid van gemengde groepen (zoals lager- en hoger opgeleide, allochtone en autochtone ouders) te verlangen, maar dat het vaak beter is om apart te starten. Wanneer de groepen met verschillende achtergronden bereikt worden en wanneer er sprake is van een veilige sfeer, kunnen middels activiteiten met een ontmoetingsfunctie de gemengde groepen bij elkaar gebracht worden. Om deze reden lijkt het beter dat Brede School La Res zich eerst richt op het vergroten van de afzonderlijke betrokkenheid van ‘oude’ en ‘nieuwe’ ouders en dan kunnen daarna ontmoetingsactiviteiten georganiseerd worden. Een voorbeeld van een ontmoetingsactiviteit door een ouder genoemd is ‘heitje voor een karweitje’.

7.1.3 Stappenplan vergroten ouderbetrokkenheid

Om middels het vergroten van ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res een bijdrage te leveren aan de ontwikkelingskansen, zal allereerst gewerkt moeten worden aan het versterken van de basis van ouderbetrokkenheid om vervolgens in te zetten op het vergroten van de *home-based* en *Brede School-based* ouderbetrokkenheid. In onderstaand stappenplan wordt samenvattend beschreven wat Brede School La Res zou kunnen doen om de ouderbetrokkenheid te vergroten.

1. Versterken basis ouderbetrokkenheid:
 - in kaart brengen van wensen/behoefte van ouders met betrekking tot Brede Schoolactiviteiten (resultaten vragenlijst, ideeënbus, inspraakavond, buurtonderzoek, Brede Schoolactiviteiten evalueren, etcetera) en hier rekening mee houden;
 - Brede Schoolvisie opnieuw bestuderen en nadenken over wijze waarop deze praktisch uit te voeren is;
 - verbeteren van samenwerking tussen de Brede Schoolpartners;
 - verbeteren van communicatie met bewoners De Laares (in het bijzonder met de ouders);
 - medewerkers trainen in het bewerkstelligen van ouderbetrokkenheid.
2. Beïnvloeden *home-based* ouderbetrokkenheid:
 - Ouders informatie aanbieden (bijvoorbeeld in de vorm van trainingen en/of ouderavonden) om hen ondersteunen in en te stimuleren tot *home-based* betrokkenheid.
3. Beïnvloeden *Brede School-based* betrokkenheid:
 - ouders op de hoogte stellen over manieren waarop ze een bijdrage kunnen leveren aan de Brede School(activiteiten);
 - organiseren van ontmoetingsactiviteiten.

7.2 Vervolgonderzoek

In deze paragraaf zullen aanbevelingen worden gedaan voor vervolgonderzoek. Ten eerste de algemene aanbevelingen. Dit zijn algemene aandachtspunten voor vervolgonderzoek, ongeacht dat dit uitgevoerd wordt op Brede School La Res of elders. Vervolgens richtten de aanbevelingen voor vervolgonderzoek zich specifiek op Brede School La Res. Tot slot worden algemene aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek naar ouderbetrokkenheid bij Brede Scholen.

7.2.1 Algemene aanbevelingen

Op basis van ervaringen vanuit dit onderzoek, wordt in deze paragraaf een aantal algemene aandachtspunten beschreven.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksinstrumenten. Ondanks het gebruik van verschillende onderzoeksinstrumenten, lijkt het alsof het ene instrument toch meer bruikbare data opleverde dan het andere. Wanneer de bruikbaarheid van de data verkregen in de interviews (deelstudie één) vergeleken worden met de resultaten van de vragenlijst (deelstudie twee), kan geconcludeerd worden dat met de interviews in verhouding meer bruikbare informatie is verkregen dan bij de vragenlijst, terwijl bij de afname van de vragenlijsten in verhouding meer ouders hebben meegewerkt. Bij het bedenken van de onderzoeksopzet is gekozen voor de afname van vragenlijsten in deelstudie twee, omdat vragenlijsten plaats- en tijdonafhankelijk ingevuld konden worden, wat de non-respons naar verwachting zou kunnen reduceren ('t Hart et al., 1996). Een bijkomend voordeel van de afname van een vragenlijst was dat in korte tijd veel ouders ondervraagd konden worden. Voor volgend onderzoek lijkt het gewenst ervaring te trekken uit dit onderzoek en zorgvuldig te kijken naar de bruikbaarheid, betrouwbaarheid en/of validiteit van het gekozen instrument voor het beantwoorden van de vooraf opgestelde onderzoeksvragen.

Voor het verrichten van vervolgonderzoek lijkt het gewenst om kritisch na te denken over de te gebruiken onderzoeksmethode. Het lijkt alsof aan dit onderzoek de meer betrokken ouders hebben deelgenomen. Deze meer betrokken ouders zijn misschien niet direct betrokken bij de Brede School, maar zeker wel bij de afzonderlijke Brede Schoolpartners. Wanneer voornamelijk betrokken ouders deelnemen aan het onderzoek, doet dit afbreuk aan de betrouwbaarheid het onderzoek. Voor vervolgonderzoek lijkt het gewenst ook de minder/niet betrokken ouders te stimuleren mee te doen. Deze ouders beslaan namelijk (een deel van) de potentiële doelgroep voor het vergroten van ouderbetrokkenheid. Op basis van de ervaring bij het verrichten van dit onderzoek, lijkt de deelname van ouders af te hangen van de initiatiefnemer (onderzoekende partij), de inhoud van het onderzoek en de toegankelijkheid van het onderzoeksinstrument. Om non-respons op basis van de initiatiefnemer van het onderzoek te voorkomen, lijkt het verstandig om in volgend onderzoek te kiezen voor een onafhankelijk wijkonderzoek in plaats van onderzoek via de Brede School(partners). Non-respons van ouders op basis van de inhoud van het onderzoek, kan komen doordat ouders het nut van het onderzoek niet inzien of dat het onderwerp hen minder/niet interesseert. De aanbeveling is daarom om weloverwogen een onderzoeksinstrument uit te kiezen. Uiteraard moet met dit instrument wel de juiste data verkregen worden, maar het instrument moet ook voorwaarden creëren voor ouders tot deelname aan het onderzoek (bijvoorbeeld tijd- en plaatsafhankelijke afname). Wellicht is het hiernaast nodig om met ouders in contact te komen en hen het doel van het onderzoek uit te leggen. Vanuit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat de vragenlijst niet toegankelijk is voor ouders die Nederlands niet als moedertaal hebben. Voor een aantal ouders was dit een reden om de vragenlijst niet in te vullen. Er is deze ouders aangeboden de vragenlijst mondeling af te nemen, maar geen van deze ouders ging hiermee akkoord. Er zijn twee opties om toch te proberen deze ouders te bereiken. De eerste manier is het voeren van persoonlijke gesprekken met deze ouders en de tweede manier is het vertalen van de vragenlijst in verschillende talen (zoals Turks of Marokkaans).

Tot slot is er ook een aandachtspunt betreffende de inhoud van de vragenlijst. In dit onderzoek is gebleken dat de ontwikkelde vragenlijst (Bijlage 4) inhoudelijk een aantal hiaten vertoont. Wanneer men in volgend onderzoek gebruik wil maken van deze vragenlijst, dan is het aan te raden de vragenlijst op enkele punten aan te passen. De vragen in onderdeel C over de sociaaleconomische status en etnische, culturele en godsdienstige achtergronden zullen in een volgende versie beter geoperationaliseerd moeten worden. Deze veranderingen zullen wellicht een positieve bijdrage leveren aan de validiteit van de resultaten.

7.2.2 Aanbevelingen betreffende ouderbetrokkenheid Brede School La Res

Brede School La Res wordt aangeraden de stappen uit het stappenplan kritisch te overwegen en (een deel van) het stappenplan uit te voeren, omdat dit naar verwachting zal leiden tot het vergroten van de ouderbetrokkenheid. Om te achterhalen of dit vooraf opgestelde doel inderdaad behaald wordt na het volgen van de stappen, is het wenselijk na een bepaalde periode de ouderbetrokkenheid te evalueren.

Dit onderzoek kan verricht worden onder ouders, kinderen en/of medewerkers van Brede Schoolpartners.

Ook zal Brede School La Res onderzoek kunnen doen naar de rol van het klimaat binnen Brede School La Res met ouderbetrokkenheid. In dit onderzoek kwam namelijk naar voren dat ouders en medewerkers van de Brede Schoolpartners van mening zijn dat Brede School La Res zich zou moeten richten op de samenwerking en communicatie. Opvallend hieraan is dat dit twee van de drie componenten zijn voor de basis voor ouderbetrokkenheid. Echter werd in de literatuur een derde component, klimaat, genoemd (Shepard & Rose, 1995). Het lijkt daarom interessant om onder de ouders van Brede School La Res vervolgonderzoek te verrichten naar de rol van deze component binnen Brede School La Res en eventueel naar de wijze waarop deze component een rol kan spelen in het vergroten van de ouderbetrokkenheid. Daarnaast lijkt het interessant verdiepend onderzoek te verrichten naar de invloed van de motivatieovertuiging van ouders, de waarneming van de ouders bij de vraag naar betrokkenheid en de ontvangen leefomgeving van de ouders op de ouderbetrokkenheid. Daarbij is met name interessant om te achterhalen op welke wijze de motivatieovertuiging van ouders en de waarneming van ouders bij de vraag van anderen positief beïnvloed kunnen worden. Tot slot is het voor Brede School La Res gewenst te achterhalen welke rol tevredenheid en wensen/behoefte van ouders met betrekking tot Brede Schoolactiviteiten spelen bij de ouderbetrokkenheid. In dit onderzoek kwam naar voren dat de tevredenheid negatief correleert met ouderbetrokkenheid, het lijkt echter aannemelijk dat dit komt door de vraagstelling. Het is daarom wenselijk het onderzoek direct te koppelen aan de tevredenheid en wensen/behoefte van ouders bij de activiteiten die door Brede School La Res georganiseerd worden.

7.2.3 Aanbevelingen betreffende ouderbetrokkenheid Brede Scholen

Dit onderzoek naar ouderbetrokkenheid bij Brede School La Res, heeft geleid tot een start met betrekking tot inzicht in de ouderbetrokkenheid bij de Brede School en factoren die invloed kunnen hebben op deze ouderbetrokkenheid. In dit onderzoek is de theorie van het ouderbetrokkenheidproces van Walker et al. (2005), welke in ander onderzoek getest is binnen het onderwijs, gebruikt om te achterhalen waardoor ouderbetrokkenheid beïnvloed wordt. Op basis van de resultaten uit dit kleinschalige onderzoek binnen Brede School La Res kan geconcludeerd worden dat het aannemelijk zou kunnen zijn dat de theorie betreffende het ouderbetrokkenheidproces ook toepasbaar kan zijn op de Brede Schoolcontext. Echter kan dit niet geconcludeerd worden op basis van alleen dit onderzoek. Daarom wordt aangeraden vervolgonderzoek te doen naar de generaliseerbaarheid van het reviseerde model van ouderbetrokkenheid binnen de Brede School van Vis (2009, naar: Barrera & Warner, 2006; Shepard & Rose, 1995). Het is wenselijk dat dit vervolgonderzoek plaatsvindt onder ouders van Brede Schoolpartners in overige wijken van Enschede of in andere gebieden in Nederland.

Referenties

- Barrera, J.M., & Warner, L. (2006). *Involving Families in School Events*. Verkregen op 5 december, 2008, van: http://findarticles.com/p/articles/mi_qa4009/is_200601/ai_n17170582
- Blom, J. (2007). *Brede School La Res, Visie*. Verkregen op 27 augustus, 2008, per e-mail van J. Blom.
- Broekhof, K. (2006). Ouderbetrokkenheid: waarom eigenlijk? *Didaktief*, 2006, nr. 7, 8-9.
- Bruins, Y. & Van Dijk, P. (2003). *Actieve ouders: ouderparticipatie en welzijnswerk in de Brede School*. Velp: Spectrum.
- Davis (2000). *Supporting Parent, Family, and Community Involvement in Your School*. Verkregen op 6 mei, 2008, van: <http://inpathways.net/family.pdf>
- De Blaay, N., Van Leijenhorst, J., El Khetabi, Z., Van der Grinten, M., Marlet, G., & Larsen, V. (2007). *Maatschappelijke kosten-batenanalyse Brede School*. Verkregen op 24 april, 2008, van: http://www.bredeschool.nl/fileadmin/PDF/2007-06-19_OCW_Eindrapport_MKBA_JvL150607.pdf
- Dijkstra, W., & Smit, J. (1999). *Onderzoek met vragenlijsten; een praktische handleiding*. Amsterdam: VU Uitgeverij.
- Epstein, J.L. (1992). *School and family partnerships*. Verkregen op 6 mei, 2008, van: http://eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/23/f4/ac.pdf
- Gemeente Enschede (2006). *Brede, Actieve Scholen In de Stadsdelen (BASIS-programma)*. Verkregen op 21 januari, 2009, per e-mail van J. Blom.
- 't Hart, H., Van Dijk, J., De Goede, M., Jansen, W., Teunissen, J. (1996). *Onderzoeksmethoden*. Amsterdam: Boom.
- Harvard Family Research Project (2000). *The National Network of Partnership Schools: A model for Family-School-Community Partnerships*. Verkregen op 29 april, 2008, van: <http://www.hfrp.org/>
- Helder, E. (2008) *Nieuwsbrief BASIS, Februari*. Verkregen op 11 maart, 2008, van: http://cms3.enschede.nl/onderwijs/Scholingenvorming/00001/nieuwsbrief_BASIS_februari_2008.pdf
- Hill, N.E., & Taylor, L.C. (2004). Parental School Involvement and Children's Academic Achievement. *American Psychological Society*, 13(4), 161-164.
- Hogeboom, B. (1994) *Ouders en schoolsucces; activiteiten om ouders bij het onderwijs te betrekken*. Lisse : Swets & Zeitlinger
- Hoover-Dempsey, K.V., & Sandler, H.M. (1997). Why Do Parents Become Involved in Their Children's Education? *Review of Educational Research*, 67(1), 3-42.
- Hoover-Dempsey, K.V., Walker, J.M.T., Sandler, H.M., Whetsel, D., Green, C.L., Wilkins, A.S., Closson, K. (2005). Why Do Parents Become Involved? Research Findings and Implications. *The Elementary School Journal*, 106(2), 105-130.
- I&O Research (2008). *Buurtmonitor Enschede*. Verkregen op 10 mei 2008, van: <http://enschede.buurtmonitor.nl/>
- I&O Research (n.d.). *Definities Nationaliteit en etniciteit*. Verkregen op 10 mei, 2008, van: http://www.enschede.nl/webs/enschedeincijfers/archief_documenten/Statistisch/definities.pdf/
- KEI (n.d.). *Enschede, De Laares; herstructureren met een wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM)*. Verkregen op 30 oktober, 2008, van: http://www.kei-centrum.nl/view.cfm?page_id=1897&item_type=project&item_id=201
- Khan, M.B. (1996). Parental Involvement in Education: Possibilities and Limitations. *The School Community Journal*, 6(1), 57-68.
- Klatter, E.B., Hofman, W.H.A., Heyl, E., & Van den Berg, M. (2003). *De Brede School na twee jaar; De ontwikkeling van brede schoolactiviteiten, ouderparticipatie en sociale cohesie*. Verkregen op 19 augustus van J. Tersteeg (RISBO).

- Landelijk Platform Allochtone Ouders en Onderwijs (2008). *Betrokken ouders, open scholen; visie op een betere samenwerking tussen allochtone ouders en leerkrachten*. Utrecht: FORUM, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling. Verkregen op 1 april, 2008, van: <http://www.forum.nl/paoo/betrokkenouders.pdf>
- Lareau, A. (1987). Social Class Differences in Family-School Relationships: The Importance of Cultural Capital. *Sociology of Education*, 60(2), 72-85.
- Lindgreen, Z., & De Jong, S. (2002). *Handboek ouderbetrokkenheid; praktische handleiding voor scholen en welzijnsinstellingen die de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs willen vergroten*. Rotterdam: PJ Partners.
- Meulenberg, M. (1995). *Van vragen tot verslagen*. Bussum: Coutinho
- Miles, M.B., & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. Beverly Hills: Sage.
- Ministerie OCW (2000). *Brede School; samen sterk met de jeugd*. Verkregen op 15 maart, 2008, van: <http://www.minocw.nl/documenten/bredeschool.pdf>
- Oberon (2007). *Brede Scholen in Nederland Jaarbericht 2007*. Verkregen op 7 april, 2008, van: <http://www.minocw.nl/documenten/51563b.pdf>
- Sanders, M.G., en Epstein, J.L. (1998). School-Family-Community Partnership and Educational Change: International Perspectives. In: Hargreaves, A., Lieberman, A., Fullan, M., en Hopkins, D., *International Handbook of Educational Change*, London: Kluwer Academic Publishers.
- Shepard, R., & Rose, H. (1995). The power of parents: an empowerment model for increasing parental involvement. *Education*, 115(3), 373-377.
- Smit, F.C.G. (1991). *De rol van ouderparticipatie in het basisonderwijs; een onderzoek naar vorm, inhoud en effecten van ouderparticipatie in het basisonderwijs*. Academisch Proefschrift. Nijmegen: Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen.
- Smit, F., Driessen, G., Sluiter, R., & Sleegers, P., (2007a). Types of parents and school strategies aimed at the creation of effective partnerships. *International Journal about Parents in Education*, 1(0), 45-52.
- Smit, F., Driessen, G., Sluiter, R., & Brus, M. (2007b). *Ouders, scholen en diversiteit; ouderbetrokkenheid en –participatie op scholen met veel en weinig achterstandsleerlingen*. Verkregen op 21 mei, 2008, van: <http://www.its.kun.nl/pdf/view.asp?id=431>
- Studulski, F. (2002). *De brede school; perspectief op een educatieve reorganisatie*. Amsterdam: SWP.
- Valkenstijn, M. (2002). Brede School. In: Verplanke, L., Engbersen, R., Duyvendak, J., Tonkens, E., & Van Vliet, K., *Open deuren; sleutelwoorden van lokaal sociaal beleid*. Verkregen op 24 april, 2008, van: <http://www.fnao.nl/Publicaties/NIZW/562/Open%20deuren.pdf#page=19>
- Van der Grinten, M., Walraven, M., Broekhof, K., Studulski, F., & Hoogeveen, K. (2007a). *Handboek Brede School*. Verkregen op 24 april, 2008, van: http://www.sardes.nl/Handboek_brede_school.html
- Van der Grinten, M., Walraven, M., Broekhof, K., Studulski, F., & Hoogeveen, K. (2007b). Vragenlijst ouders [voorbeeld]. In: *Handboek Brede School*. Verkregen op 24 april, 2008, van: <http://www.sardes.nl/simple/download.php?fileId=228&PHPSESSID=5d2017a9df184e069b92bfc24bc4fb2d>
- Van der Vegt, A. L., & Studulski, F. (2004). *Kijken door het venster*. Groningen: SWP.
- Vis, J.M. (2009). *Vergroten ouderbetrokkenheid binnen de Brede School*. Literatuurstudie in het kader van masterthesis, te verkrijgen via: j.m.vis@alumnus.utwente.nl.
- Vogels, (2002). *Ouders bij de les*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- VROM & Nirov (n.d.). *Stelijke herstructurering*. Verkregen op 30 oktober, 2008, van: <http://www.waterland.net/showdownload.cfm?objecttype=mark.hive.contentobjects.download.pdf&objectid=5326C4A5-D848-930E-DEF0792941246C08>.
- Walker, J.M.T., Wilkins, A.S., Dallaire, J.R., Sandler, H.M., Hoover-Dempsey, K.V. (2005). Parental Involvement: Model Revision through Scale Development. *The Elementary School Journal*, 106(2), 85-104.

Bijlagen

Bijlage 1: Activiteiten Brede School La Res

Tabel 8

Activiteiten Brede School La Res

Schooljaar 2006/2007	Schooljaar 2007/2008
▪ Bamboe dag* (+/- 20); ▪ Bob de Bouwerdag (57); ▪ Computercursus (8 volwassenen); ▪ Cursus blindtypen (12); ▪ Cursus Samen Leren (24 volwassenen); ▪ Gym voor groep 1/ 2 en kinderdagverblijf (30); ▪ Jongerensportdag (+/- 65 kinderen/jongeren van 6 – 18 jaar); ▪ KNEXX (+/- 100); ▪ La Res koor* (15); ▪ Levende klankmachine (10); ▪ Muziek op kinderdagverblijf en peuterspeelzaal (+/- 45); ▪ Muziek- en theaterworkshops (150); ▪ Muziekwerkplaats (7); ▪ Open Atelier (eerste periode) (gemiddeld 25); ▪ Open Atelier (tweede periode) voor kinderen basisschool (30), kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang (onbekend); ▪ Peutersportdag (77); ▪ Schooltuin (+/- 25); ▪ ViVa activiteiten; ▪ Voorstelling Jubelejum (150).	▪ Computertypen (7); ▪ Film (8); ▪ Kinderdebat (+/- 80, van Brede School La Res en Bothoven samen) ▪ Maak je eigen muziekinstrument (15); ▪ Muziekdeskundigheidsbevordering (24); ▪ Nationale voorleesdag (alle kinderen peuterspeelzaal, kinderdagverblijf en groep 1/2 basisschool); ▪ Nieuwjaarswens (+/- 170 basisschool kinderen hebben cadeautjes gemaakt; +/- 170 kinderen van de peuterspeelzaal en het kinderdagverblijf hebben cadeautjes ontvangen); ▪ Onderwijsweek – Wii-competitie, GPS-speurtocht en aanschaf nieuwe prentenboeken (+/-50); ▪ Open Atelier (eerste periode) (+/- 50); ▪ Open Atelier (tweede periode) voor kinderen basisschool (+/- 50), kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang (+/- 15); ▪ Peutergym (+/- 45); ▪ Peutersportdag (+/- 60); ▪ Schooltuin (+/- 20); ▪ Sponsorloop (60); ▪ Sport op het plein (gemiddeld 12); ▪ Tussenschoolse opvang met gezonde lunch (+/- 30); ▪ ViVa-sportochtenden (gemiddeld 25 per ochtend).

Noot. *: ouders mochten ook deelnemen aan deze activiteit; (...): aantal deelnemende kinderen, indien anders vermeld; *cursieve teksten*: participatie van ouders/wijkbewoners gewenst.

Bijlage 2: Interviewschema's (deelstudie 1)

Interviewvragen ouders

Voordat we gaan beginnen zal ik nog even een paar dingen uitleggen. Ik ben Anne-Marie Vis studeer Toegepaste Onderwijskunde (CIMA) aan de Universiteit Twente. Momenteel ben ik bezig met mijn afstudeeropdracht. Voor deze opdracht ga ik kijken naar de ouderbetrokkenheid en –participatie. Ik zou u hierover graag wat vragen willen stellen, is dit mogelijk?

Ik stel u vragen en noteer antwoorden op het antwoordformulier. Het interview zal ongeveer een (half) uur duren en zal anoniem zijn. Dit houdt in dat in de verwerking van de gegevens uw naam niet voor zal komen. Ook wil ik u vragen of u onduidelijkheden tijdens het interview, bijvoorbeeld vragen of begrippen, wilt aankaarten. Na het interview zal ik een korte uitwerking maken en u vragen of ik dit correct heb gedaan, met andere woorden vraag ik uw goedkeuring voor de uitwerking. Heeft u voorafgaand aan het interview nog ergens vragen over?

1. Hoe lang woont u in Laares?
2. In welke straat van Laares woont u?
3. Hoeveel kinderen heeft u?¹
4. Bij welke instantie(s), welke vallen onder de Brede School La Res, brengt u uw kind (wel eens) onder?
5. Hoeveel kinderen brengt u bij welke instantie(s) onder?
- 6a. Op welke wijze wordt u door² geïnformeerd?
- 6b. Vindt u dat u voldoende wordt geïnformeerd door?
- 6c. Bent u tevreden over de wijze van communiceren (keuze van het communicatiemiddel)?
- 7a. Heeft u wel eens meegeholpen bij de uitvoering of organisatie van activiteiten van?
- 7b. Bij welke activiteit(en) heeft u geholpen?
- 7c. Wat is uw ervaring hiermee? Wat vond u daarvan?
- 8a. Neemt u deel aan commissies/raden waarin (belangrijke) besluiten worden genomen m.b.t. het functioneren van?
- 8b. Kunt u uitleggen waarom u hier wel/niet aan deelneemt?
9. Vindt u het belangrijk dat de Brede School La Res activiteiten organiseert? Waarom vindt u dat? Ziet u de meerwaarde van een Brede School?
10. Hoe vaak is uw kind in de afgelopen maand geweest naar activiteiten die door de Brede School La Res worden georganiseerd?
11. Naar welke activiteiten van de Brede School is uw kind geweest? (Zijn dit dezelfde of verschillende activiteiten?)
12. Wat vindt u van de activiteiten die door de Brede School La Res worden georganiseerd?
- 13a. Vindt u dat er voldoende contact is tussen u als ouders en de Brede School La Res?
- 13b. Op welke wijze wordt u op de hoogte gebracht van activiteiten die op de Brede School La Res plaatsvinden?
- 14a. Wanneer bent u voor het laatst geïnformeerd door Brede School La Res?
- 14b. Waarover wordt u door de Brede School La Res geïnformeerd? Waarover informeren ze u?
- 14c. Vindt u dat u voldoende wordt geïnformeerd over de Brede School en haar activiteiten?
- 14d. Bent u tevreden over de wijze van communiceren (keuze van het communicatiemiddel)?
- 15a. Heeft u wel eens meegeholpen bij de uitvoering of organisatie van (activiteiten van) de Brede School La Res?
- 15b. Bij welke activiteit(en) heeft u geholpen? Waarom niet?
- 15c. Wat is uw ervaring hiermee?
- 16a. Neemt u deel aan commissies/raden waarin (belangrijke) besluiten worden genomen m.b.t. het functioneren van Brede School La Res?

¹ In de vraagstelling wordt telkens 'kind' gebruikt, mochten ouders meer kinderen hebben dan kan de vraag hierop aangepast worden.

² Op de puntjes kan de instantie waar ouders het kind onderbrengen, worden ingevuld.

- 16b. Kunt u uitleggen waarom u hier wel/niet aan deelneemt?
- 17a. Op welke manier denkt u dat u een rol kan spelen in het leerproces van uw kind?
- 17b. Speelt u een rol in het leerproces van uw kind? Op welke manier speelt u een rol in het leerproces van uw kind?/ besteedt u daar aandacht aan? (Navragen of dit thuis of op school gedaan wordt)
- 18a. Vindt u uzelf betrokken bij de Brede School La Res? Waarom wel/niet?
- 18b. Is uw betrokkenheid bij de Brede School La Res anders, dan bij één van de afzonderlijke instanties (basisschool, peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang, buurthuis)? Waardoor komt dit?
- 18c. Zou u meer betrokken willen zijn bij Brede School La Res? Waarom wel/niet?
- 19. Vindt u dat de overige bewoners van Laares voldoende betrokken worden bij activiteiten van de Brede School La Res? Waarom wel/niet?
- 20. Hoe zou u de huidige ouderbetrokkenheid en –participatie bij de Brede School La Res omschrijven? Waarom vindt u dat?
- 21. Wat zijn positieve en/of negatieve punten van de huidige ouderbetrokkenheid en –participatie bij de Brede School La Res?
- * Hoe was het volgens u gesteld met de ouderbetrokkenheid en –participatie voordat de wijk Laares gesaneerd werd?

Interviewvragen medewerkers

Voordat we gaan beginnen zal ik nog even een paar dingen uitleggen. Ik ben Anne-Marie Vis studeer Toegepaste Onderwijskunde (CIMA) aan de Universiteit Twente. Momenteel ben ik bezig met mijn afstudeeropdracht. Voor deze opdracht ga ik kijken naar de ouderbetrokkenheid en –participatie. Ik zou u hierover graag wat vragen willen stellen, is dit mogelijk?

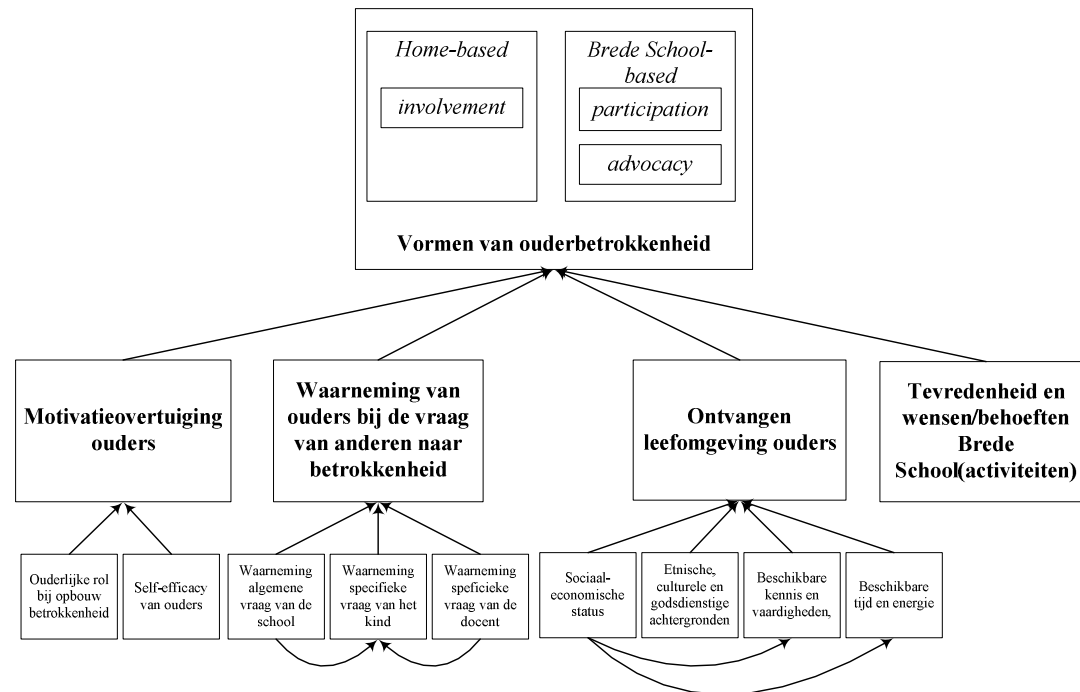
Ik stel u vragen en noteer antwoorden op het antwoordformulier. Het interview zal ongeveer een (half) uur duren en zal anoniem zijn. Dit houdt in dat in de verwerking van de gegevens uw naam niet voor zal komen. Ook wil ik u vragen of u onduidelijkheden tijdens het interview, bijvoorbeeld vragen of begrippen, wilt aankaarten. Na het interview zal ik een korte uitwerking maken en u vragen of ik dit correct heb gedaan, met andere woorden vraag ik uw goedkeuring voor de uitwerking. Heeft u voorafgaand aan het interview nog ergens vragen over?

1. Bij welke instantie binnen de Brede School La Res werkt u?
2. Hoe lang werkt u daar al?
- 3a. Vindt u dat de ouders voldoende geïnformeerd worden door?
- 3b. Op welke wijze verloopt het contact tussen ouders en (en vice versa)?
- 3c. Welke partij neemt het initiatief voor het contact tussen ouders en de?
- 4a. Vindt u dat ouders voldoende betrokken zijn bij het ontwikkelings-/leerproces van hun kinderen? Op welke manier ‘merkt’ u dat?
- 4b. Krijgt u de indruk dat ouders thuis aandacht besteden aan het ontwikkelings-/leerproces van het kind? Waaraan ‘merkt’ u dat?
- 5a. Helpen ouders mee bij de uitvoering of organisatie van (activiteiten van) de?
- 5b. Waarbij helpen ouders zoal?
- 5c. Zijn dit volgens u voldoende ouders?
6. Nemen voldoende ouders deel aan commissies/raden waarin (belangrijke) besluiten worden genomen m.b.t. het functioneren van de? waarom wel/niet?
7. Hoe zou u de huidige ouderbetrokkenheid en –participatie bij de omschrijven? Waarom vindt u dat?
8. Wat zijn positieve en/of negatieve punten van de huidige ouderbetrokkenheid en –participatie bij de ?
9. Was de ouderbetrokkenheid en –participatie voor de sanering anders dan nu? Wat was er anders? Waardoor zou dat kunnen komen?
10. Wat is volgens u de meest gewenste situatie met betrekking tot ouderbetrokkenheid en –participatie? (Voor wie is dit het meest gewenst) Waarom? (Wat zijn de voordelen?)
11. Vindt u ouderbetrokkenheid en/of –participatie belangrijk? Waarom wel/niet?
12. Bent u op de hoogte van de activiteiten van de Brede School?
13. Vindt u het belangrijk dat de Brede School activiteiten organiseert? Waarom vindt u dat?
- 14a. Vindt u dat ouders voldoende worden geïnformeerd over de Brede School en haar activiteiten? Waarom wel/niet?
- 14b. Waarover worden ouders zoal door de Brede School geïnformeerd?
15. Wat kunt u zeggen over de ouderbetrokkenheid (lezen van nieuwsbrieven, betrokken zijn bij de ontwikkeling van het kind) bij de Brede School? Waaraan merkt u dat?
16. Wat kunt u zeggen van de ouderparticipatie (commissies/raden, vrijwilliger) bij de Brede School? Hoe weet u dat?
17. Vindt u dat de overige bewoners van Laares voldoende betrokken worden bij activiteiten van de Brede School? Waarom wel/niet?
18. Hoe zou u de huidige ouderbetrokkenheid en –participatie bij de Brede School La Res omschrijven? Waarom vindt u dat?
- 19a. Is uw betrokkenheid bij de Brede School La Res volgens u anders, dan bij? Waardoor komt dit?
- 19b. Zouden ouders meer betrokken moeten zijn bij Brede School La Res? Waarom wel/niet?
- * Hoe was het volgens u gesteld met de ouderbetrokkenheid en –participatie voordat de wijk Laares gesaneerd werd?

Bijlage 3: Verantwoording vragenlijst (deelstudie 2)

In de vragenlijst wordt de mate van ouderbetrokkenheid gemeten door ouders te vragen naar de mate waarin zij zichzelf betrokken vinden bij Brede School La Res (in een schaal van één tot tien).

Om te achterhalen welke factoren invloed hebben op de mate van ouderbetrokkenheid, wordt Figuur 5 gebruikt. Dit figuur dient als uitgangspunt voor een groot deel van de vragenlijst die in deelstudie twee is afgenomen.

Figuur 5. Ouderbetrokkenheidproces Brede School (Vis, 2009, naar: Walker et al., 2005).

Voor dit onderzoek is Figuur 5 opgesplitst in twee onderdelen:

- Tevredenheid en wensen/behoefte Brede School(activiteiten);
- Motivatiovertuiging ouders, waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid en ontvangen leefomgeving ouders.

De tevredenheid en wensen/behoefte Brede School(activiteiten) komt terug in onderdeel B van de vragenlijst. Hier worden vragen gesteld die ouders specifiek vragen naar hun tevredenheid en/of wensen/behoefte met betrekking tot Brede Schoolactiviteiten.

De overige factoren komen in onderdeel C van de vragenlijst terug middels stellingen. Volgens Vis (2009) zijn er drie factoren die invloed hebben op ouderbetrokkenheid. Onder deze drie factoren liggen negen subfactoren. In de vragenlijst zijn onder elke subfactor drie stellingen gekoppeld, zodat de invloed van de factoren op ouderbetrokkenheid gemeten zou kunnen worden (zie Tabel 9, Tabel 10 en Tabel 11).

Tabel 9

Stellingen factor 'motivatieovertuiging ouders'

<i>Motivatietovertuiging ouders</i>	
A. Ouderlijke rol bij opbouw ouderbetrokkenheid	▪ Voor het functioneren van de Brede School voel ik mij (mede)verantwoordelijk. ▪ Ik houd mij bezig met de behoeften van de Brede School (wat de school nodig heeft). ▪ Mijn verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van de Brede School kan ertoe leiden dat ik besluit mee te helpen bij activiteiten.
B. <i>Self-efficacy</i> van ouders	▪ Ik weet op welke manier ik een bijdrage kan leveren aan de Brede School. ▪ Ik wil meehelpen binnen de Brede School als men vooraf duidelijk doelen opstelt. ▪ Ik ben van mening dat ik voldoende kennis en vaardigheden bezit om een positieve bijdrage te kunnen leveren aan de Brede School.

Tabel 10

Stellingen factor 'waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid'

<i>Waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid</i>	
C. Waarneming algemene vraag van de school	▪ Ik voel me welkom bij de Brede School. ▪ Ik word op de hoogte gesteld van Brede Schoolactiviteiten waarbij ik kan helpen. ▪ De Brede School nodigt mij uit voor bepaalde activiteiten en/of presentaties.
D. Waarneming specifieke vraag van het kind	▪ Mijn kind heeft mij wel eens gevraagd om te helpen bij de Brede Schoolactiviteiten. ▪ Mijn kind praat wel eens met mij over (activiteiten van) de Brede School. ▪ Mijn kind vraagt mij wel eens mee te gaan naar een Brede Schoolactiviteit en/of presentatie.
E. Waarneming specifieke vraag van de docent	▪ De leiding neemt wel eens contact met mij op (bijvoorbeeld door middel van een briefje, telefoongesprek of een e-mailtje). ▪ De leiding van de Brede School heeft mij wel eens gevraagd om bij bepaalde activiteiten te helpen. ▪ De leiding van de Brede School maakt mij attent op activiteiten en/of presentaties.

Tabel 11

Stellingen factor 'ontvangen leefomgeving ouders'

<i>Ontvangen leefomgeving ouders</i>	
F. Sociaaleconomische status	▪ Ik zie het nut van de Brede School in en vind het daarom belangrijk om mee te helpen bij de Brede School. ▪ De meerwaarde van de Brede School zal voor mij een reden zijn om mee te helpen binnen de Brede School. ▪ Ik heb positieve ervaringen met onderwijsinstelling(en), waardoor ik sneller betrokken ben bij of bereid ben mee te helpen binnen de Brede School.
G. Etnische, culturele en godsdienstige achtergronden	▪ Ik vind het lastig om mee te helpen binnen de Brede School, omdat de cultuur van de Brede School verschilt met de cultuur bij mij thuis. ▪ Ik beheers de Nederlandse taal onvoldoende, waardoor ik minder snel betrokken ben bij de Brede School. ▪ Door mijn culturele achtergrond vind ik het ongebruikelijk om mee te helpen bij de Brede School.
H. Beschikbare kennis en vaardigheden	▪ Ik heb voldoende tijd en energie om aanwezig te zijn bij activiteiten en/of presentaties van de Brede School. ▪ Ik heb voldoende tijd en energie om (indien nodig) te helpen bij activiteiten of presentaties van de Brede School. ▪ Ik heb voldoende tijd en energie om contact te leggen met de leiding van de Brede School.
I. Beschikbare tijd en energie	▪ Ik weet hoe ik in contact kan komen met de leiding van de Brede School. ▪ Ik bezit de juiste kennis en vaardigheden om bij één of meerdere activiteiten van de Brede School te helpen. ▪ Ik weet hoe ik bepaalde dingen op een begrijpelijke manier kan uitleggen aan kinderen.

Bijlage 4: Vragenlijst en begeleide brief (deelstudie 2)

Enschede, 25 augustus 2008

Betreft: Onderzoek ouderbetrokkenheid en –participatie Brede School La Res

Beste ouder/verzorger,

Voor u ligt een vragenlijst die te maken heeft met de ouderbetrokkenheid en –participatie bij de Brede School La Res. Zoals u waarschijnlijk wel weet is de Brede School La Res een samenwerkingsverband tussen basisschool La Res, Alifa (buurthuis en peuterspeelzaal) en SKE (kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang). De Brede School organiseert veel activiteiten voor de bewoners van Laares.

De Brede School is benieuwd naar de mening van ouders met betrekking tot de Brede School (activiteiten) en daarom is deze vragenlijst opgesteld. En hiervoor heb ik uw medewerking als ouder/verzorger nodig. Ook wanneer u weinig tot niets hebt met de Brede School is uw medewerking van groot belang. Op basis van alle ingevulde vragenlijsten kan een beeld gevormd worden van de mening van ouders.

Ik hoop dat u mee wilt werken aan dit onderzoek, zodat de Brede School hier haar voordeel mee kan doen en in de toekomst steeds meer rekening kan houden met de bewoners van Laares.

Uiteraard zullen de gegevens vertrouwelijk behandeld worden en in de verslaglegging geanonimiseerd worden. Hiermee wordt bedoeld dat uw antwoorden en opmerkingen nooit tot u persoonlijk kunnen worden herleid. Om deze reden zullen de eventuele contactgegevens (onderdeel E, pagina 5) onmiddellijk na ontvangst gescheiden worden van de vragenlijsten.

Graag zou ik de ingevulde vragenlijst voor 11 september van u ontvangen. U kunt de ingevulde vragenlijsten deponeren in de roze bakken bij de ingang van het kinderdagverblijf, bij de administratie van de basisschool en in het peuterspeelzaallokaal. Wanneer u niet mee wilt doen, kunt u dit kenbaar maken door het afmeldingsformulier (achterkant van deze pagina) in te leveren in één van de bakken.

Naast de mogelijkheid om deze papieren vragenlijst in te vullen, is er ook de mogelijkheid om de vragenlijst digitaal in te vullen. Hierbij wil ik wel benadrukken dat u dan niet de papieren versie in hoeft te vullen. De link voor de digitale vragenlijst is: <http://www.enquetemaken.be/toonenquete.php?id=5075>

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze vragenlijst dan kunt u met mij contact opnemen, 06-xxxxxxx of j.m.vis@student.utwente.nl.

Ik reken op uw medewerking en alvast hartelijk dank hiervoor!

Met vriendelijke groet,

Anne-Marie Vis
(Student Toegepaste Onderwijskunde, Universiteit Twente en afstudeerder bij Brede School La Res)

Afmelding ouder/verzorger deelname onderzoek

Ik heb geen behoefte mee te werken aan het onderzoek over ouderbetrokkenheid en –participatie. ☐

De reden hiervoor is (dit is niet verplicht om in te vullen):

.....

.....

.....

.....

.....

A. Algemeen

Hoeveel jaar woont u in Laares?

..... jaar

In welke straat woont u?

- ☐ Anjelierstraat
- ☐ Azaleastraat
- ☐ Begoniastraat
- ☐ Laaressingel
- ☐ Laaresstraat
- ☐ Laarestunnel
- ☐ Leliestraat
- ☐ Meidoornstraat
- ☐ Minkmaatstraat
- ☐ Oldenzaalsestraat
- ☐ Oosterstraat
- ☐ Papaverstraat
- ☐ Ribbeltsweg
- ☐ Rozenstraat
- ☐ Tulpstraat
- ☐ Violstraat
- ☐

Hoeveel kinderen heeft u?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ Meer dan 4

Bij welke Brede Schoolinstantie(s) brengt u uw kind(eren) wel eens onder?

- ☐ Basisschool La Res
- ☐ Buitenschoolse opvang Robbedoes
- ☐ Kinderdagverblijf Robbedoes
- ☐ Peuterspeelzaal Laares
- ☐ Buurthuis Laares

Hoeveel kinderen brengt u bij welke instantie(s) onder?

- ... Basisschool La Res
- ... Buitenschoolse opvang Robbedoes
- ... Kinderdagverblijf Robbedoes
- ... Peuterspeelzaal Laares
- ... Buurthuis Laares

	Ja	Nee
Minimaal één van mijn kinderen heeft het afgelopen schooljaar ('07-'08) meegedaan aan activiteiten van de Brede School.	☐	☐
Ik heb en/of mijn partner heeft in het afgelopen schooljaar ('07-'08) meegedaan met activiteiten van de Brede School.	☐	☐
In het afgelopen schooljaar ('07-'08) heb ik mij ingezet als vrijwilliger voor de Brede School.	☐	☐

In welke mate bent u betrokken bij de Brede School (in een schaal van 1 tot 10)?

Niet betrokken	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Erg betrokken
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

B. Activiteiten Brede School

Ik vind het belangrijk dat voor mijn kind(eren) de volgende activiteiten of voorzieningen binnen de Brede School zijn...

	helemaal mee eens	mee eens	beetje mee eens	beetje mee oneens	mee oneens	helemaal mee oneens
creatieve cursus (bijvoorbeeld knutselen, boetseren, schilderen, tekenen)	O	O	O	O	O	O
cursus gebruik van computers/ internet	O	O	O	O	O	O
kunst en cultuurschool (bijvoorbeeld muziek maken, toneel, dans en zingen)	O	O	O	O	O	O
huiswerkbegeleiding en/of bijlessen	O	O	O	O	O	O
sport	O	O	O	O	O	O
taalcursus	O	O	O	O	O	O
Opvang voor schooltijd	O	O	O	O	O	O
Tussenschoolse opvang (overblijf)	O	O	O	O	O	O
Opvang na schooltijd	O	O	O	O	O	O
spelen en spelletjes doen	O	O	O	O	O	O

Ik vind het belangrijk dat er voor mij (als ouder/verzorger en volwassene) de volgende activiteiten of voorzieningen binnen de Brede School zijn...

	helemaal mee eens	mee eens	beetje mee eens	beetje mee oneens	mee oneens	helemaal mee oneens
hulp of advies bij het opvoeden van mijn kind(eren)	O	O	O	O	O	O
creatieve cursus (bijvoorbeeld knutselen, boetseren, schilderen, tekenen)	O	O	O	O	O	O
cursus gebruik van computers/internet	O	O	O	O	O	O
kunst en cultuurschool (bijvoorbeeld muziek maken, toneel, dans en zingen)	O	O	O	O	O	O
taalcursus Nederlands	O	O	O	O	O	O
andere taalcursus (géén taalcursus Nederlands)	O	O	O	O	O	O
sport	O	O	O	O	O	O
ruimte om andere ouders te ontmoeten	O	O	O	O	O	O
ruimte om buurtbewoners te ontmoeten	O	O	O	O	O	O
maatschappelijk werk	O	O	O	O	O	O
medische hulp	O	O	O	O	O	O
spelotheek (uitleen speelgoed en spellen)	O	O	O	O	O	O
dependance bibliotheek (uitleen boeken)	O	O	O	O	O	O
consultatiebureau	O	O	O	O	O	O

Welke factoren hebben invloed op deelname van u en/of uw kinderen aan Brede Schoolactiviteiten?

	grote positieve invloed	kleine positieve invloed	geen invloed	kleine negatieve invloed	grote negatieve invloed
Deelname van andere ouders/ buurtbewoners	O	O	O	O	O
Eerdere ervaringen met de Brede School	O	O	O	O	O
Kosten per activiteit	O	O	O	O	O
Duur (lengte) van de activiteit	O	O	O	O	O
Aantal contactmomenten per activiteit (in een periode)	O	O	O	O	O
Aanbod van activiteiten	O	O	O	O	O
Interesse in aanbod activiteiten	O	O	O	O	O
Locatie activiteiten	O	O	O	O	O
Anders, namelijk:					

Welke invloed hebben onderstaande factoren op het (eventueel) meehelpen, als vrijwilliger, bij Brede Schoolactiviteiten en/of presentaties?

	grote positieve invloed	kleine positieve invloed	Geen invloed	kleine negatieve invloed	grote negatieve invloed
Deelname van andere ouders/ buurtbewoners	O	O	O	O	O
Eerdere ervaringen met de Brede School	O	O	O	O	O
Vrijwillige inzet	O	O	O	O	O
Tijdstip van activiteiten	O	O	O	O	O
Locatie activiteiten	O	O	O	O	O
Afwezigheid andere instanties binnen de Brede School (bijvoorbeeld sportverenigingen)	O	O	O	O	O
Interesse in/affiniteit met activiteiten	O	O	O	O	O

Ik ben tevreden over de Brede Schoolactiviteiten die voor mij en/of mijn kind(eren) zijn georganiseerd, wanneer...

	helemaal mee eens	mee eens	beetje mee eens	beetje mee oneens	mee oneens	helemaal mee oneens
de activiteiten plaatsvinden op vooraf vastgestelde tijd en plaats.	O	O	O	O	O	O
de activiteiten de kinderen kennis laten maken met verschillende aspecten op het gebied van sport, cultuur, enzovoort.	O	O	O	O	O	O
de activiteiten minimaal eens per week aangeboden worden.	O	O	O	O	O	O
de activiteiten een leereffect met zich meebrengen.	O	O	O	O	O	O
de schooldag een aantal dagen in de week verlengd wordt, waarbij de activiteiten voor alle kinderen verplicht worden.	O	O	O	O	O	O
de activiteiten onder leiding staan van gekwalificeerde personen.	O	O	O	O	O	O
leiding wordt gegeven door enthousiaste personen.	O	O	O	O	O	O
de verschillende activiteiten op elkaar aansluiten/elkaar opvolgen.	O	O	O	O	O	O

C. Betrokkenheid en –participatie bij Brede School

Wanneer in de vragen ‘leiding’ gebruikt wordt, dan worden hiermee de personen bedoeld die activiteiten leiden en begeleiden (zoals Corrie de leiding is van het Open Atelier).

	helemaal mee eens	mee eens	beetje mee eens	beetje mee oneens	mee oneens	helemaal mee oneens
Ik weet hoe ik in contact kan komen met de leiding van de Brede School.	O	O	O	O	O	O
Ik heb voldoende tijd en energie om aanwezig te zijn bij activiteiten en/of presentaties van de Brede School.	O	O	O	O	O	O
Ik voel me welkom bij de Brede School.	O	O	O	O	O	O
De leiding neemt wel eens contact met mij op (bijvoorbeeld door middel van een briefje, telefoongesprek of een e-mailtje).	O	O	O	O	O	O
Ik bezit de juiste kennis en vaardigheden om bij één of meerdere activiteiten van de Brede School te helpen.	O	O	O	O	O	O
Mijn kind heeft mij wel eens gevraagd om te helpen bij de Brede Schoolactiviteiten.	O	O	O	O	O	O
Voor het functioneren van de Brede School voel ik mij (mede)verantwoordelijk.	O	O	O	O	O	O

Ik vind het lastig om mee te helpen binnen de Brede School, omdat de cultuur van de Brede School verschilt met de cultuur bij mij thuis.	0	0	0	0	0	0
Ik houd mij bezig met de behoeften van de Brede School (wat de school nodig heeft).	0	0	0	0	0	0
Mijn verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van de Brede School kan ertoe leiden dat ik besluit mee te helpen bij activiteiten.	0	0	0	0	0	0
Ik weet op welke manier ik een bijdrage kan leveren aan de Brede School.	0	0	0	0	0	0
Mijn kind praat wel eens met mij over (activiteiten van) de Brede School.	0	0	0	0	0	0
Ik beheers de Nederlandse taal onvoldoende, waardoor ik minder snel betrokken ben bij de Brede School.	0	0	0	0	0	0
Ik word op de hoogte gesteld van Brede Schoolactiviteiten waarbij ik kan helpen.	0	0	0	0	0	0
Ik wil meehelpen binnen de Brede School als men vooraf duidelijk doelen opstelt.	0	0	0	0	0	0
De leiding van de Brede School heeft mij wel eens gevraagd om bij bepaalde activiteiten te helpen.	0	0	0	0	0	0
De Brede School nodigt mij uit voor bepaalde activiteiten en/of presentaties.	0	0	0	0	0	0
De leiding van de Brede School maakt mij attent op activiteiten en/of presentaties.	0	0	0	0	0	0
Ik zie het nut van de Brede School in en vind het daarom belangrijk om mee te helpen bij de Brede School.	0	0	0	0	0	0
Ik ben van mening dat ik voldoende kennis en vaardigheden bezit om een positieve bijdrage te kunnen leveren aan de Brede School.	0	0	0	0	0	0
De meerwaarde van de Brede School zal voor mij een reden zijn om mee te helpen binnen de Brede School.	0	0	0	0	0	0
Door mijn culturele achtergrond vind ik het ongebruikelijk om mee te helpen bij de Brede School.	0	0	0	0	0	0
Ik heb voldoende tijd en energie om (indien nodig) te helpen bij activiteiten of presentaties van de Brede School.	0	0	0	0	0	0
Ik weet hoe ik bepaalde dingen op een begrijpelijke manier kan uitleggen aan kinderen.	0	0	0	0	0	0
Mijn kind vraagt mij wel eens mee te gaan naar een Brede Schoolactiviteit en/of presentatie.	0	0	0	0	0	0
Ik heb voldoende tijd en energie om contact te leggen met de leiding van de Brede School.	0	0	0	0	0	0
Ik heb positieve ervaringen met onderwijsinstelling(en), waardoor ik sneller betrokken ben bij of bereid ben mee te helpen binnen de Brede School.	0	0	0	0	0	0

D. Tips en opmerkingen

In dit deel van de vragenlijst kan u tips en opmerkingen over deze vragenlijst of over de Brede School opschrijven.

.....

.....

.....

.....

E. Tot slot

Voor het laatste deel van mijn onderzoek ben ik nog op zoek naar ouders die bereid zijn middels een (groeps)gesprek mij wat meer informatie te geven over het (actief) betrokken zijn bij de Brede School. Hierbij wil ik benadrukken dat juist ook ouders/verzorgers die minder betrokken zijn bij de Brede School mij hierbij kunnen helpen.

Bent u hiertoe bereid en mag ik met u contact opnemen?

Ja
O

Nee
O

Zo ja:

Wat is uw naam?

.....

Wat is uw adres?

.....

Wat is uw telefoonnummer?

.....

Heeft u een e-mailadres?

Ja
O

Nee
O

Zo ja: wat is het e-mailadres?

.....

Bijlage 5: Bedank-/herinneringsbrief (deelstudie 2)

Enschede, 4 september 2008

Betreft: Onderzoek ouderbetrokkenheid en –participatie Brede School La Res.

Beste ouder/verzorger,

Via deze weg wil ik alle ouders/verzorgers die de vragenlijst hebben ingevuld en ingeleverd hartelijk danken voor hun bijdrage aan het onderzoek naar de ouderbetrokkenheid en –participatie bij Brede School La Res.

Echter heb ik nog maar weinig invulde vragenlijsten gekregen en juist de mening van alle ouders/verzorgers is belangrijk. Als u de vragenlijst nog niet heeft ingevuld en/of ingeleverd, wil ik u vragen dit alsnog (binnen een week - 11 september) te doen. De link voor de digitale vragenlijst is: <http://www.enquetemaken.be/toonenquete.php?id=5075>. Mocht u voorkeur hebben om de papieren vragenlijst in te vullen, maar bent u deze kwijt of heeft u andere vragen, dan kunt u met mij contact opnemen, 06-xxxxxxx of j.m.vis@student.utwente.nl.

Met vriendelijke groet,

Anne-Marie Vis

(Student Toegepaste Onderwijskunde, Universiteit Twente en afstudeerder bij Brede School La Res)

Bijlage 6: SPSS-uitvoer vragenlijst (deelstudie 2)

Tabel 12

Deelname kinderen Brede Schoolactiviteiten

		Aantal	Percentage	Valide percentage	Cumulatief percentage
Valide	Nee	17	37.0	37.8	37.8
	Ja	28	60.9	62.2	100.0
	Totaal	45	97.8	100.0	
Onbekend		1	2.2		
Totaal		46	100		

Noot. Stelling: Minimaal één van mijn kinderen heeft het afgelopen schooljaar ('07-'08) meegedaan aan activiteiten van de Brede School.

Tabel 13

Deelname ouder(s) Brede Schoolactiviteiten

		Aantal	Percentage	Valide percentage	Cumulatief percentage
Valide	Nee	32	69.6	71.1	71.1
	Ja	13	28.3	28.9	100.0
	Totaal	45	97.8	100.0	
Onbekend		1	2.2		
Totaal		46	100		

Noot. Stelling: Ik heb en/of mijn partner heeft in het afgelopen schooljaar ('07-'08) meegedaan met activiteiten van de Brede School.

Tabel 14

Participatie ouder(s) Brede School(activiteiten)

		Aantal	Procent	Valide percentage	Cumulatief percentage
Valide	Nee	32	69.6	76.2	71.1
	Ja	10	21.7	23.8	100.0
	Totaal	42	91.3	100.0	
Onbekend		4	8.7		
Totaal		46	100		

Noot. Stelling: In het afgelopen schooljaar ('07-'08) heb ik mij ingezet als vrijwilliger voor de Brede School.

Tabel 15

Correlatieanalyse beïnvloedingsfactoren ouderbetrokkenheidproces Brede School

		Ouderbetrokkenheid	Motivatietovertuiging ouders	Waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid	Ontvangen leefomgeving ouders	Tevredenheid	Wensen/ behoeften
Ouderbetrokkenheid	Pearsons correlatie	1,000					
	Sig. (1-zijdig)						
	N	43					
Motivatietovertuiging ouders	Pearsons correlatie	,566**	1,000				
	Sig. (1-zijdig)	,000					
	N	37	39				
Waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid	Pearsons correlatie	,379*	,531**	1,000			
	Sig. (1-zijdig)	,011	,000				
	N	36	36	37			
Ontvangen leefomgeving ouders	Pearsons correlatie	,539**	,790**	,449**	1,000		
	Sig. (1-zijdig)	,000	,000	,004			
	N	34	36	34	36		
Tevredenheid	Pearsons correlatie	-,354*	-,502**	-,247	-,489**	1,000	
	Sig. (1-zijdig)	,012	,001	,073	,001		
	N	40	37	36	35	43	
Wensen/ behoeften	Pearsons correlatie	-,134	-,442**	-,098	-,363*	,364*	1,000
	Sig. (1-zijdig)	,240	,007	,306	,031	,024	
	N	30	36	29	27	30	31

Noot. **: *significante correlatie bij een α van 0.01 (eenzijdig)*; *: *significante correlatie bij een α van 0.05 (eenzijdig)*.

Tabel 16
Correlatieanalyse specificatie 'tevredenheid'

		Ouderbetrokkenheid	Tevredenheid	de activiteiten plaatsvinden op vooraf vastgestelde tijd en plaats.	de activiteiten de kinderen kennis laten maken met verschillende aspecten op het gebied van sport, cultuur, enzovoort.	de activiteiten minimaal eens in de week aangeboden worden.	de activiteiten een leereffect met zich meebrengen.	de schooldag een aantal dagen in de week verlengd wordt, waarbij de activiteiten voor alle kinderen verplicht worden.	de activiteiten onder leiding staan van gekwalificeerde personen.	leiding wordt gegeven door enthousiaste personen.	de verschillende activiteiten op elkaar aansluiten/elkaar opvolgen.
Ouderbetrokkenheid	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	1,000 43									
Tevredenheid	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,354* ,012 40	1,000 43								
de activiteiten plaatsvinden op vooraf vastgestelde tijd en plaats.	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,249 ,056 42	,637** ,000 43	1,000 45							
de activiteiten de kinderen kennis laten maken met verschillende aspecten op het gebied van sport, cultuur, enzovoort.	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,272* ,041 42	,705** ,000 43	,844** ,000 44	1,000 45						
de activiteiten minimaal eens in de week aangeboden worden.	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,148 ,178 41	,705** ,000 43	,389** ,005 44	,351** ,010 44	1,000 44					
de activiteiten een leereffect met zich meebrengen.	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,256 ,053 41	,730** ,000 43	,335* ,013 44	,401** ,004 43	,523** ,000 43	1,000 44				
de schooldag een aantal dagen in de week verlengd wordt, waarbij de activiteiten voor alle kinderen verplicht worden.	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,228 ,074 42	,461** ,001 43	-,007 ,481 45	-,068 ,331 44	,240 ,058 44	,256* ,047 44	1,000 45			
de activiteiten onder leiding staan van gekwalificeerde personen.	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,070 ,331 42	,617** ,000 43	,504** ,000 44	,658** ,000 45	,222 ,074 44	,331* ,015 43	-,040 ,399 44	1,000 45		
leiding wordt gegeven door enthousiaste personen.	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,163 ,148 43	,575** ,000 43	,393** ,004 45	,648** ,000 45	,109 ,240 44	,333* ,014 44	-,042 ,393 45	,572** ,000 45	1,000 46	
de verschillende activiteiten op elkaar aansluiten/elkaar opvolgen.	Pearsons correlatie Sig. (1-zijdig) N	-,275* ,041 41	,769** ,000 43	,232 ,067 43	,309* ,021 44	,638** ,000 43	,464** ,001 43	,470** ,001 43	,390** ,004 44	,309* ,021 44	1,000 44

Noot. vraagstelling: Ik ben tevreden over de Brede Schoolactiviteiten die voor mij en/of mijn kind(eren) zijn georganiseerd, wanneer...

Tabel 17
Correlatieanalyse specificatie 'motivatieovertuiging ouders'

		Ouderbetrokkenheid	Motivatietovertuiging ouders	Ouderlijke rol	Self-efficacy
Ouderbetrokkenheid	Pearsons correlatie	1,000			
	Sig. (1-zijdig)				
	N	43			
Motivatietovertuiging ouders	Pearsons correlatie	,566**	1,000		
	Sig. (1-zijdig)	,000			
	N	37	39		
Ouderlijke rol	Pearsons correlatie	,661**	,949**	1,000	
	Sig. (1-zijdig)	,000	,000		
	N	37	39	40	
Self-efficacy	Pearsons correlatie	,393**	,931**	,768**	1,000
	Sig. (1-zijdig)	,007	,000	,000	
	N	38	39	39	36

Noot. **: significante correlatie bij een α van 0.01 (eenzijdig).

Tabel 18
Correlatieanalyse specificatie 'waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid'

		Ouderbetrokkenheid	Waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid	Waarneming algemene vraag van de school	Waarneming specifieke vraag van het kind	Waarneming specifieke vraag van de Brede Schoolmedewerker
Ouderbetrokkenheid	Pearsons correlatie	1,000				
	Sig. (1-zijdig)					
	N	43				
Waarneming van ouders bij de vraag van anderen naar betrokkenheid	Pearsons correlatie	,379*	1,000			
	Sig. (1-zijdig)	,011				
	N	36	37			
Waarneming algemene vraag van de school	Pearsons correlatie	,326*	,946**	1,000		
	Sig. (1-zijdig)	,023	,000			
	N	38	37	41		
Waarneming specifieke vraag van het kind	Pearsons correlatie	,420**	,898**	,746**	1,000	
	Sig. (1-zijdig)	,004	,000	,000		
	N	38	37	40	41	
Waarneming specifieke vraag van de Brede Schoolmedewerker	Pearsons correlatie	,269	,922**	,874**	,720**	1,000
	Sig. (1-zijdig)	,054	,000	,000	,000	
	N	37	37	37	38	38

Noot. **: significante correlatie bij een α van 0.01 (eenzijdig); *: significante correlatie bij een α van 0.05 (eenzijdig).

Tabel 19

Correlatieanalyse specificatie 'ontvangen leefomgeving ouders'

		Ouderbetrokkenheid	Ontvangen leefomgeving ouders	Sociaaleconomische status	Etnische, godsdienstige en culturele achtergronden	Beschikbare kennis en vaardigheden	Beschikbare tijd en energie
Ouderbetrokkenheid	Pearsons correlatie	1,000					
	Sig. (1-zijdig)						
	N	43					
Ontvangen leefomgeving ouders	Pearsons correlatie	,539**	1,000				
	Sig. (1-zijdig)	,000					
	N	34	36				
Sociaaleconomische status	Pearsons correlatie	,586**	,813**	1,000			
	Sig. (1-zijdig)	,000	,000				
	N	35	36	37			
Etnische, godsdienstige en culturele achtergronden	Pearsons correlatie	,139	,380*	-,003	1,000		
	Sig. (1-zijdig)	,202	,011	,493			
	N	38	36	37	41		
Beschikbare kennis en vaardigheden	Pearsons correlatie	,363	,797**	,579**	-,006	1,000	
	Sig. (1-zijdig)	,015	,000	,000	,486		
	N	36	36	36	39	39	
Beschikbare tijd en energie	Pearsons correlatie	,382**	,757**	,529**	,063	,523**	1,000
	Sig. (1-zijdig)	,009	,000	,000	,348	,000	
	N	38	36	37	41	39	41

Noot. **: significante correlatie bij een α van 0.01 (eenzijdig); *: significante correlatie bij een α van 0.05 (eenzijdig).